

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ, Euratom) nr 2342/2002,

23. detsember 2002,

millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad

SISUKORD

ESIMENE OSA	ÜLDSÄTTED	151
I JAOTIS	TEEMA	151
II JAOTIS	EELARVEPÕHIMÕTTED	151
1. peatükk	Ühtsuse ja eelarve õigsuse põhimõtted	151
2. peatükk	Aastasuse põhimõte	152
3. peatükk	(Finantsmääruse 4. peatükk) Arvestusühiku põhimõte	152
4. peatükk	(Finantsmääruse 5. peatükk) Kõikehõlmavuse põhimõte	153
5. peatükk	(Finantsmääruse 6. peatükk) Sihtotstarbelisuse põhimõte	154
6. peatükk	(Finantsmääruse 7. peatükk) Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte	155
7. peatükk	(Finantsmääruse 8. peatükk) Läbipaistvuse põhimõte	156
III JAOTIS	EELARVE KOOSTAMINE JA STRUKTUUR	156
1. peatükk	Eelarve koostamine	156
2. peatükk	Eelarve struktuur ja esitusviis	157
IV JAOTIS	EELARVE TÄITMINE	157
1. peatükk	Üldsätted	157
2. peatükk	Täitmisviisid	157
1. jagu	Üldsätted	158
2. jagu	Erisätted	159
3. peatükk	Finantsjuhtimises osalejad	160
1. jagu	Finantsjuhtimises osalejate õigused ja kohustused	160
2. jagu	Eelarvevahendite käsutaja	161
3. jagu	Peaarvepidaja	162
4. jagu	Avansikontode haldaja	164
4. peatükk	Finantsjuhtimises osalejate vastutus	166
1. jagu	Üldeeskirjad	166
2. jagu	Volitatud ja edasivolitatud eelarvevahendite käsutajate suhtes kohaldatavad sätted	166
5. peatükk	Tulutoimingud	167
1. jagu	Omavahendid	167
2. jagu	Saadaolevate summade eelarvestus	167
3. jagu	Saadaolevate summade kindlaksmääramine	167
4. jagu	Sissenõudmise kinnitamine	168
5. jagu	Sissenõudmine	168

6. peatükk	Kulutoimingud	170
1. jagu	Kulukohustuste võtmine	170
2. jagu	Kulude tõendamine	171
3. jagu	Maksete kinnitamine	172
4. jagu	Kulude maksmine	173
5. jagu	Kulutoimingute tähtajad	173
7. peatükk	Andmetöötlussüsteemid	174
8. peatükk	Siseaudiitor	174
V JAOTIS	HANKED	175
1. peatükk	Üldsätted	175
1. jagu	Kohaldamisala ja lepingute sõlmimise põhimõtted	175
2. jagu	Avalikustamine	176
3. jagu	Hankemenetlused	177
4. jagu	Tagatised ja järelevalve	187
2. peatükk	Ühenduse institutsioonide oma huvides sõlmitavate lepingute suhtes kohaldatavad erisätted	188
VI JAOTIS	TOETUSED	189
1. peatükk	Kohaldamisala	189
2. peatükk	Toetuste andmise põhimõtted	190
3. peatükk	Toetuste andmise menetlus	192
4. peatükk	Maksmine ja järelevalve	194
5. peatükk	Rakendamine	195
VII JAOTIS	RAAMATUPIDAMISARUANDLUS JA RAAMATUPIDAMISARVESTUS	196
1. peatükk	Raamatupidamisaruandlus	196
2. peatükk	(Finantsmääruse 3. peatükk) Raamatupidamisarvestus	199
1. jagu	Raamatupidamisarvestuse korraldamine	199
2. jagu	Arvestusraamatud	199
3. jagu	Kontoplaan	200
4. jagu	Kirjendamine	200
5. jagu	Kontrollimine ja kinnitamine	201
6. jagu	Eelarve raamatupidamisarvestus	201
3. peatükk	(Finantsmääruse 4. peatükk) Vara inventarinimestikud	202
TEINE OSA	ERISÄTTED	203
I JAOTIS	(FINANTSMÄÄRUSE II JAOTIS) STRUKTUURIFONDID	203
II JAOTIS	(FINANTSMÄÄRUSE III JAOTIS) TEADUSUURINGUD	203
III JAOTIS	(FINANTSMÄÄRUSE IV JAOTIS) VÄLISTEGEVUS	204
1. peatükk	Üldsätted	204
2. peatükk	Meetmete rakendamine	204
3. peatükk	Hanked	204
4. peatükk	Toetused	211
5. peatükk	Avansikontod ja inventarinimestikud	212
IV JAOTIS	(FINANTSMÄÄRUSE V JAOTIS) EUROOPA TALITUSED	212
V JAOTIS	(FINANTSMÄÄRUSE VI JAOTIS) HALDUSASSIGNEERINGUD	213
KOLMAS OSA	ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED	213
I JAOTIS	ÜLEMINEKUSÄTTED	213
II JAOTIS	LÕPPSÄTTED	214

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, ⁽¹⁾ eelkõige selle artiklit 183,

olles nõu pidanud Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Kohutu, kontrollikoja, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee, regioonide komitee, ombudsmani ja Euroopa andmekaitseinspektoriga

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (edaspidi "finantsmäärus") sätteid on lihtsustatud, nii et need piirduvad Euroopa ühenduste üldelarve (edaspidi "eelarve") koostamise, täitmise ja kontrolliga seotud aluspõhimõtete ja määratlustega.
- (2) Need rakenduseeskirjad peaksid seetõttu täiendama neid finantsmääruse sätteid, milles selgelt viidatakse rakenduseeskirjadele, kui ka sätteid, mille kohaldamine nõuab rakendusmeetmete eelnevat kindlaksmääramist. Selguse huvides tuleb asendada komisjoni 9. detsembri 1993. aasta määrus (Euratom, ESTÜ, EÜ) nr 3418/93, millega kehtestatakse 21. detsembri 1977. aasta finantsmääruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ⁽²⁾ viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1687/2001. ⁽³⁾
- (3) Et tagada valdkondade eeskirjade vastavus finantsmääruses sätestatud eelarvepõhimõtetele, tuleks teha kõikide eelarve täitmise seotud õigusaktide nimestik ja ette näha, et selle nimestiku koostab komisjon ja see esitatakse eelarvepädevatele institutsioonidele.
- (4) Eelarvepõhimõtete, eelkõige ühtsuse põhimõtte kohane nõue määratleda eelarvesse tagasimakstavate eelmaksete intress eeldab, et tuleb määratleda kõik ühenduste omandisse jäävad eelmaksed. Niisugused eelmaksed jäävad institutsiooni omandisse, kui finantsmääruse artiklis 49 nimetatud põhiõigusaktis ei ole teisiti ette nähtud ja kui neid ei maksta hankelepingu alusel, personalile, institutsioonide liikmetele või liikmesriikidele. Seda eeskirja tuleks täpsustada haldamisliigi kohaselt (otsene või kaudne

tsentraliseeritud haldus ja haldus koostöös liikmesriikidega). Seda ei kohaldata ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega toimuva halduse suhtes, kuna niisugusel juhul on ühenduse rahalised vahendid ühendatud rahvusvaheliste organisatsioonide rahaliste vahenditega. Kui eelmaksetelt, mis jäävad ühenduste omandisse, saadakse intresse, tuleks need intressid maksta eelarvesse muu tuluna.

- (5) Aastasuse põhimõtte puhul on oluline selgitada igaaastaste assigneeringute mõistet ja kohustuse võtmise menetluse ettevalmistusjärke ning kui need on 31. detsembriks lõpule viidud, võib lubada kulukohustuste assigneeringute ülekandmist, mis tuleb sel juhul ära kasutada järgmise eelarveaasta 31. märtsiks.
- (6) Arvestusühiku põhimõttega seoses tuleks täpsemalt määrata vahetuskursid, mida tuleb kasutada euro ja muude omavääringute vahel seoses rahavoogude ja kontode haldamise nõuetega.
- (7) Seoses eranditega kõikehõlmavuse põhimõttest tuleks täpsustada, kuidas eelarves käsitleda sihtotstarbelisi tulusid, eelkõige liikmesriikide või kolmandate riikide osamakse teatavatesse ühenduse programmidesse, ning samuti täpsustada kulude ja tulude tasaarvestuse piirväärtused.
- (8) Sihtotstarbelisuse põhimõttega seoses tuleks täpselt määratleda, kuidas arvutada assigneeringute protsent, mis institutsioonidel on lubatud iseseisvalt ümber paigutada, ja tuleks ette näha, et eelarvepädevatele institutsioonidele antakse kogu teave esitatud taotlustele lisatud üksikasjalikes selgitustes.
- (9) Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte puhul tuleb kindlaks määrata programmide ja tegevuste eel-, vahe- ja järelhindamiste eesmärgid, nende teostamise minimaalne sagedus ja teave, mis tuleb esitada õigusaktile lisatavas finantselgituses.
- (10) Eelarve koostamise ja esitusviisiga seoses tuleb kindlaks määrata eelarve eessõna sisu, eelarve töödokumendid ja eelarve selgitused, millega tagatakse, et eelarvepädevad institutsioonid on täielikult teavitatud. Uue tegevuspõhise eelarvestamise esitusviisi raames tuleks sätestada haldusassigneeringute määratlus ja liigitus.
- (11) Eelarve täitmise seoses on asjakohane kõigepealt selgitada ühenduse tegevusvaldkondade ja Euroopa Liidu asutamislepingus nimetatud valdkondade põhiõigusaktide võimalikud vormid. Tuleks kindlaks määrata assigneeringute maksimumsumma, mida võib kasutada ettevalmistava tegevuse ja katselist laadi kavade puhul ilma põhiõigusaktita ja loetleda asutamislepingute sätteid, millega komisjonile on vahetult antud erivolitused.

⁽¹⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 315, 16.12.1993, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 228, 24.8.2001, lk 8.

- (12) Samuti tuleks kindlaks määrata huvide konflikti põhjustada võivad õigusaktid koos menetlusega, mida tuleb sel juhul järgida.
- (13) Seoses eelarve täitmise eri viisidega tuleks sätestada, et kui komisjon ei täida eelarvet otse oma talitustes, peab ta kõigepealt kindlaks tegema, et üksustel, kellele ta kavatses anda täitmisesülesanded, on olemas nõuetekohased ja asjakohased haldusmenetlused ning kontrolli- ja raamatupidamissüsteemid, mis vastavad usaldusväärse finantsjuhtimise nõuetele.
- (14) Seoses kaudse tsentraliseeritud haldamisega, see tähendab haldamisega, mille komisjon on delegeerinud täitevasutustele või -asutustele, mille suhtes kohaldatakse ühenduse õigust, siseriiklikele avalik-õiguslikele asutustele või avalikku teenust osutavatele asutustele, tuleb kehtestada niisuguse volituste delegeerimise raamistik ja selle rakendamise kord delegeerimisakti või -lepinguga. Täitevasutusi, mis jäävad ühenduse kontrolli alla, tuleks pidada komisjoni volitatud eelarvevahendite käsutajateks ühenduse eelarve täitmisel. Kui siseriiklikud asutused peavad tegema eelarve täitmise toiminguid, peaksid nad andma piisavad finants-tagatised; nende valik peab olema läbipaistev ja põhinema kulutasuvuse analüüsil, milles põhjendatakse haldamise delegeerimist sellisele asutusele. Komisjon peaks enne volituste delegeerimist siseriiklikele asutustele taotlema asjaomase komitee arvamust kooskõlas kõnealuste assigneringute täitmise põhiõigusaktiga. Eraõiguslikud üksused, mis täidavad ettevalmistavaid või abiülesandeid komisjoni nimel, tuleks valida hankemenetluse kohaselt.
- (15) Koostöös liikmesriikidega toimuva halduse puhul või koos kolmandate riikidega detsentraliseeritud halduse puhul tuleks sätestada raamatupidamisarvestuse kontrolli- ja heakskiitmismenetluse järgud ja eesmärgid, ilma et see piiraks valdkondlikes eeskirjades sisalduvate erisätete kohaldamist.
- (16) Rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse puhul tuleks selgitada, et iga rahastaja osa iga liiki kuludes ei ole vaja eristada, kuid subsideeritud meetmete suhtes tuleb kohaldada kõikehõlmavat kontrolli; tuleks määratleda rahvusvahelised organisatsioonid, kes võivad seda liiki halduses osaleda.
- (17) Finantsjuhtimises osalejatega seoses suurendab finantsjuhtimise ümberkorraldamine ja sellega seotud tsentraliseeritud eelkontrolli ärajätmine eelarvevahendite käsutajate vastutust kõikides tulu- ja kulutoimingutes, sealhulgas sisekontrollisüsteemidega seotud küsimustes. Eelarvepädevaid institutsioone tuleks edaspidi teavitada volitatud eelarvevahendite käsutaja ametisse nimetamisest või töösuhte lõpetamisest. Sellest tulenevalt tuleks sätestada ka ülesanded, vastutusala ja menetluste põhimõtted, mida tuleb järgida. Eelkontrolli viimine üksustesse nõuab eelkõige selge vahe tegemist eelarve täitmise toimingute algatamise ja nende toimingute kontrollimisega seotud ülesannete vahel. Lisaks sellele peaks iga institutsioon kehtestama kutsenorimid, mida kohaldatakse eel- ja järelkontrolli eest vastutavate isikute suhtes. Seejärel tuleks ette näha ülesanded, mille kohta eeldatavalt antakse aru institutsioonile esitatavas aastaaruandes, milles tuleb muu hulgas esitada järelkontrolli tulemused; tuleks kehtestada toimingute tegemist tõendavate dokumentide säilitamise kord. Kuna riigihankelepinguid sõlmitakse läbiraakimistega menetlusega ainult erandjuhtudel, tuleb nende kohta esitada eriaruanne institutsioonile ja saata see eelarvepädevatele institutsioonidele.
- (18) Ülesannete täpsustamiseks tuleks täpselt määratleda paarvepidaja ülesanded ja vastutusala seoses arvepidamissüsteemide, sularahahalduse, pangakontode haldamise ja kolmandate isikute arvestusraamatutega. Paarvepidaja töösuhte lõppemise kord tuleks samuti selgemini sätestada.
- (19) Tavapärasest eelarvemenetlusest erineva haldussüsteemi ehk avansikontode kasutamise tingimused tuleks samuti kehtestada ning ette näha avansikontode haldajate, eelarvevahendite käsutaja ja paarvepidaja ametikohustused seoses avansikontode kontrollimisega. Eelarvepädevaid institutsioone tuleks teavitada igast ametisse nimetamisest või töösuhte lõppemisest.
- (20) Kui iga finantsjuhtimises osaleja ülesanded ja vastutusala on määratletud, võib neid vastutusele võtta üksnes Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjades ja muude teenistujate teenistustingimustes sätestatud tingimustel. Igas institutsioonis tuleks nõuetekohasel viisil moodustada finantsrikkumiste uurimise toimekond, kes teeb kindlaks, kas finantsrikkumisi on olnud. Samuti tuleks ette näha menetlus, mille abil eelarvevahendite käsutaja võib taotleda töökäsu kinnitamist, mis vabastab ta vastutusest.
- (21) Seoses tuludega, välja arvatud omavahendite erijuhtum, mis on esitatud nõukogu 22. mai 2000. aasta määruses (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom, ⁽¹⁾ tuleb määratleda ülesanded ja kontrollimine, mille eest eelarvevahendite käsutajad menetluse eri järkudel vastutavad: saadaolevate summade eelarvestuse ja seejärel sissenõudekorralduse koostamine; võlateate lähetamine, et teavitada võlgnikku saadaoleva summa kinnitamisest; kõikide saadaolevate viiviste arvutamine; vajaduse korral otsus, milles loobutakse sissenõudmise õigusest nõuete kohaselt, millega tagatakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimine. Paarvepidaja osa tulude kogumisel ja maksamiseks lisaaja andmisel tuleks samuti kindlaks määrata.

(¹) EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1.

- (22) Kuludega seoses tuleks määratleda seosed rahastamisotsuste, üldiste kulukohustuste ja individuaalsete kulukohustuste vahel, samuti nende eri järkude tüüpomadused. Üldise kulukohustuse ja individuaalse kulukohustuse vaheline erinevus sõltub asjaolust, kui suurel määral on abisaajad teada, ja asjaomaste summade suurusel. Esialgsed kulukohustused piirduvad ainult jooksvate halduskulude ning Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) kuludega. Mittekasutatavate kohustuste mahu piiramiseks tuleks vabastada kulukohustuse täitmisega seotud assigneeringud, mille puhul ei ole kolme aasta jooksul makseid sooritatud.
- (23) Seejärel tuleb selgitada, kuidas on omavahel seotud eelarvevahendite käsutaja tehtavate kulude tõendamise, kinnitamise ja maksimisega seotud toimingud ning kontrollimised, kui ta tõendab kulud märkega "kuulub maksmisele" ja kui ta annab maksekorralduse, kontrollides kogu vastutusest vabastamise õigsust, mille eest vastutab üksnes eelarvevahendite käsutaja. Tuleks nimetada dokumendid, mis tuleb esitada maksmise tõenduseks, ning kehtestada eelmaksete ja vahemaksete tasaarvelduse eeskirjad. Tuleks sätestada kinnitus- ja maksetoimingute suhtes kohaldatavad tähtajad, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/35/EÜ hilinenud maksmise vastu võitlemise kohta äritehingute puhul.⁽¹⁾
- (24) Siseauditi puhul tuleb ette näha audiitori ametisse nimetamise kord ja tema sõltumatuse tagamine institutsioonis, kes on ta ametisse nimetanud ja kellele ta peab esitama tegevusaruande; eelarvepädevaid institutsioone tuleks teavitada igast ametisse nimetamisest või töösuhete lõppemisest.
- (25) Hangetega seoses tuleks käesolevasse määrusesse lisada nõukogu direktiivide 92/50/EMÜ,⁽²⁾ 93/36/EMÜ⁽³⁾ ja 93/37/EMÜ⁽⁴⁾, viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2001/78/EÜ,⁽⁵⁾ sätted, mis käsitlevad vastavalt riiklike teenuslepingute, riiklike tarnelepingute ja riiklike ehitustöölepingute sõlmimise korda. Sellest tulenevalt tuleb kõigepealt määratleda eri liiki hankelepingud, reklaami- ja avaldamistoimingud, tingimused, mille puhul võib kasutada teatavat menetlusvormi ja kehtivate menetluste peamised tunnused, valikukriteeriumid ja võimalik lepingute sõlmimise kord, pakkumiskutse dokumentidele juurdepääsu ning pakkujate ja taotlejatega suhtlemise eeskirjad ning nendeks juhtudeks, kui komisjon sõlmib hankelepinguid oma huvides, mitmesugused kohaldatavad künnised ja sõlmitavate lepingute maksumuse hindamise eeskirjad.
- (26) Hankelepingute sõlmimise menetluste eesmärk on rahuldada institutsioonide vajadused kõige soodsamatel tingimustel, samal ajal tagades võrdse juurdepääsu riigihankelepingutele ning järgides läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtet. Läbipaistvuse ja taotlejate võrdse kohtlemise tagamiseks ning eelarvevahendite käsutajate täieliku vastutuse kindlustamiseks lõpliku valiku tegemisel tuleb sätestada menetlus pakkumiste avamiseks ja hindamiseks ning osalemiskutsete esitamiseks alates komitee määramisest kuni põhjendatud ja dokumenteeritud lepingu sõlmimise otsuseni, mille eest lõpptulemusel vastutab tellija. Tuleks määratleda ka ühenduse finantshuvide kaitsmiseks vajalikud finantstagatised.
- (27) Tuleb piirata tellijate volitusi määrata halduskaristusi, et tagada proportsionaalsed ja hoiatavad karistused ning kindlustada võrdne kohtlemine nii eri institutsioonide kui ka talituste vahel.
- (28) Toetusi käsitleva jaotise kohaldamisala tuleks samuti selgemaks muuta, eelkõige seoses eelarve täitmise eri viisidega, samuti seoses tegevusliigi või Euroopa Liidu üldistes huvides tegutseva asutusega, mis vastavad toetuse saamise tingimustele. Tuleks täpsustada iga-aastane tööprogramm ja pakkumiskutsete tüüpomadused, samuti sellega seotud võimalikud erandid ja tagasiulatava jõu võimalus, eelkõige seoses humanitaarabiga ja kriisilukordade ohjamisega, mille kohta on olemas erilised piirangud.
- (29) Seoses läbipaistvuse, taotlejate võrdse kohtlemise ja eelarvevahendite käsutajate vastutuse suurendamise nõuetega tuleks ette näha pakkumismenetlus alates toetuse taotlusest selle hindamiseni komitees eelnevalt kindlaksmääratud valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumide alusel, enne kui eelarvevahendite käsutaja teeb lõpliku ja asjakohaselt dokumenteeritud otsuse.
- (30) Usaldusväärne finantsjuhtimine nõuab, et komisjon kaitseb ennast tagatistega: toetuse taotluste järgus suuremaid summasid hõlmavate taotluste puhul finantsauditite korraldamisega; eelmaksete tegemise ajal eelnevate finantstagatiste nõudmisega ning lõppmaksete järgus kõige suuremaid summasid hõlmavate ja kõige riskialtimate taotluste finantsauditite korraldamisega. Usaldusväärne juhtimine ning mittetulunduslikkuse ja kaasfinantseerimise põhimõtete järgimine nõuavad samuti, et kehtestataks eeskirjad kindlasummaliste maksete tegemiseks. Ühenduse rahaliste vahendite usaldusväärne juhtimine tähendab, et abisaajad peavad ise järgima läbipaistvuse ja võimalike tellijate võrdse kohtlemise põhimõtteid ning põhimõtet, mille kohaselt leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakumise tegijaga, kui töö teostatakse osaliselt allahanke korras.

(1) EÜT L 200, 8.8.2000, lk 35.

(2) EÜT L 209, 24.7.1992, lk 1.

(3) EÜT L 199, 9.8.1993, lk 1.

(4) EÜT L 199, 9.8.1993, lk 54.

(5) EÜT L 285, 29.10.2001, lk 1.

- (31) Karistuste määramise volitused tuleks selles valdkonnas ühtlustada riigihankeid käsitlevate eeskirjadega.
- (32) Raamatupidamisarvestuse ja raamatupidamisaruannete esitamise seoses tuleks eraldi määratleda kõik üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtted, mida raamatupidamisaruannete koostamisel tuleb järgida. Samuti tuleb täpsemalt määratleda tehingu raamatupidamisarvestusse kandmise tingimused ning eeskirjad varade ja kohustuste hindamiseks ja eraldiste loomiseks.
- (33) Tuleks täpsustada, et institutsiooni raamatupidamisarvestusele tuleb lisada eelarve täitmise ja finantsjuhtimise aruanne ning üksikasjalik ülevaade raamatupidamisaruande koostisosade sisu ja esitusviisi (bilanss, majandustulemuse aruanne, rahavoogude tabel ja lisa) ja eelarve täitmise kohta (eelarve täitumise ülevaade ja lisa).
- (34) Raamatupidamisarvestuse puhul tuleks täpsustada, et iga institutsiooni peaarvepidaja peab dokumenteerima selle institutsiooni raamatupidamise korralduse ja sellega seotud menetlused ning määratlema tingimused, mida tuleb arvestada raamatupidamises kasutatavates arvutisüsteemides, eelkõige tingimused, mis on seotud juurdepääsu turvamise ja iga süsteemidesse tehtud muudatuse kontrollijäljega.
- (35) Raamatupidamisarvestuse puhul tuleb täpsemalt määratleda põhimõtted, mida kohaldatakse arvestusraamatute, proovibilansi, selle bilansi saldode perioodiliste tasaarvestuste ja inventarinimestike suhtes, ning täpsustada komisjoni peaarvepidaja kinnitatud kontoplaani koostisosad. Tuleks sätestada eeskirjad, mida kohaldatakse toimingute registreerimise suhtes, eelkõige kahekordse kirjendamise meetod, muude kui eurodes väeringustatud toimingute ümberarvestamise eeskirjad ja raamatupidamiskandeid tõendavad dokumendid. Raamatupidamisdokumentide sisu tuleks samuti täpsustada.
- (36) Tuleb kehtestada inventarinimestikku kantud varaga seotud eeskirjad ja täpsemalt selgitada peaarvepidajate ja eelarvevahendite käsutajate vastavaid kohustusi selles valdkonnas ning kehtestada eeskirjad, mida kohaldatakse inventarinimestikku kantud vara edasimüügi suhtes.
- (37) Struktuurifondidega seoses tuleks täpsustada, et abistamistoiminguga seotud ettemaksete tagasimaksmine ei põhjusta asjakohase fondi osamaksu vähendamist.
- (38) Tuleks täpsustada, milliseid otseseid või kaudseid meetmeid võib rahastada teadussektoris.
- (39) Välismeetmete puhul on rakenduseeskirjade nagu ka finantsmääruse eesmärk ette näha erandid, milles võetakse arvesse selle sektori konkreetseid tegevusjooni peamiselt seoses hangete ja toetuste andmisega.
- (40) Hangete puhul võetakse nendesse rakenduseeskirjadesse komisjoni 10. novembri 1999. aasta otsuse (lepingute sõlmimise haldussüsteemide lihtsustamise kohta koostööprogrammide raames, mida rakendab välissuhete peadirektoraat) ⁽¹⁾ sisu, et sätestada hankelepingute sõlmimise eeskirjad, mis erinevad standardsetest eeskirjadest teistsuguste sätestatud künniste poolest, ja välistegevusega kohandatud juhtimismenetlused.
- (41) Toetuste osas tuleb loetleda meetmete liigid, mille puhul võib teha erandi finantsmääruse artiklis 109 nimetatud kaasrahastamise põhimõttest. Seda kohaldatakse eelkõige humanitaarabi ja kriisiabi suhtes ning inimeste tervise või põhiõiguste kaitsega seotud meetmete suhtes.
- (42) Ühenduse assigneeringute usaldusväärse juhtimise tagamiseks tuleb täpsustada ka eeltingimused ja eeskirjad, mis peavad olema kokkulepetes, kui assigneeringute haldamine detsentraliseeritakse või kasutatakse avansikontosid.
- (43) Euroopa Ühenduse talitustega seotud finantsmääruse säteid tuleks täiendada erieeskirjadega Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talituse kohta ja sätetega, millega lubatakse komisjoni peaarvepidajal delegeerida mõned oma ülesanded nende talituste personalile. Tuleks sätestada tegutsemiskord seoses pangakontodega, mida Euroopa Ühenduse talitused võivad komisjoni nimel avada.
- (44) Haldusassigneeringute osas peaks iga institutsioon teavitama eelarvepädevaid asutusi olulistest käsil olevatest ehitusprojektidest, st projektidest, mis suurendavad hoonetust.
- (45) Tuleb kindlaks määrata asutused, kes võivad saada eelarvest toetusi, ja sätestada nende suhtes kohaldatavad eeskirjad finantsmääruse artiklis 185 sätestatud tingimuste kohaselt.
- (46) Käesolevas määruses nimetatud künniseid ja summasid tuleks korrapäraselt ajakohastada, sidudes need ühenduses registreeritud inflatsiooniga, välja arvatud hangete suhtes kohaldatavad osaluskünnised.

⁽¹⁾ SEC(1999) 1801.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

ESIMENE OSA

ÜLDSÄTTED

I JAOTIS

TEEMA

Artikkel 1

Teema

(Finantsmääruse artikkel 1)

Käesolevas määruses on sätestatud määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (edaspidi "finantsmäärus") sätete rakenduseeskirjad.

Käesolevas määruses käsitletud institutsioonid on finantsmääruses määratletud institutsioonid.

Artikkel 2

Eelarve rakendamist käsitlevate õigusaktide nimestik

(Finantsmääruse artikkel 2)

Komisjon peab finantsmääruses artiklis 2 nimetatud aktide nimestikku. Ta ajakohastab nimestikku igal aastal ja teavitab sellest eelarvepädevoid institutsioone.

II JAOTIS

EELARVEPÕHIMÕTTED

1. PEATÜKK

Ühtsuse ja eelarve õigsuse põhimõtted

Artikkel 3

Ühenduste omandisse jäävad eelmaksed

(Finantsmääruse artikli 5 lõige 4)

1. Artiklis 105 nimetatud eelmaksed jäävad ühenduste omandisse, kui finantsmääruse artikli 49 lõikes 1 nimetatud põhiõigusaktis ei ole sätestatud teisiti. See säte ei käsitlenud eelmakseid, mis on makstud liikmesriikidele finantsmääruse artiklis 88 nimetatud lepingu alusel või ühinemiseelse abi raames, ega artiklis 265 nimetatud palga ettemakseid. Seda ei kohaldata finantsmääruse artiklis 53 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse suhtes.

2. Finantsmääruse artiklis 53 nimetatud otsese tsentraliseeritud haldamise puhul, millesse on kaasatud mitu partnerit, kohaldatakse käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud eeskirja üksnes peatöötaja suhtes.

3. Tsentraliseeritud täitmise ja finantsmääruse artiklis 53 nimetatud kaudse tsentraliseeritud täitmise puhul kohaldatakse käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud eeskirja üksnes üksuse suhtes, kes saab eelmakseid otse komisjonilt.

4. Lõikes 1 nimetatud eeskirja kohaldatakse eelmaksete suhtes, mis tehakse lepingu või kokkulepete alusel, mis on sõlmitud pärast käesoleva määruse jõustumist.

5. Kohaldatakse lõikeid 1–4, ilma et see piiraks eelmaksete kirjendamist finantsaruannete varade poolele, nagu sätestatakse finantsmääruse artikliga 133 ettenähtud raamatupidamiskorras.

Eelarvevahendite kasutajad esitavad peaarvepidajale andmed, mis võimaldavad tal kindlaks määrata eelmaksed, mis jäävad ühenduste omandisse.

Artikkel 4

Ühenduste vahenditelt saadud intresside kirjendamine eelarvesse

(Finantsmääruse artikli 5 lõige 4)

1. Kui artikli 3 kohaselt ühenduste omandisse jäävatelt eelmaksetelt saadakse intresse või samaväärseid hüvitisi, kirjendatakse need Euroopa ühenduste üldelarvesse (edaspidi "eelarve") muu tuluna.

2. Eelarvevahendite kasutajad tagavad, et abisaajatega sõlmitud lepingute ja kokkulepete kohaselt:

a) makstakse need eelmaksed kontodele, kus on võimalik ühenduste makstud vahendeid kindlaks määrata, ja

b) abisaajad teavitavad vastutavat eelarvevahendite kasutajat nendelt vahenditelt saadavatest intressituludest või samaväärsetest hüvitistest vähemalt üks kord aastas, kui nende intresside määr on märkimisväärne, ja igal juhul, kui taotletakse vahemaksete või lõppmaksete tegemist, millest eelmaksed maha arvatakse.

3. IV jaotise 5. peatüki kohaselt koostab vastutav eelarvevahendite käsutaja eelmaksete maksmisel saadaolevate summade eelarvestuse, mis hõlmab kõiki eelmaksete intresse või samaväärseid hüvitisi.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja koostab lõike 2 punktis b nimetatud ajakava kohaselt lõikes 1 nimetatud sissenõudekorralduse nõutava summa kohta.

4. Kui eelmakset makstakse samalt eelarverealt sama põhiõigusakti kohaselt ja abisaajad on osalenud ühes pakkumismenetluses, võib eelarvevahendite käsutaja koostada ühe saadaolevate summade eelarvestuse mitme võlgniku kohta.

2. PEATÜKK

Aastasuse põhimõte

Artikkel 5

Eelarveaasta assigneeringud

(Finantsmääruse artikli 8 lõige 3)

Eelarveaastaks kavandatud kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud, mis tuleb ära kasutada sama eelarveaasta jooksul, koosnevad selleks eelarveaastaks kinnitatud assigneeringutest. Eelarveaastaks kinnitatud assigneeringud on:

- a) eelarves, sealhulgas paranduseelarvetes ettenähtud assigneeringud;
- b) ülekantud assigneeringud;
- c) finantsmääruse artikli 157 ja artikli 181 lõike 5 kohaselt taaskasutusele võetud assigneeringud;
- d) ettemaksetest pärinevad assigneeringud, mis on tagasi makstud artikli 228 kohaselt;
- e) eelarveaasta jooksul või varasemate eelarveaastate jooksul saadud sihtotstarbeliste tulude alusel ettenähtud assigneeringud, mis on kasutamata jäänud.

Artikkel 6

Assigneeringute ülekandmine

(Finantsmääruse artikli 9 lõige 2)

1. Finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punktis a nimetatud kulukohustuste assigneeringud võib üle kanda üksnes siis, kui kohustusi ei ole lõpule viidud enne eelarveaasta 31. detsembrist eelarvevahendite käsutajast olenemata põhjustel ja kui ettevalmistusjärgud on piisavalt edenenud, nii et on põhjust eeldada, et kohustus täidetakse hiljemalt järgmise aasta 31. märtsiks.

2. Finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punktis a nimetatud ettevalmistusjärgud, mis tuleks järgmisele aastale ülekandmise

võimaldamiseks lõpule viia eelarveaasta 31. detsembriks, on eelkõige:

- a) finantsmääruse artiklis 76 nimetatud üldiste kulukohustuste puhul rahastamisotsuse vastuvõtmine või selleks kuupäevaks lõpetatud konsultatsioonid talitustega, mis igas institutsioonis tegelevad otsuse vastuvõtmisega;
- b) finantsmääruse artiklis 76 nimetatud individuaalsete kulukohustuste puhul lepingute või kokkulepete ettevalmistamise lõppjärg. See lepingute või kokkulepete ettevalmistamise lõppjärg tähendab, et võimalikud töövõtjad või abisaajad on välja valitud.

3. Finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punkti a kohaselt ülekantud assigneeringud, mis ei ole järgmise eelarveaasta 31. märtsiks seotud, tühistatakse automaatselt.

Komisjon teavitab eelarvepädevaid institutsioone 15. aprilliks sel viisil tühistatud assigneeringutest.

4. Finantsmääruse artikli 9 lõike 2 punkti b kohaselt ülekantud assigneeringuid võib kasutada kuni järgmise eelarveaasta 31. detsembrini.

5. Sel viisil ülekantud assigneeringud märgitakse raamatupidamisarvestuses eraldi.

6. Finantsmääruse artikli 9 lõikes 6 nimetatud personalikuludeks mõeldud assigneeringud on ette nähtud institutsioonide liikmete ja personali töötasudeks ja lisatasudeks.

3. PEATÜKK

(Finantsmääruse 4. peatükk)

Arvestusühiku põhimõte

Artikkel 7

Euro ja muude vääringute vaheline ümberarvestuskurs

(Finantsmääruse artikkel 16)

1. Ilma et see piiraks valdkondlike eeskirjade rakendamisest tulevate sätete kohaldamist, tehakse euro ja muu vääringu vahelised ümberarvestused *Euroopa Ühenduste Teataja* C-seerias avaldatud euro päevakursi alusel.

2. Kui *Euroopa Ühenduste Teatajas* ei ole kõnealuse vääringu päevakursi euro suhtes avaldatud, kasutab komisjon lõikes 3 nimetatud raamatupidamise valuutakursi.

3. Finantsmääruse artiklites 132–137 sätestatud raamatupidamisarvestuses kasutatakse artiklis 213 sätestatud tingimustel euro ja muu vääringu vahelises ümberarvestuses euro igakuist raamatupidamise valuutakursi. Komisjon määrab raamatupidamise valuutakursi kõikide usaldusväärseks peetavate teabeallikate abil, mis arvatatakse selle kuu eelviimasel tööpäeval kehtinud kursi alusel, mis eelneb kuule, mille jaoks kursid määratakse.

Artikkel 8

Euro ja muude vääringute vahelisel ümberarvestusel kasutatav kurss

(Finantsmääruse artikkel 16)

1. Ilma et see piiraks valdkondlike eeskirjade rakendamist tulenevate sätete kohaldamist, on euro ja muude vääringute vaheline ümberarvestuskurss selle päeva kurss, mil heakskiitev üksus koostab maksekorralduse või sissenõudekorralduse.
 2. Eurodes arvatud avansikontode puhul tuleb kasutada panga maksepäeva kurssi.
 3. Omavääringus arvatud finantsmääruse artiklis 16 nimetatud avansikontode puhul tuleb kasutada avansikontolt kulu maksmise kuu kurssi.
 4. Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi tagatisrahastust rahastatavate kulude puhul kasutatakse kuu n puhul, mille kohta on kulud esitatud komisjoni määruse (EÜ) nr 296/96 ⁽¹⁾ artikli 3 kohaselt, kurssi, mis kehtib kuu n + 1 kümnendal päeval või päeval, mis eelneb päevale, mille kohta on olemas noteering.
- Seda kurssi kasutatakse ka vastavate määruse (EÜ) nr 296/96 artiklites 4 ja 5 ettenähtud ettemaksete puhul.

Artikkel 9

Komisjoni eri vääringute vahelisi rahaülekandeid käsitlev teave

(Finantsmääruse artikkel 16)

Komisjon saadab liikmesriikidele iga kvartal väljavõtte eri vääringute vahel tehtud ülekannete kohta.

4. PEATÜKK

(Finantsmääruse 5. peatükk)**Kõikehõlmavuse põhimõte**

Artikkel 10

Sihtotstarbeliste tulude paigutamise struktuur ja vastavate assigneeringute eraldamine

(Finantsmääruse artikkel 18)

1. Ilma et see piiraks artiklite 12 ja 13 kohaldamist, esitatakse sihtotstarbelised tulud eelarves järgmiselt:
 - a) iga institutsiooni eelarveosa tulude kalkulatsioonis on eelarverida tulude jaoks;

(¹) EÜT L 39, 17.2.1996, lk 5.

- b) kulude kalkulatsioonis märgitakse selgitustes, millistele eelarveridadele võib kanda sihtotstarbelisele tulule vastavaid kasutatavaid assigneeringuid.

Kui punkti a esimeses lõigus nimetatud juhul on niisuguste tulude summa prognoositav, kirjendatakse see eelarvereale. Kui see ei ole prognoositav, tehakse märgi "pro memoria" (p.m.) ja ettenähtud tulud esitatakse teavitamiseks selgitustes.

2. Sihtotstarbelisele tulule vastavaid assigneeringuid võib teha kasutatavaks kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringutena, kui tulu on saanud institutsioon, välja arvatud finantsmääruse artikli 161 lõikes 2 sätestatud juhul. Need tehakse automaatselt kasutatavaks, välja arvatud finantsmääruse artiklis 156 nimetatud ettemaksete tagasimaksmisel ja finantskorrektsioonide tegemisel seoses struktuurifondidega.

Artikkel 11

Liikmesriikide osamaksud teadusprogrammidesse

(Finantsmääruse artikli 18 lõike 1 punkt a)

1. Liikmesriikide osamaksud teatavate täiendavate teadusprogrammide rahastamisse, mis on sätestatud määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artiklis 5, tehakse järgmiselt:
 - a) seitse kaheteistkümnendikku eelarvesse kavandatud summast makstakse hiljemalt jooksva eelarveaasta 31. jaanuaril;
 - b) ülejäänud viis kaheteistkümnendikku makstakse hiljemalt jooksva eelarveaasta 15. juulil.
2. Kui eelarve ei ole enne eelarveaasta algust lõplikult vastu võetud, makstakse lõikes 1 nimetatud osamaksud eelneva eelarveaasta eelarves kavandatud summa alusel.
3. Kõik liikmesriikide osamaksud või lisamaksud eelarvesse kantakse komisjoni kontole või kontodele kolmekümne päeva jooksul rahastamisnõude esitamisest.
4. Tehtud maksed kantakse määruses (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 ettenähtud kontole ja nende suhtes kohaldatakse nimetatud määrusega ettenähtud tingimusi.

Artikkel 12

Sihtotstarbelised kulud, mis tulenevad EFTA riikide osalemisest teatavates ühenduse programmides

(Finantsmääruse artikli 18 lõike 1 punkt d)

1. EFTA riikide osalemine teatavates ühenduse programmides esitatakse eelarves järgmiselt:
 - a) tulude kalkulatsioonis avatakse eelarverida märkega "pro memoria" (p.m.), et kirjendada EFTA riikidelt asjaomaseks eelarveaastaks saadud osamaksete kogusumma. Hinnanguline summa esitatakse eelarve selgitustes;

- b) kulude kalkulatsioonis:
- i) esitatakse selgitustes iga eelarveea kohta, mis on seotud ühenduse tegevusega, milles EFTA riigid osalevad, teadmiseks osamaksete hinnanguline summa;
 - ii) lisas, mis on eelarve lahutamatu osa, esitatakse kõik eelarveread, mis katavad ühenduse tegevuse, milles EFTA riigid osalevad.

Punkti b alapunkti ii esimeses lõigus nimetatud lisa kajastab niisugusele osalemisele vastavate assigneeringute esitamise struktuuri ja on selle osa, nagu on sätestatud lõikes 2, ja võimaldab kulusid kasutada.

2. Vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artiklile 82 kirjendatakse EFTA riikide iga-aastase finantsosalusega, mille kohta sellele lepingule lisatud 32. protokolli artikli 1 lõike 5 kohaselt on komisjonile esitanud kinnituse ühiskomitee, seotud summadest tulenevalt iga eelarveaasta alguses täielikult vastavad kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud.

3. Kui eelarveaasta jooksul nähakse EFTA riikide osalemisega seotud eelarveridadel ette lisaassigneeringud, ilma et EFTA riigid võiksid sama eelarveaasta jooksul oma finantsosalust kohandada vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artiklis 82 sätestatud proportsionaalsustegurile, võib komisjon oma sularahavarust ajutiselt ja erandkorras eelrahastada EFTA riikide osa. Kui niisugused lisaassigneeringud on ette nähtud, taotleb komisjon EFTA riikidelt vastavate osamaksete maksmist nii kiiresti kui võimalik. Komisjon teavitab igal aastal eelarvepädevaid institutsioone niisugustest otsustest.

Eelrahastamine reguleeritakse võimalikult kiiresti järgmise aasta eelarve raames.

4. Finantsmääruse artikli 18 lõike 1 punkti d kohaselt moodustavad EFTA riikide osamaksud sihtotstarbelise tulu. Paarvepidaja kinnitab asjakohased meetmed, millega tagab, et nendest osamaksetest ja vastavatest assigneeringutest tulenevat tulu kontrollitakse eraldi.

Finantsmääruse artikli 131 lõikes 2 sätestatud aruandes näitab komisjon eraldi osas, kuidas EFTA riikide osalusele vastavad tulud ja kulud on täitunud.

Artikkel 13

Liikmesriikidele ülemäärase eelarvepuudujäägi tõttu kehtestatud sanktsioonidest saadud tulu

(Finantsmääruse artikli 18 lõike 1 punkt b)

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97 4. jaos⁽¹⁾ nimetatud sanktsioonidest saadava tulu esitamise eelarveline struktuur on järgmine:

- a) tulude kalkulatsioonis avatakse eelarverida märkga "pro memoria" (p.m.), et kirjendada niisuguste summade intress;

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6.

- b) samal ajal ja ilma et see piiraks finantsmääruse artikli 74 kohaldamist toob nende summade kirjendamine tulude kalkulatsiooni kaasa kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute kirjendamise kulude kalkulatsiooni. Neid assigneeringuid kasutatakse finantsmääruse artikli 17 kohaselt.

Artikkel 14

Netosumma alusel maksmiseks kinnitamine

(Finantsmääruse artikli 20 lõige 1)

Finantsmääruse artikli 20 lõike 1 alusel võib kõikidest nõuetest, kuluarvetest ja -dokumentidest, mis sel juhul tuleb maksta netosummas, maha arvata:

- a) lepinguosalistele määratud trahvid, sealhulgas hankelepingute osalistele;
- b) põhjendamatu makstud summade korrigeerimine, mida võib teha mahaarvamisenäna sama liiki uuest maksest samale makse saajale, mis tehakse sellel eelarveaastal ning sellest jaotisest, peatükist ja artiklist, mille arvelt ülemäärane makse tehti ja mille tõttu tuleb teha vahemakse või lõppmakse.

Üksikutes kuluarvetes sisalduvaid hinnaalandusi, tagasimakseid ja maksevähendeid ei registreerita ühenduse tuluna.

Artikkel 15

Tagastatavate maksude kontod

(Finantsmääruse artikli 20 lõige 2)

Kõik maksud, mida ühendused maksavad finantsmääruse artikli 20 lõike 2 kohaselt, kirjendatakse ajutisele kontole, kuni asjaomased riigid on need tagasi maksnud.

5. PEATÜKK

(Finantsmääruse 6. peatükk)

Sihtotstarbelisuse põhimõte

Artikkel 16

Ümberpaigutamise menetlused

(Finantsmääruse artikli 22 lõige 1)

1. Iga institutsioon võib oma eelarveosa piires teha ettepaneku assigneeringute ümberpaigutamiseks ühest jaotisest teise, kui eelarverealet, millele assigneeringud on kirjendatud, tuleb ümber paigutada üle 10 % eelarveaasta assigneeringutest. Pädev asutus teavitab sellest vastavalt komisjoni.

Niisugused ümberpaigutused tehakse finantsmääruse artiklis 24 sätestatud korras.

2. Iga institutsioon võib oma eelarveosa piires teha ümberpaigutusi artiklite piires.

Artikkel 17

Ümberpaigutuste piirmäärade arvutamise eeskirjad

(Finantsmääruse artikkel 23)

1. Finantsmääruse artikli 22 lõikes 1 ja artikli 23 lõike 1 esimese lõigu punktides b ja c nimetatud protsendid arvutatakse ümberpaigutamise taotluse esitamise ajal.

2. Finantsmääruse artikli 22 lõikes 1 ja artikli 23 lõike 1 esimese lõigu punktides b ja c nimetatud piirmäära arvutamiseks tuleb arvesse võtta assigneeringute ümberpaigutuste summat, mis on kirjendatud reale, kust ümberpaigutus tehakse, kusjuures see summa on varem tehtud ümberpaigutuste ajal korrigeeritud.

Artikkel 18

Halduskulud

(Finantsmääruse artikkel 23)

Finantsmääruse artikli 23 lõike 1 esimese lõigu punktis b nimetatud kulud hõlmavad igas tegevusvaldkonnas artiklis 27 nimetatud punkte.

Artikkel 19

Assigneeringute ümberpaigutamise taotluste põhjendamine

(Finantsmääruse artiklid 22 ja 23)

Ettepanekutele assigneeringute ümberpaigutamiseks ja kogu teabele, mis esitatakse eelarvepädevatele institutsioonidele finantsmääruse artiklite 22 ja 23 kohaste ümberpaigutuste kohta, lisatakse asjakohased ja üksikasjalikud tõendavad dokumendid, milles on kirjeldatud assigneeringute kasutamist ja esitatud vajalike assigneeringute eelarvestused eelarveaasta lõpuni nende eelarveridade kohta, millele assigneeringuid lisatakse, ja nende eelarveridade kohta, mille arvelt neid võetakse.

Artikkel 20

Hädaabireservist ümberpaigutamise taotluste põhjendamine

(Finantsmääruse artikkel 26)

Ettepanekule assigneeringute ümberpaigutamiseks, mille eesmärk on võimaldada kasutada finantsmääruse artikli 26 lõike 2

esimeses lõigus nimetatud hädaabireservi, lisatakse asjakohased ja üksikasjalikud dokumendid, milles esitatakse:

- a) eelarveea kohta, millele ümberpaigutus tehakse, kõige värskeamad saadaolevad andmed assigneeringute kasutamise kohta ja vajalike assigneeringute eelarvestus kuni eelarveaasta lõpuni;
- b) kõigi välistegevusega seotud eelarveridade kohta assigneeringute kasutamine kuni ümberpaigutamise taotlusele eelnenud kuu lõpuni ja vajalike assigneeringute eelarvestus kuni eelarveaasta lõpuni, kaasa arvatud võrdlus esialgse arvestusega;
- c) assigneeringute ümberjaotamise võimaluste analüüs.

6. PEATÜKK

(Finantsmääruse 7. peatükk)

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte

Artikkel 21

Hindamine

(Finantsmääruse artikkel 27)

1. Kõiki ettepanekuid programmide ja meetmete kohta, mis põhjustavad kulusid või eelarve tulu vähenemist, hinnatakse eelnevalt, määrates kindlaks:

- a) vajaduse täita neid lühikese või pika tähtaja jooksul;
- b) eesmärgid, mis tuleb saavutada;
- c) oodatavad tulemused ja nende mõõtmiseks vajalikud näitajad;
- d) ühenduse osalemisest tuleneva lisaväärtuse;
- e) ettepanekute seotud ohud, sealhulgas pettuseohud, ja muud lahendusvõimalused;
- f) varasematest samasugustest ettevõtmistest saadud kogemused;
- g) vajalike assigneeringute, tööjõu ja muude halduskulude mahu, võttes asjakohaselt arvesse kulutasuvuse põhimõtet;
- h) loodava järelevalvesüsteemi.

2. Seejärel hinnatakse kõiki programme ja meetmeid vahepeal ja tagantjärele järgmiselt, pidades silmas eraldatud tööjõudu ja rahalisi vahendeid ning saadud tulemusi, et kindlaks teha, kas need olid seatud eesmärkidega kooskõlas:

- a) mitmeaastase programmi rakendamisel saadud tulemusi hinnatakse korrapäraselt kooskõlas ajakavaga, mis võimaldab sellisel hindamisel tehtud tähelepanekuid arvesse võtta programmi jätkamise, muutmise või peatamise otsustamisel;
- b) iga-aastaselt rahastatavate meetmete tulemusi hinnatakse vähemalt iga kuue aasta järel.

Esimese lõigu punkti b ei kohaldata iga selle tegevuse raames teostatava projekti või meetme suhtes, mille puhul võib selle nõude täitmiseks meetme teostanud asutus esitada lõpparuande.

Artikkel 22

Finantsselgitus

(Finantsmääruse artikkel 28)

1. Iga ettepanekule, mis esitatakse seadusandjale ja mis võib mõjutada eelarvet, sealhulgas ametikohtade arv, lisatakse finantsselgitus.

Finantsselgitus sisaldab finants- ja majandusandmeid, mille alusel seadusandja annab hinnangu, kas niisugust ühenduse meedet on vaja. Selles esitatakse asjakohane teave kokkusobivuse kohta muude finantsinstrumentidega ja võimaliku koostoime kohta.

Mitmeaastaste toimingute puhul sisaldub finantsselgituses igaaastase vajalike assigneeringute ja ametikohtade prognoos ning nende keskpika finantsmõju hinnang.

2. Ühenduste finantshuvide kaitset kahjustava pettuse ja eeskirjade eiramise tõkestamiseks esitatakse finantsselgituses teave olemasolevate ja kavandatavate ennetus- ja kaitsemeetmete kohta.

7. PEATÜKK

(Finantsmääruse 8. peatükk)

Läbipaistvuse põhimõte

Artikkel 23

Eelarve kokkuvõtte esialgne avaldamine

(Finantsmääruse artikkel 29)

Pärast eelarve lõplikku vastuvõtmist avaldatakse komisjoni algatusel võimalikult kiiresti, hiljemalt nelja nädala jooksul eelarve arvandmeid sisaldava kokkuvõtte institutsioonide veebisaidil, enne kui eelarve *Euroopa Ühenduste Teatajas* ametlikult avaldatakse.

III JAOTIS

EELARVE KOOSTAMINE JA STRUKTUUR

1. PEATÜKK

Eelarve koostamine

Artikkel 24

Esialgse eelarveprojekti üldine sissejuhatus

(Finantsmääruse artikkel 33)

Komisjon koostab esialgse eelarveprojekti üldise sissejuhatus.

Esialgse eelarveprojekti igale osale eelneb asjaomase institutsiooni koostatud sissejuhatus.

Üldine sissejuhatus koosneb järgmistest osadest:

- a) kogu eelarvet hõlmavad finantstabellid;
- b) komisjoni eelarveosa jaotiste puhul:
 - i) nende tegevuspõhimõtete kirjeldus, millega põhjendatakse taotletud assigneeringuid, võttes asjakohaselt arvesse finantsmääruse artiklis 27 ja artikli 33 lõike 2 punktis d sätestatud põhimõtteid ja nõudeid;
 - ii) põhjendused eri eelarveaastate assigneeringutes tehtud muudatuste kohta.

Artikkel 25

Töödokumendid esialgse eelarveprojekti toetuseks

(Finantsmääruse artiklid 30 ja 33)

Esialgse eelarveprojektiiga koos esitatakse järgmised töödokumendid:

- a) institutsioonide personali kohta:
 - i) selgitus alalise ja ajutise personali suhtes kohaldatava personalipoliitika kohta;
 - ii) iga personalikategooria kohta organisatsioonilise struktuuri skeem, mis kajastab eelarvelisi ametikohti ja isikuid nendel kohtadel esialgse eelarveprojekti esitamise kuupäeval, märkides nende jaotuse palgaastmete ja haldusüksuste kaupa;
 - iii) kui tehakse ettepanek muuta töötajate arvu, selgitus selle muudatuse põhjenduste kohta;
 - iv) ametikohtade loetelu tegevusalade kaupa;
- b) üksikasjalik ülevaade laenupoliitika kohta;
- c) seoses toetustega finantsmääruse artiklis 32 nimetatud asutustele tulude ja kulude eelarvestus, millele eelneb asjaomaste asutuste koostatud seletuskiri, ja Euroopa koolide puhul tulude ja kulude eelarvestus, millele eelneb seletuskiri.

Artikkel 26

Esialgse paranduseelarve projekt

(Finantsmääruse artikli 37 lõige 1)

Esialgsele paranduseelarve projektile lisatakse põhjendused ja nende koostamise ajal kättesaadav informatsioon eelmise ja jooksva eelarveaasta eelarve täitmise kohta.

2. PEATÜKK

Eelarve struktuur ja esitusviis

Artikkel 27

Haldusassigneeringud

(Finantsmääruse artikkel 41)

Kui eelarveosa kulude kalkulatsioon esitatakse nomenklatuuri järgi, mis põhineb liigitusel kuluotstarbe järgi, jaotatakse haldusassigneeringud eri rubriikidesse jaotiste kaupa järgmise liigituse kohaselt:

- a) ametikohtade loetelus kinnitatud personalikulud: nimetatakse nendele kuludele vastav assigneeringute summa ja töökohtade arv;
- b) välispersonalikulud (sealhulgas abipersonal ja asutuse töötajad) ja muud halduskulud (sealhulgas esinduskulud ja istungite kulud);
- c) hoonetega seotud kulud ja muud liituvad kulud, nagu koristus-, hooldus-, rendi-, üüri-, telekommunikatsiooni-, vee-, gaasi- ja elektrikulud;
- d) toetuskulud.

Kõikidele jaotistele ühised komisjoni halduskulud esitatakse eraldi koondselgituses kululiigi järgi liigitatuna.

Artikkel 28

Viimase suletud eelarveaasta tegelikud kulud

(Finantsmääruse artikli 46 lõike 1 punkt e)

Eelarve koostamiseks määratakse tegelikud kulud eelarveaastal, mille assigneeringud on suletud, järgmiselt:

- a) kulukohustustena: kulukohustused, mis on kajastatud raamatupidamisarvestuses seoses nimetatud eelarveaasta assigneeringutega, nagu on määratletud artiklis 5;
- b) maksetena: eelarveaastal tehtud maksed, st mille kohta on saadetud maksekorraldus pangale, seoses assigneeringutega nimetatud eelarveaastaks, nagu on määratletud samas artiklis.

Artikkel 29

Eelarve selgitused

(Finantsmääruse artikli 46 lõike 1 punkt g)

Eelarve selgitused sisaldavad järgmisi andmeid

- a) põhiõigusakti viited, kui põhiõigusakt on olemas;
- b) kõik asjakohased selgitused, mis on seotud assigneeringute laadi ja eesmärgiga.

Artikkel 30

Ametikohtade loetelu

(Finantsmääruse artikli 46 lõike 1 punkti 3 alapunkt a)

Tarneagentuuri töötajate arv esitatakse eraldi komisjoni ametikohtade loetelus.

IV JAOTIS

EELARVE TÄITMINE

1. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 31

Põhiõigusakti võimalikud vormid

(Finantsmääruse artikli 49 lõike 1)

1. Ühenduse põhiõigusakt võib olla määruse, direktiivi, otsuse vormis EÜ asutamislepingu artikli 249 tähenduses ⁽¹⁾ või *sui generis* otsuse vormis.

2. Ühenduse ühises välis- ja julgeolekupoliitikas võib põhiõigusakt olla mõni Euroopa Liidu asutamislepingu artikli 13 lõikes 2, artiklis 14 ja artikli 23 lõikes 2 nimetatud dokument.

⁽¹⁾ Entscheidung või Beschluss.

3. Politsei- ja õiguslase koostöö valdkonna kriminaalasjades võib põhiõigusakt olla mõni Euroopa Liidu asutamislepingu artikli 34 lõikes 2 nimetatud dokument.

Artikkel 32

Maksimumsummad katselist laadi kavadele ja ettevalmistavale tegevusele

(Finantsmääruse artikli 49 lõike 2 punktid a ja b)

1. Assigneeringute kogusumma finantsmääruse artikli 49 lõike 2 punktis a nimetatud katselist laadi kavadeks ei või ületada 32 miljonit eurot eelarveaastas.

2. Assigneeringute kogusumma finantsmääruse artikli 49 lõike 2 punktis b nimetatud ettevalmistavaks tegevuseks ei või ületada 30 miljonit eurot eelarveaastas ja tegelikult ettevalmistavaks tegevuseks seotud assigneeringute kogusumma ei või ületada 75 miljonit eurot.

*Artikkel 33***Komisjonile asutamislepingutega antud erivolitused**

(Finantsmääruse artikli 49 lõike 2 punkt c)

1. EÜ asutamislepingu artiklid, millega vahetult antakse komisjonile erivolitused, on järgmised:

- a) artikkel 138 (dialoog töösuhete pooltega);
- b) artikkel 140 (sotsiaalpoliitika küsimusi käsitlevad uuringud, arvamused ja konsultatsioonid);
- c) artiklid 143 ja 145 (sotsiaalpoliitika küsimusi käsitlevad erietekanded);
- d) artikli 152 lõige 2 (algatused tervisekaitseküsimuste kooskõlastamise edendamiseks);
- e) artikli 155 lõige 2 (algatused üleeuroopaliste võrkude kooskõlastamise edendamiseks);
- f) artikli 157 lõige 2 (algatused tööstusega seotud küsimuste kooskõlastamise edendamiseks);
- g) artikli 159 teine lõik (ettekannete edusammude kohta, mida on tehtud majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks);
- h) artikli 165 lõige 2 (algatused teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kooskõlastamise edendamiseks);
- i) artikkel 173 (aruanne uurimistegevuse ja tehnoloogia arendamise kohta);
- j) artikli 180 lõige 2 (algatused arengukoostöö poliitika kooskõlastamise edendamiseks).

2. Euratomi asutamislepingu artiklid, millega vahetult antakse komisjonile erivolitused, on järgmised:

- a) artikkel 70 (rahaline toetus eelarves sätestatu piires liikmesriikide territooriumil geoloogiliste uuringute programmidele);
- b) artikkel 77 ja sellele järgnevad artiklid (kaitsemeetmed).

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud loetelusid võib esialgse eelarveprojekti esitamisel täiendada, märkides asjakohased artiklid ja summad.

*Artikkel 34***Huvide konflikti määratlus**

(Finantsmääruse artikli 52 lõige 2)

1. Finantsmääruse artikli 52 lõikes 2 nimetatud huvide konflikt võib tõenäoliselt tekkida järgmistel juhtudel, kui:

- a) antakse endale või teistele põhjendamatu otseseid või kaudseid soodustusi;

- b) keeldutakse abisaajale õiguste või soodustuste andmisest, mida abisaajal on õigus saada;

- c) pannakse toime põhjendamatu või õigusvastane tegu või jäetakse tegemata kohustuslik toiming.

2. Finantsmääruse artikli 52 lõikes 1 nimetatud pädeva asutuse ametnik on asjaomase töötaja otsene ülemus. Otsene ülemus kindlalt kirjalikult, kas huvide konflikt on olemas või mitte. Kui on, teeb otsene ülemus isiklikult asjakohase otsuse.

*2. PEATÜKK***Täitmisviisid**

1. jagu

Üldsätted*Artikkel 35***Komisjoni tehtav eelkontrollimine**

(Finantsmääruse artiklid 53 ja 56)

1. Kui komisjon täidab eelarvet koostöös liikmesriikidega detsentraliseeritud või kaudselt detsentraliseeritud, kontrollib ta kõigepealt dokumentide ja kohapealse kontrolli abil, kas eelarvet täitvatel üksustel, kellele täitmine on ülesandeks tehtud, on usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt kasutada või detsentraliseeritud haldamise korral olenevalt detsentraliseerimismastmest osaliselt või täielikult kasutada piisavad ja toimivad:

- a) kohaldatavad menetlused;
- b) kontrollsüsteemid;
- c) raamatupidamissüsteemid;
- d) hankemenetlused ja toetuste andmise menetlused.

2. Komisjon vaatab läbi ka kõik menetlustesse või süsteemidesse tehtud olulised muudatused, et tagada lõikes 1 sätestatud tingimuste jätkuv täitmine.

3. Lõikes 1 nimetatud üksused esitavad komisjonile kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul kogu teabe, mida komisjon nõuab, ja teavitab teda viivitamata kõikidest nende menetlustes või süsteemides tehtud olulistest muudatustest. Komisjon sätestab need kohustused vajadusel volikirjades või nende üksustega sõlmitud kokkulepetes.

4. Kui komisjon täidab eelarvet ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega, kohaldatakse asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud kontrollikokkuleppeid.

2. jagu

Erisätted*Artikkel 36***Otsene tsentraliseeritud haldamine**

(Finantsmääruse artikkel 53)

Kui komisjon täidab eelarvet tsentraliseeritult otse oma talitustes, teostavad täitmisülesandeid finantsmääruse artiklites 58–68 nimetatud finantsjuhtimises osalejad nimetatud määruses ettenähtud tingimustel.

*Artikkel 37***Täitevasutustele delegeeritud volituste kasutamine**

(Finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punkt a ja artikli 55 lõige 2)

1. Otsused delegeerida volitusi täitevasutustele lubavad neil, nagu ka volitatud eelarvevahendite käsutajatel, kasutada assigneerin-guid, mis on seotud ühenduse programmiga, mille juhtimine on neile usaldatud.
2. Täitevasutustele delegeeritud volitusi kasutab asutuse juhataja finantsmääruse artikli 55 lõike 2 kohaselt.
3. Komisjoni volikiri sisaldab samu sätteid, mis on loetletud artikli 39 lõikes 2. Täitevasutuse juhataja kinnitab kirjalikult voli-kirja asutuse nimel.

*Artikkel 38***Avalikke teenuseid osutavatele siseriiklikele avalik-õiguslikele asutustele või eraõiguslikele asutustele volituste delegeerimise nõuded ja tingimused**

(Finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punkt c)

1. Komisjon võib delegeerida avaliku võimu teostamisega seotud ülesandeid avalikke teenuseid osutavatele siseriiklikele avalik-õiguslikele asutustele või eraõiguslikele asutustele üksnes juhul, kui nende suhtes kohaldatakse ühe liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riikide või Euroopa Liidu tellijariikide õigust, kui põhiõigusaktis ei ole sätestatud teisiti.
2. Komisjon tagab, et lõikes 1 nimetatud asutused esitavad piisavad finantstagatised, mille on eelistatavalt andnud riigiasutus, eelkõige selleks et komisjon saaks täielikult tagasi võlgnetavad summad.

3. Kui komisjon kavatseb usaldada avaliku võimu teostamisega seotud ülesandeid ja eelkõige eelarve täitmisega seotud ülesandeid finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktis c nimetatud asutusele, analüüsib ta selle vastavust säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtetele. Kui see analüüs näitab, et delegeerimine vastab täielikult usaldusväärse finantsjuhtimise nõuetele, taotleb komisjon enne delegeerimise jätkamist põhiõigusaktiga ettenähtud pädeva komitee arvamust, kes võib esitada oma arvamuse ka valikukriteeriumide kavandatava kohaldamise kohta.

*Artikkel 39***Avalikke teenuseid osutavate siseriiklike avalik-õiguslike asutuste või eraõiguslike asutuste määramine**

(Finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punkt c)

1. Avalikke teenuseid osutavate siseriiklike avalik-õiguslike asutuste või eraõiguslike asutuste suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi või riigi õigust, kus need on asutatud.
2. Niisugused asutused valitakse objektiivsel ja läbipaistval viisil pärast kulutasuvuse analüüsi, et täita komisjoni määratletud rakendamisnõudeid. Nimetatud valik ei tohi kaasa tuua mingit vahetegemist asjaomaste liikmesriikide või riikide vahel.
3. Kui haldamine toimub võrgustiku kaudu, mis nõuab vähemalt ühe asjaomase liikmesriigi või riigi asutuse määramist, määrab selle asutuse asjaomane liikmesriik või riik põhiõigusakti sätete kohaselt.

Kõikidel muudel juhtudel määrab niisugused asutused komisjon asjaomaste liikmesriikide või riikide nõusolekul ja põhiõigusakti sätete kohaselt.

*Artikkel 40***Vastavus hanke-eeskirjadele**

(Finantsmääruse artikkel 57)

Kui komisjon usaldab ülesanded finantsmääruse artikli 57 lõike 2 kohaselt eraõiguslikele asutustele, sõlmib ta finantsmääruse V jaotise 1. osa sätete kohase lepingu.

*Artikkel 41***Kaudse tsentraliseeritud halduse üksikasjalik kord**

(Finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktid b ja c)

1. Kui komisjon usaldab täitmisülesanded asutustele, organitele või üksustele finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktide b ja c kohaselt, sõlmib ta nendega kokkuleppe.

2. Lõikes 1 märgitud kokkulepe sisaldab järgmisi punkte:

- a) antud ülesannete määratlus;
- b) ülesannete täitmise tingimused ja üksikasjalik kord, sealhulgas vastutusala piiritlemise ja kontrolli korraldamise sätted;
- c) ülesannete täitmise kohta komisjonile aruande koostamise ja esitamise eeskirjad;
- d) ülesannete täitmise lõpetamise tingimused;
- e) komisjoni teostatava kontrolli üksikasjalik kord;
- f) eraldi pangakontode kasutamise tingimused, intresside saaja ja nende kasutamine;
- g) sätted, mis tagavad, et ühenduse meetmed eristuvad asutuse muust tegevusest;
- h) kohustus jätta tegemata iga toiming, mis võib põhjustada finantsmääruse artikli 52 lõikes 2 nimetatud huvide konflikti.

3. Lõikes 1 nimetatud asutustel, organitel või üksustel puudub volitatud eelarvevahendite kasutaja staatus.

Artikkel 42

Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlused eelarve täitmisel detsentraliseeritud või koostöös liikmesriikidega

(Finantsmääruse artikli 53 lõige 5)

1. Finantsmääruse artikli 53 lõikes 5 nimetatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse eesmärk on tagada, et liikmesriikide kulud seoses eelarve täitmisega koostöös liikmesriikidega või kolmandate riikide kulud seoses detsentraliseeritud täitmisega, mida võib maksta ühenduse eelarvest, on nõuetekohane ja kooskõlas kohaldatavate ühenduse õigusaktidega.

2. Ilma et see piiraks valdkondlikes eeskirjades sisalduvate erisätete kohaldamist, koosneb raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine järgmistest toimingutest:

- a) liikmesriikide või kolmandate riikide kulude deklareerimine raamatupidamisarvestuse vormis, mille on kinnitanud tehniliselt pädev talitus või organ, kes on oma tegevuses sõltumatu kulutavast asutusest;
- b) raamatupidamisarvestuse sisu ja nende aluseks olevate tehingute kontrollimine ja vajaduse korral komisjoni teostatud kohapealsed kontrollimised ilma mingite tingimuste ja piiranguteta, sealhulgas abisaajate juures tehtud kontrollimised;
- c) komisjon määrab ärakuulamismenetluse raames kindlaks kulude summa, mida lubatakse eelarvest maksta, ja teavitab sellest liikmesriike või kolmandaid riike;
- d) deklareeritud kulude ja eelarvest maksta lubatud kulude vahelisest erinevusest tuleneva finantskorrektsiooni arvutamine;

e) lubatud kulude ja liikmesriikidele või kolmandatele riikidele juba makstud summade erinevusest tuleneva vahe sissenõudmine või tagasimaksmine. Sissenõudmine tehakse artiklis 83 nimetatud tasaarvestuse abil.

3. Detsentraliseeritud halduse korral kohaldatakse lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlust kokkulepitud detsentraliseerimisastme kohaselt.

Artikkel 43

Rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuv haldus

(Finantsmääruse artiklid 53 ja 165)

1. Finantsmääruse artiklites 53 ja 165 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt hallatavate assigneeringutega rahastatakse meetmeid, mille rakendamine nõuab paljude rahastajate ressursside ühendamist ja mille puhul ei ole otstarbekas ega asjakohane määrata iga rahastaja osa iga kululiigi katmiseks.

Komisjon tagab, et on olemas asjakohane süsteem kogu meetme kontrollimiseks ja auditeerimiseks.

2. Lõikes 1 nimetatud rahvusvahelised organisatsioonid on järgmised:

- a) rahvusvahelised avalik-õiguslikud organisatsioonid, mis on loodud valitsustevahelise kokkuleppe alusel, ja nende organisatsioonide asutatud spetsialiseeritud asutused;
- b) Rahvusvaheline Punase Risti Komitee;
- c) Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvaheline Föderatsioon.

3. PEATÜKK

FINANTSJUHTIMISES OSALEJAD

1. jagu

Finantsjuhtimises osalejate õigused ja kohustused

Artikkel 44

Finantsjuhtimises osalejate õigused ja kohustused

(Finantsmääruse artikkel 58)

Iga institutsioon annab igale finantsjuhtimises osalejale tema ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ja ametijuhendi, milles on üksikasjalikult kirjeldatud tema ülesanded, õigused ja kohustused.

2. jagu

Eelarvevahendite käsutaja*Artikkel 45***Volitatud ja edasivolitatud eelarvevahendite käsutajate abistamine**

(Finantsmääruse artikkel 59)

1. Vastutavat eelarvevahendite käsutajat võivad ülesannete täitmisel abistada ametnikud või muud teenistujad (edaspidi "töötajad"), kellele usaldatakse eelarvevahendite käsutaja vastutusel teatavate eelarve täitmiseks ning finants- ja haldusteabe koostamiseks vajalike toimingute tegemine. Huvide konflikti vältimiseks on vastutavat eelarvevahendite käsutajat ülesannete täitmisel abistavatel töötajatel finantsmääruse artiklis 52 nimetatud kohustused.

2. Iga institutsioon teavitab eelarvepädevaid institutsioone alati, kui A1 astme volitatud eelarvevahendite käsutaja asub tööle, vahetab töökohta või lõpetab töösuhte.

*Artikkel 46***Volitamist reguleerivad sise-eeskirjad**

(Finantsmääruse artikkel 59)

Iga institutsioon sätestab finantsmääruse ja käesoleva määruse sätete kohaselt oma sise-eeskirjades sellised assigneeringute haldamise meetmed, mida ta peab vajalikuks oma eelarveosa nõuetekohaseks täitmiseks.

*Artikkel 47***Toimingu algatamise ja kontrollimisega seotud ülesannete lahusus**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 4)

1. Toimingu algatamise all mõistetakse kõiki toiminguid, mida tavaliselt teevad artiklis 45 nimetatud töötajad ja millega valmistatakse ette eelarve täitmist, mida teostab volitatud või edasivolitatud pädev eelarvevahendite käsutaja.

2. Toimingu eelkontrollimise all mõistetakse kõiki eelkontrollimisi, mille on välja töötanud vastutav eelarvevahendite käsutaja, et kontrollida eelkontrollimise teostus- ja finantsaspekte.

3. Iga toimingu puhul tuleb teha vähemalt eelkontroll. Selle kontrolli eesmärk on kindlaks teha, et:

- a) kulud ja tulud on asjakohased ja vastavad kohaldatavatele sätetele, eelkõige eelarve ja asjakohaste õigusaktide sätetele ning kõikidele asutamislepingute rakendamise seotud vastuvõetud aktidele või eeskirjadele ning vajaduse korral lepingu tingimustele;

- b) kohaldatakse finantsmääruse 7. peatüki II jaotises nimetatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.

4. Tõendavate dokumentide ja vajaduse korral kohapealsete kontrollimiste järelkontrollimisega tagatakse, et eelarvest rahastatud toimingud on nõuetekohaselt teostatud ja et eelkõige lõikes 3 nimetatud kriteeriumid on täidetud. Neid kontrollimisi võib korraldada riskianalüüsi kasutades valimimeetodi alusel.

5. Lõigetes 2 ja 4 nimetatud kontrollimiste eest vastutavad ametnikud ja muud töötajad ei või täita lõikes 1 nimetatud töötajate vastutusel olevaid algatamisega seotud ülesandeid ega olla nende alluvad.

*Artikkel 48***Haldus- ja sisekontrollimenetlused**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 4)

Haldus- ja sisekontrollisüsteemide ja -menetluste eesmärk on:

- a) saavutada institutsiooni poliitika, programmide ja meetmete eesmärgid usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt;
- b) täita ühenduse õiguse eeskirju ja institutsiooni kehtestatud kontrolli miinimumnõudeid;
- c) kaitsta institutsiooni vara ja teavet;
- d) vältida ja avastada eeskirjade eiramist, eksimusi ja pettust;
- e) kindlaks teha ja vältida haldusega seotud riske;
- f) tagada usaldusväärse finants- ja haldusteabe koostamine;
- g) säilitada tõendavaid dokumente, mis on seotud eelarve täitmise ja eelarve täitmise meetmetega ning tulenevad nendest;
- h) säilitada dokumente, mis on seotud institutsiooni nõutud eeltagatistega, ja pidada nende asjakohaseks kontrollimiseks päevikut.

*Artikkel 49***Eelarvevahendite käsutaja säilitatavad tõendavad dokumendid**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 4)

Haldussüsteemides ja -menetlustes, mis on seotud tõendavate originaaldokumentide säilitamisega, nähakse ette, et:

- a) need dokumendid nummerdatakse;
- b) need dokumendid kuupäevastatakse;
- c) dokumentide registreid, mis võivad olla elektroonilisel kujul, tuleb säilitada niisuguste dokumentide täpse asukoha kindlakstegemiseks;

- d) neid dokumente tuleb säilitada vähemalt viis aastat alates kuupäevast, mil Euroopa Parlament on kinnitanud nende dokumentidega seotud eelarveaasta täitmise.

Dokumente, mis on seotud veel pooleli olevate toimingutega, säilitatakse kauem kui on ette nähtud esimese lõigu punktis d, see tähendab kuni aasta lõpuni, mis järgneb toimingute lõpetamise aastale.

Artikkel 50

Kutsenormid

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 5)

1. Töötajad, kelle vastutav eelarvevahendite käsutaja määrab vastutavaks finantstoimingute kontrollimise eest, valitakse nende teadmiste, oskuste ja erialase ettevalmistuse põhjal, mida tõendab diplom või asjakohane erialane staaž või on nad läbinud asjakohase koolitusprogrammi.
2. Iga institutsioon koostab kutsenormid, milles määratakse sisekontrolli alal kindlaks:
 - a) lõikes 1 nimetatud töötajatelt nõutava tehnilise ja finantspädevuse tase;
 - b) töötajate kohustus läbida täiendusõpe;
 - c) nende töötajate vastutusala, roll ja ülesanded;
 - d) käitumiseeskirjad, mida nad peavad järgima, eelkõige eetilised normid ja ausus, ning nende õigused.
3. Iga institutsioon peab kehtestama asjakohased struktuurid, et pädevatele eelarvepädevatele talitustele jagada teavet kontrollinõuete ning selleks kasutatavate meetodite ja viiside kohta ning seda teavet ajakohastada.

Artikkel 51

Volitatud eelarvevahendite käsutaja tegevusetus

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 6)

Volitatud eelarvevahendite käsutaja tegevusetus finantsmääruse artikli 60 lõike 6 kohaselt tähendab, et ta ei võta meetmeid juhtumi asjaolude seisukohast põhjendatud aja jooksul ja igal juhul hiljemalt kuu aja jooksul.

Artikkel 52

Järelkontroll ja iga-aastane tegevusaruanne

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 7)

Järelkontrolli tulemused esitatakse koos muude aspektidega iga-aastases tegevusaruandes, mille volitatud eelarvevahendite käsutaja esitab oma institutsioonile.

Artikkel 53

Finants- ja haldusteabe edastamine peaarvepidajale

(Finantsmääruse artikkel 60)

Volitatud eelarvevahendite käsutaja saadab peaarvepidajale viimase kinnitatud eeskirjade kohaselt finants- ja haldusteabe, mida peaarvepidaja vajab oma ülesannete täitmiseks.

Artikkel 54

Aruanne läbirääkimistega menetluste kohta

(Finantsmääruse artikkel 60)

Volitatud eelarvevahendite käsutajad registreerivad igal eelarveaastal lepingud, mis on sõlmitud artiklites 126, 127, 242, 244, 246 ja 247 nimetatud läbirääkimistega menetluse teel. Kui läbirääkimistega menetluste osa sama volitatud eelarvevahendite käsutaja sõlmitud lepingute arvuga on eelmiste aastatega võrreldes tunduvalt suurenenud või kui see osa on selgelt suurem kui institutsiooni registreeritud keskmine, teatab vastutav eelarvevahendite käsutaja sellest institutsioonile aruandes, milles ta esitab ka kõik olukorra parandamiseks võetud meetmed. Iga institutsioon saadab aruande läbirääkimistega menetluste kohta eelarvepädevatele institutsioonidele. Komisjoni puhul lisatakse see aruanne finantsmääruse artikli 60 lõikes 7 nimetatud iga-aastasele tegevusaruandele.

3. jagu

Peaarvepidaja

Artikkel 55

Peaarvepidaja ametisse nimetamine

(Finantsmääruse artikkel 61)

Iga institutsioon nimetab ametisse peaarvepidaja ametnike hulgast, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju.

Institutsioon on kohustatud valima peaarvepidaja tema eripädevuse alusel, mida tõendab diplom või sellega samaväärsed erialased töökogemused.

Artikkel 56

Peaarvepidaja töösuhte lõpetamine

(Finantsmääruse artikkel 61)

1. Peaarvepidaja töösuhte lõppemisel koostatakse viivitamata raamatupidamise vahearuanne.

Aruanne koostatakse finantsmääruse VII jaotise 1. osas sätestatud raamatupidamisarvestuse põhjal, mis suletakse peaarvepidaja töösuhte lõpetamise kuu viimasel päeval.

2. Raamatupidamise vahearuanne ei nõuta, kui peaarvepidaja töösuhe lõpeb eelarveaasta lõpus.

3. Vahearuanne või lõikes 2 nimetatud juhtudel finantsmääruse artiklis 128 nimetatud esialgsed raamatupidamisaruanded edastab töösuhet lõpetav peaarvepidaja või kui see ei ole võimalik, tema talituse ametnik, uuele peaarvepidajale, kes hiljemalt ühe kuu jooksul alates aruande üleandmisest peab andma allkirja selle vastuvõtmise kohta ja kes võib teha eraldisi.

4. Iga institutsioon teavitab eelarvepädevaid institutsioone oma peaarvepidaja ametisse nimetamisest või tema töösuhete lõppemisest.

Artikkel 57

Arvamus raamatupidamisarvestuse süsteemide ja inventeerimissüsteemide kohta

(Finantsmääruse artikkel 61)

Kui eelarvevahendite käsutaja loodud finantsjuhtimissüsteem annab andmeid institutsiooni raamatupidamisaruannete jaoks või neid kasutatakse nende aruannete andmete põhjendamiseks, peab eelarvevahendite käsutaja andma oma nõusoleku niisuguste süsteemide kasutuselevõtmiseks või muutmiseks.

Peaarvepidajaga konsulteeritakse ka juhul, kui vastutav eelarvevahendite käsutaja tahab kasutusele võtta või muuta inventeerimissüsteeme ning varade ja kohustuste hindamise süsteeme.

Artikkel 58

Sularahahaldus

(Finantsmääruse artikkel 61)

1. Eelarvevahendite käsutaja tagab, et tema institutsioonil on piisavalt vahendeid, et katta eelarve täitmise tulenevad sularahahaldused.

2. Lõike 1 kohaldamiseks loob peaarvepidaja sularahahaldussüsteemid, mis võimaldavad tal koostada rahavoogude prognoose.

3. Komisjoni peaarvepidaja jaotab kasutatavad vahendid määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 kohaselt.

Artikkel 59

Pangakontode haldamine

(Finantsmääruse artikkel 61)

1. Peaarvepidaja võib avada või teha ülesandeks avada sularahahalduseks institutsiooni nimel kontosid finantseerimisasutustes või riikide keskpankades. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib ta avada kontosid muus väeringus kui euro.

2. Peaarvepidaja räägib finantseerimisasutustega läbi kontode kasutustingimused, lähtudes usaldusväärse finantsjuhtimise, tasuvuse ja võistupakkumise põhimõtetest.

3. Peaarvepidaja käivitab vähemalt iga viie aasta järel võistupakkumise finantseerimisasutuste vahel, kus kontod on avatud.

4. Peaarvepidaja tagab, et finantseerimisasutustes avatud kontode kasutustingimusi rangelt järgitakse.

5. Komisjoni peaarvepidaja vastutab pärast konsulteerimist teiste institutsioonide peaarvepidajatega eri institutsioonide avatud kontode kasutustingimuste ühtlustamise eest.

Artikkel 60

Kontode allkirjad

(Finantsmääruse artikkel 61)

Kontode avamis-, haldus- ja kasutustingimustes on sisekontrollinõuetest lähtuvalt ette nähtud, et tšekkidele, pangaülekandekordalustele või muule pangatoimingule peab alla kirjutama üks või mitu nõuetekohaselt volitatud töötajat.

Selleks teatab iga institutsioon kõikidele finantseerimisasutustele, kus ta on avanud kontod, volitatud ametnike nimed ja allkirjanäidised.

Artikkel 61

Kontode saldode haldamine

(Finantsmääruse artikkel 61)

1. Peaarvepidaja tagab, et artiklis 59 ettenähtud pangakontode saldo ei erine märkimisväärselt artikli 58 lõikes 2 nimetatud rahavoogude prognoosidest, ja tagab igal juhul, et:

- a) kõigi kontode ülejääk on positiivne;
- b) muus väeringus peetavate kontode jäägid arvestatakse perioodiliselt ümber eurodesse.

2. Peaarvepidaja ei või säilitada välisväeringukontosid, mis võiksid põhjustada institutsioonile liigset kahjumit vahetuskursi kõikumise tõttu.

Artikkel 62

Ümberpaigutamised ja ümberarvestustoimingud

(Finantsmääruse artikkel 61)

Ilma et see piiraks artikli 69 kohaldamist, teeb peaarvepidaja ülekandeid finantseerimisasutustes institutsiooni nimel avatud kontode vahel ning väeringu ümberarvestustoiminguid.

Artikkel 63

Iga institutsioon otsustab, millises talituses tõendavaid dokumente tuleb säilitada.

Makseviisid

(Finantsmääruse artikkel 61)

Maksed tehakse pangaülekannetena või pangatšekiga.

4. jagu

Avansikontode haldaja*Artikkel 64***Kolmandate isikute arvestusraamatud**

(Finantsmääruse artikkel 61)

1. Peaarvepidaja võib makseid teha pangaülekanadena ainult juhul, kui maksesaaja pangakonto andmed on eelnevalt sisestatud institutsiooni ühisesse arvestusraamatusse.

Maksesaaja pangakonto andmed sisestatakse arvestusraamatusse või neid andmeid muudetakse maksesaaja panga kinnitatud paber- või elektroonilise dokumendi alusel.

2. Pangaülekanodega maksmiseks võivad eelarvevahendite käsutajad võtta oma institutsiooni nimel kulukohustusi kolmanda isiku ees üksnes juhul, kui kõnealune kolmas isik on esitanud arvestusraamatusse andmete sisestamiseks vajalikud dokumendid.

Eelarvevahendite käsutajad kontrollivad maksekorralduse koostamise ajal, et maksesaaja esitatud pangakonto andmed on kehtivad.

Seoses ühinemiseelse abiga võib võtta individuaalseid kulukohustusi Euroopa Liidu tellijariikide ametiasutuste ees ilma kolmandate isikute andmeid eelnevalt arvestusraamatusse sisestamata. Sel juhul teeb eelarvevahendite käsutaja kõik endast oleneva, et tagada nende andmete sisestamine nii kiiresti kui võimalik. Kokkulepete kohaselt nähakse lepingutes ette, et esimese makse tegemise eeltingimus on maksesaaja pangakonto andmete teatamine komisjonile.

*Artikkel 65***Peaarvepidaja säilitatavad tõendavad dokumendid**

(Finantsmääruse artikkel 61)

Raamatupidamisarvestuse ja finantsmääruse artiklis 121 nimetatud raamatupidamisaruannete tõendavaid dokumente säilitatakse vähemalt viis aastat alates kuupäevast, mil Euroopa Parlament on kinnitanud selle eelarveaasta eelarve täitmise, millega need dokumendid on seotud.

Dokumente, mis on seotud pooleli olevate toimingutega, säilitatakse kauem, see tähendab kuni toimingute lõppemise aastale järgneva aasta lõpuni.

*Artikkel 66***Avansikontode kasutamise tingimused**

(Finantsmääruse artikkel 63)

1. Kui praktiliselt on võimatu või ebaotstarbekas teha maksetoiminguid eelarvemenetluse abil, näiteks makstavad summad on väikesed, võib selliste kulude maksmiseks avada avansikonto.

2. Avansikontode haldaja võib ajutiselt tõendada ja maksta kulusid vastutava eelarvevahendite käsutaja korraldusel.

3. Avansikonto loomise ja avansikontode haldaja ametisse nimetamise otsuse teeb peaarvepidaja vastutava eelarvevahendite käsutaja nõuetekohaselt põhjendatud ettepaneku alusel. Selles otsuses esitatakse avansikontode haldaja ja eelarvevahendite käsutaja vastutusalad ja kohustused.

Ka avansikontode kasutustingimusi muudetakse peaarvepidaja otsusega, mille ta teeb vastutava eelarvevahendite käsutaja nõuetekohaselt põhjendatud ettepaneku alusel.

*Artikkel 67***Loomis- ja maksistingimused**

(Finantsmääruse artikkel 63)

1. Avansikonto loomise ja avansikontode haldaja ametisse nimetamise otsuses ja avansikontode kasutustingimuste muutmise otsuses märgitakse eelkõige:

- a) antava esimese avansilise makse maksimumsumma ja otstarve;
- b) kas institutsiooni nimel avatakse panga- või postižiirakonto;
- c) iga kulu liik ja maksimumsumma, mida avansikontode haldaja võib maksta kolmandatele isikutele või nendelt sisse nõuda;
- d) tõendavate dokumentide esitamise sagedus ja kord ning nende edastamine eelarvevahendite käsutajale arveldamiseks;
- e) avansikontodele vahendite ülekandmise kord;
- f) et eelarvevahendite käsutaja arveldab avansitehingud hiljemalt järgmise kuu lõpul, et kontrollida raamatupidamisarvestuse saldod ja pangakonto saldod;

g) avansikonto haldajale peaarvepidaja antud volituse kehtivusaeg;

h) ametisse nimetatud avansikonto haldaja andmed.

2. Ettepanekutes teha otsus avansikontode loomiseks tagab vastutav eelarvevahendite käsutaja, et:

a) esmajärjekorras kasutatakse eelarvemenetlust, kui on olemas juurdepääs elektroonilisele tsentraliseeritud raamatupidamisüsteemile;

b) avansikontosid kasutatakse ainult põhjendatud juhtudel.

Muude kui artikli 168 lõikes 2 nimetatud humanitaarabi ja kriisilukordade ohjamise seotud eriaavansikontode puhul ei või lõike 1 punktis c nimetatud kulu maksimumsumma ületada 30 000 eurot iga kululiigi kohta.

3. Avansikontode haldaja võib teha makseid kolmandatele isikutele järgmistel alustel ja tingimustel:

a) vastutav eelarvevahendite käsutaja on eelnevalt eelarvele ja õiguslikele kohustustele alla kirjutanud;

b) avansikonto jääk sularahas või pangas on positiivne.

4. Avansikontodelt võib makseid teha pangatülekandena, tšeki või muu maksevahendiga.

5. Sooritatud makse järel tehakse ametlik lõplik kinnitamisotsus ja/või maksekorraldus, millele kirjutab alla vastutav eelarvevahendite käsutaja.

Artikkel 68

Avansikontode haldajate valimine

(Finantsmääruse artikkel 63)

Avansikontode haldajad valitakse A-, B- või C-kategooria ametnike hulgast. Vajaduse korral võib avansikontode haldajad valida nendele kategooriatele vastava tasemega töötajate hulgast, kelle suhtes kohaldatakse muude teenistujate teenistustingimusi. Avansikontode haldajad valitakse nende teadmiste, oskuste ja erialase ettevalmistuse põhjal, mida tõendab diplom või asjakohane erialane staaž või kui nad on läbinud asjakohase koolitusprogrammi.

Artikkel 69

Avansikontode vahenditega varustamine

(Finantsmääruse artikkel 63)

1. Eelarvevahendite käsutaja teeb makseid avansikontode varustamiseks vahenditega ja kontrollib neid kontosid seoses pangakontode avamise, allkirjavolituste, kohapealse kontrolli ja

tsentraliseeritud raamatupidamisega. Eelarvevahendite käsutaja kannab vahendeid avansikontodele. Avanss makstakse pangas avatud avansikontole.

Avansikontosid võib vahenditega varustada otse muust kohalikest tulust, mida saadakse näiteks:

a) seadmete müügist,

b) trükistest;

c) mitmesugustest tagasimaksetest;

d) intressidest.

Avanss arveldatakse kulu, muu tulu või sihtotstarbelise tuluna artiklis 67 nimetatud avansikonto loomise otsuse ja finantsmääruse sätete kohaselt. Eelarvevahendite käsutaja arvab kõnesolevad summad maha edasisel asjaomastele avansikontodele vahendite ülekandmisel.

2. Avansikontode haldaja võib teha ülekandeid eri pangakontode vahel, mis on seotud sama avansiga, et vältida eelkõige kursikahjumit.

Artikkel 70

Eelarvevahendite käsutajate ja peaarvepidajate teostatud kontrollimised

(Finantsmääruse artikkel 63)

1. Avansikontode haldaja peab arvestust tema käsutuses olevate sularaha ja kontovahendite ning tehtud maksete ja laekunud summade üle eelarvevahendite käsutaja koostatud eeskirjade ja juhendi kohaselt. Vastutaval eelarvevahendite käsutajal on õigus igal ajal kasutada selle arvestuse väljavõtteid ja avansikontode haldaja saadab järgmisel kuul eelarvevahendite käsutajale igakuise tehingute loetelu koos tõendavate dokumentidega avansitehingute arveldamiseks.

2. Eelarvevahendite käsutaja kontrollib ise või annab selleks volitatud ametnikule või muule teenistujale, kes kuulub tema oma talitusesse või eelarvevahendite käsutamise talitusesse, ülesande kontrollida – tavaliselt kohapeal ja ette teatamata –, et avansikontode haldajatele eraldatud vahendid ja asjakohane raamatupidamisarvestus on olemas ning avansikontodelt tehtud tehingud on ettenähtud tähtaja jooksul arveldatud. Peaarvepidaja edastab nende kontrollimiste tulemused vastutavale eelarvevahendite käsutajale.

Artikkel 71

Hankemenetlus

(Finantsmääruse artikkel 63)

Avansikontodelt tehtud maksed võivad artikli 129 lõikes 4 sätestatud piires koosneda lihtsalt kulude maksimisest arvete alusel ilma eelneva pakkumise vastuvõtmiseta.

4. PEATÜKK

Finantsjuhtimises osalejate vastutus

1. jagu

Üldeeskirjad*Artikkel 72***Pettuse tõkestamise eest vastutavad asutused**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 6 ja artikli 65 lõige 2)

Finantsmääruse artikli 60 lõikes 6 ja artikli 65 lõikes 2 nimetatud asutusi käsitatakse asutustena, mis on määratud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade ja ühenduste muude teenistustingimuste (edaspidi "personalieeskirjad") alusel ja ühenduse institutsioonide otsuste alusel, mis käsitlevad pettuste, korrupsiooni ja muu ühenduste huve kahjustava ebaseadusliku tegevuse tõkestamisega seotud sisejuurdluse tingimusi.

2. jagu

Volitatud ja edasivolitatud eelarvevahendite käsutajate suhtes kohaldatavad sätted*Artikkel 73***Juhiste kinnitamine**

(Finantsmääruse artikli 66 lõige 2)

1. Kui volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja leiab, et talle antud juhis on eeskirjavastane või vastuolus usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega eelkõige seetõttu, et seda ei saa täita talle eraldatud vahendite tõttu, teatab ta sellest kirjalikult volitajale või edasivolitajale. Kui juhis on kirjalikult kinnitatud ja kinnitus saadakse õigel ajal ja on piisavalt selge, nii et see viitab konkreetselt punktidele, mis volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja on vaidlustanud, võib ta vastutusest vabastada; ta täidab korralduse, kui see ei ole vastuolus kriminaalõiguse või asjakohaste turvalisusnormidega.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui eelarvevahendite käsutaja saab juhise täitmisel teada, et juhtumi asjaolud võivad põhjustada eeskirjade eiramise.

3. Volitatud eelarvevahendite käsutaja registreerib kõik finantsmääruse artikli 66 lõikes 2 kirjeldatud asjaoludel kinnitatud juhised ja esitab need oma iga-aastases tegevusaruandes.

*Artikkel 74***Finantsrikkumised**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 6 ja artikli 66 lõige 4)

Ilma et see piiraks Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) volitusi, on finantsrikkumiste uurimise toimikond pädev uurima kõiki finantsmääruse sätete, finantsjuhtimise või toimingute kontrollimisega seotud rikkumisi, mida põhjustab ametniku või muu teenistuja tegevus või tegevusetus.

*Artikkel 75***Finantsrikkumiste uurimise toimikond**

(Finantsmääruse artikli 60 lõige 6 ja artikli 66 lõige 4)

1. Artiklis 74 nimetatud finantsrikkumiste juhtumite kohta taotleb ametisse nimetav asutus või vajaduse korral teenistuslepinguid sõlmima volitatud ametiisik finantsmääruse artikli 66 lõikes 4 nimetatud toimikonnalt arvamust.

Kui ametisse nimetav asutus või teenistuslepinguid sõlmima volitatud ametiisik annab juhtumi toimikonnale lahendamiseks, esitab toimikond arvamuse, milles hinnatakse, kas artiklis 74 osutatud rikkumine on toimunud, kui tõsine see on ja millised võivad olla selle tagajärjed. Kui toimikonna analüüsis leitakse, et lahendamiseks antud juhtumit on volitatud lahendada OLAF, tagastab toimikond viivitamata juhtumi toimiku ametisse nimetavale asutusele või teenistuslepinguid sõlmima volitatud ametiisikule ning teavitab sellest kohe OLAFit.

Kui esimeses lõigus nimetatud toimikonda teavitab asjast finantsmääruse artikli 60 lõike 6 kohaselt töötaja otsuse, saadab toimikond juhtumi toimiku ametisse nimetavale asutusele või vajaduse korral teenistuslepinguid sõlmima volitatud ametiisikule ja teavitab sellest asjast teavitanud töötajat.

2. Iga institutsioon määrab oma organisatsiooni struktuuri kohaselt finantsmääruse artikli 66 lõikes 4 nimetatud toimikonna töökorra ja selle koosseisu, millesse kuulub üks organisatsiooniväliline isik, kelle on nõutav kvalifikatsioon ja teadmised.

5. PEATÜKK

Tulutoimingud

1. jagu

Omavahendid*Artikkel 76***Omavahendite suhtes kohaldatavad eeskirjad**

(Finantsmääruse artikkel 69)

Eelarvevahendite käsutaja koostab ajakava, milles märgitakse, millal Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi käsitlevas otsuses määratletud omavahendid antakse komisjoni kasutusse.

Omavahendid luuakse ja nõutakse sisse esimeses lõikes nimetatud otsuse alusel vastuvõetud eeskirjade kohaselt.

2. jagu

Saadaolevate summade eelarvestus*Artikkel 77***Saadaolevate summade eelarvestus**

(Finantsmääruse artikkel 70)

1. Saadaolevate summade eelarvestuses märgitakse tulu liik ja eelarvepunkt, kuhu see tuleb kirjendada, võimaluse korral võlgniku andmed ja eelarvestatud summa.

Saadaolevate summade eelarvestuse koostamisel kontrollib vastutav eelarvevahendite käsutaja eelkõige, et:

- a) tulu on kirjendatud õigesti eelarvepunkti;
- b) eelarvestus on nõuetekohane ja kooskõlas kohaldatavate sätete ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega.

2. Finantsmääruse artikli 161 lõike 2 kohaselt ei põhjusta saadaolevate summade eelarvestus kulukohustuste assigneeringute kasutamist. Finantsmääruse artiklis 18 nimetatud juhtudel võib assigneeringuid kasutada ainult pärast seda, kui ühendused on tasumisele kuuluvad summad tegelikult tagasi saanud.

3. jagu

Saadaolevate summade kindlaksmääramine*Artikkel 78***Menetlus**

(Finantsmääruse artikkel 71)

1. Saadaoleva summa kindlaksmääramine on toiming, millega eelarvevahendite käsutaja tunnustab, et ühendustel on õigus saada summa võlgnikult, ja määrab kindlaks nõudeõiguse, millega võlgnikult nõutakse võla maksmist.

2. Sissenõudekorraldus on toiming, millega vastutav eelarvevahendite käsutaja annab peaarvupidajale käsu eelarvestatud summa sissenõudmiseks.

3. Võlateatega teatatakse võlgnikule, et:

- a) ühendused on saadaoleva summa kindlaks määranud;
- b) võlg ühendustele tuleb maksta teataval kindlal kuupäeval (edaspidi "maksetähtpäev");
- c) kui võlg ei ole maksetähtpäevaks makstud, arvestatakse võlalt viivist artiklis 86 nimetatud määra järgi, ilma et see piiraks kohaldatavate erieeskirjade rakendamist;
- d) võimaluse korral teostab institutsioon sissenõude tasaarvestusega, teavitades sellest enne võlgnikku;
- e) kui võlga ei ole maksetähtpäevaks makstud, nõuab institutsioon võla sisse eelnevalt esitatud tagatisest;
- f) kui pärast kõikide meetmete võtmist ei ole kogu summat tagasi saadud, nõuab institutsioon summa sisse sissenõudmises otsuse täitmisele pööramisega finantsmääruse artikli 72 lõike 2 kohaselt või õiguslike meetmeid kasutades.

Eelarvevahendite käsutaja saadab võlateate võlgnikule ja selle koopia peaarvupidajale.

*Artikkel 79***Saadaolevate summade kindlaksmääramine**

(Finantsmääruse artikkel 71)

Saadaoleva summa kindlaksmääramiseks tagab vastutav eelarvevahendite käsutaja, et:

- a) saadaolev summa on kindel ja selle suhtes ei kohaldata minigeid tingimusi;
- b) saadaolev summa on kindlasummaline ja väljendatud täpselt sularahas;

- c) saadaolev summa on võlgu ja selle suhtes ei kohaldata maksetähtaega;
- d) võlgniku andmed on õiged;
- e) sissenõutav summa on kirjendatud õigesse eelarvepunkti;
- f) tõendavad dokumendid on nõuetekohased ning
- g) on järgitud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet, eelkõige seoses artikli 87 lõike 1 punktis a nimetatud kriteeriumidega.

Artikkel 80

Saadaolevate summade kindlaksmääramist tõendavad dokumendid

(Finantsmääruse artikkel 71)

1. Saadaoleva summa kindlaksmääramine põhineb tõendavatel dokumentidel, mis kinnitavad ühenduste õigust saadaolevale summale.
2. Enne saadaoleva summa kindlaksmääramist kontrollib vastutav eelarvevahendite kasutaja tõendavaid dokumente isiklikult või teeb omal vastutusel kindlaks, et neid on kontrollitud.
3. Tõendavaid dokumente säilitab eelarvevahendite kasutaja artiklite 48 ja 49 kohaselt.

4. jagu

Sissenõudmise kinnitamine

Artikkel 81

Sissenõudekorralduse koostamine

(Finantsmääruse artikkel 72)

1. Sissenõudekorralduses märgitakse:
 - a) eelarveaasta, millesse tulu tuleb kirjendada;
 - b) viited aktile või juriidilisele kohustusele, mille võlg põhineb ja mille põhjal on tekkinud õigus sissenõudele;
 - c) eelarveartikkel ja teised asjakohased alajaotised, sealhulgas vajaduse korral viited vastavale eelarvelisele kulukohustusele;
 - d) sissenõutav summa eurodes;
 - e) võlgniku nimi ja aadress;
 - f) maksetähtpäev ja
 - g) võimalik sissenõudmisviis, sealhulgas eelkõige sissenõudmine tasaarvestusega või esitatud tagatisest mahaarvestusega.
2. Vastutav eelarvevahendite kasutaja märgib sissenõudekorraldusele kuupäeva, kirjutab sellele alla ning saadab seejärel peaarvepidajale.

5. jagu

Sissenõudmine

Artikkel 82

Saadaolevate summade sissenõudmisformaalsused

(Finantsmääruse artikkel 73)

1. Saadaoleva summa sissenõudmise kirjendab peaarvepidaja raamatupidamisarvestusse ja teavitab sellest vastutavat eelarvevahendite kasutajat.
2. Kõigi peaarvepidajale või avansikontode haldajale tehtud sularahamaksete kohta väljastatakse kviitung.

Artikkel 83

Sissenõudmine tasaarvestuse teel

(Finantsmääruse artikkel 73)

Pärast vastutava eelarvevahendite ja võlgniku teavitamist nõuab peaarvepidaja menetluse igas etapis kindlaksmääratud saadaolevad summad sisse tasaarvestuse teel, kui võlgnikul on ühenduste vastu kindel, kindlasummaline ja maksmisele kuuluv nõue ning see on maksekorraldusega kindlaksmääratud summa.

Artikkel 84

Sissenõudemenetlus, kui võlgnik ei maksa vabatahtlikult

(Finantsmääruse artiklid 72 ja 73)

1. Ilma et see piiraks artikli 83 kohaldamist, kui täielik summa ei ole sisse nõutud võlateates nimetatud maksetähtpäevaks, teavitab peaarvepidaja vastutavat eelarvevahendite kasutajat ja alustab viivitamata sissenõude täitmise menetlust kõikide seaduslike vahenditega, vajaduse korral saadaoleva summa mahaarvamisega eelnevalt esitatud tagatisest.
2. Ilma et see piiraks artikli 83 kohaldamist, kui lõikes 1 nimetatud sissenõudeviisi ei ole võimalik kasutada ja võlgnik ei ole peaarvepidaja saadetud ametliku maksumeeldetuletuse saamise järel võlga maksnud, nõuab peaarvepidaja võla sisse täitmisele pööratava sissenõudeotsusega, mis on tagatud finantsmääruse artikli 72 lõike 2 kohaselt või kohtumenetlusega.

Artikkel 85

Maksmiseks antud lisaag

(Finantsmääruse artikkel 73)

Peaarvepidaja võib koostöös vastutava eelarvevahendite kasutajaga lubada maksmiseks lisaaga ainult võlgniku kirjaliku taotluse korral, kus on nõuetekohaselt esitatud põhjused, ja kui järgmised kaks tingimust on täidetud:

- a) võlgnik kohustub maksuma viivist artiklis 86 nimetatud määra alusel kogu lubatud perioodi eest, mis algab esialgse maksetähtaja kuupäevast;

b) võlgnik esitab ühenduse huvide kaitseks finantstagatise, mis katab tasumata võla põhisumma ja viivise, mille institutsiooni peaarvepidaja on kinnitanud.

Punkti b esimeses lõigus nimetatud tagatise võib asendada kolmanda isiku solidaartagatise, mille institutsiooni peaarvepidaja on kinnitanud.

Artikkel 86

Viivis

(Finantsmääruse artikli 71 lõige 4)

1. Ilma et see piiraks valdkondlike eeskirjade kohaldamisest tulenevate erisätete kohaldamist, arvestatakse kõikide maksetähtpäevaks maksmata summade pealt viivist lõigete 2 ja 3 kohaselt.

2. Maksetähtpäevaks maksmata saadaolevate summade viivise määr on määr, mida Euroopa Keskpank kohaldab oma peamiste refinantseerimistoimingute suhtes ja mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel kalendripäeval *Euroopa Ühenduste Teataja C-seerias*, mida suurendatakse:

a) seitsme protsendi võrra, kui saadaolev summa tuleneb V jaotisest nimetatud riiklikust tarne- ja teenuslepingust;

b) kolme ja poole protsendi võrra kõikidel muudel juhtudel.

3. Viivist arvutatakse alates võlateatise nimetatud maksetähtpäevale järgnevast kalendripäevast kuni kalendripäevani, mil võlg on täielikult makstud.

4. Kõik osalised tagasimaksed katavad kõigepealt lõigete 2 ja 3 kohaselt määratud viivise.

5. Trahvide puhul, kui võlgnik esitab finantstagatise, mille peaarvepidaja kinnitab ajutise makse asemel, on maksetähtpäevast kohaldatav viivisemäär lõikes 2 nimetatud määr, mida suurendatakse ainult 1,5 protsendipunkti võrra.

Artikkel 87

Kindlaksmääratud saadaoleva summa sissenõudmisest loobumine

(Finantsmääruse artikkel 73)

1. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib loobuda osa või terve kindlaksmääratud saadaoleva summa sissenõudmisest ainult järgmistel juhtudel:

a) kui eeldatavad sissenõudmiskulud ületavad sissenõutava summa ja loobuja ei kahjusta ühenduse mainet;

b) kui saadaolevat summat ei ole võimalik sisse nõuda selle aegumise või võlgniku maksejõuetuse tõttu;

c) kui sissenõudmine ei ole kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

2. Lõike 1 punktis c nimetatud juhul tegutseb vastutav eelarvevahendite käsutaja igas institutsioonis eelnevalt kindlaksmääratud menetluse kohaselt ja kohaldab järgmisi kriteeriume, mis on kohustuslikud ja igal juhul kohaldatavad:

a) asjaolud, mis on seotud eeskirjade eiramise raskusega, mis põhjustavad saadaoleva summa kindlaksmääramise (pettus, korduv rikkumine, tahtlus, hoolikus, heauskus, ilmne viga);

b) sissenõudmisest loobumise mõju ühenduste tegevusele ja nende finantshuvidele (saadaolev summa, pretsedendi loomise oht, seaduskuulekuse nõrgendamine).

Olenevalt juhtumi asjaoludest võib vastutav eelarvevahendite käsutaja arvesse võtta järgmisi kriteeriume:

a) konkurentsi moonutamine, mida sissenõudmisest loobumine võiks põhjustada;

b) majanduslik ja sotsiaalne kahju, mida täieliku summa sissenõudmine võiks põhjustada.

3. Finantsmääruse artikli 73 lõikes 2 nimetatud loobumisosust tuleb põhjendada ja selles tuleb esitada sissenõudmise tagamiseks tehtud toimingud ning seaduslikud ja muud asjaolud, millel loobumine põhineb. Vastutav eelarvevahendite käsutaja loobub sissenõudmisest artiklis 81 sätestatud korras.

4. Institutsioon ei või kindlaksmääratud saadaoleva summa sissenõudmisest loobuda, kui summa suurus, millest soovitakse loobuda, on:

a) 1 000 000 eurot või üle selle või

b) 100 000 eurot või üle selle, kui see summa on üle 25 % kindlaksmääratud saadaolevast summast.

Esimeses lõigus nimetatud summadest väiksemate summade puhul sätestab iga institutsioon oma sise-eeskirjades kindlaksmääratud võla sissenõudmisest loobumise delegerimise menetluse ja korra.

5. Iga institutsioon saab eelarvepädevatele institutsioonidele igal aastal aruande lõigetes 1–4 nimetatud loobumiste kohta, kui saadaolev summa on 100 000 eurot või üle selle. Komisjoni aruanne lisatakse finantsmääruse artikli 60 lõikes 7 nimetatud igaaastase tegevusaruande kokkuvõttele.

Artikkel 88

Kindlaksmääratud saadaoleva summa tühistamine

(Finantsmääruse artikkel 73)

1. Juriidilise vea ilmnemise korral tühistab vastutav eelarvevahendite käsutaja kindlaksmääratud saadaoleva summa artiklite 80 ja 81 kohaselt; tühistamist tuleb asjakohaselt põhjendada.

2. Iga institutsioon sätestab oma sise-eeskirjades kindlaksmääratud saadaoleva summa tühistamise õiguse delegeerimise menetluse ja korra.

Artikkel 89

Kindlaksmääratud saadaoleva summa tehniline ja raamatupidamislik kohandamine

(Finantsmääruse artikkel 73)

1. Vastutav eelarvehendite käsutaja korrigeerib kindlaksmääratud saadaolevat summat üles- või allapoole, kui faktevea avastamise tõttu on summat vaja muuta, kuid korrigeerimine ei tähenda loobumist ühenduste kindlaksmääratud õigusest. Niisugust korrigeerimist tehakse artiklite 80 ja 81 kohaselt ning seda tuleb asjakohaselt põhjendada.

2. Iga institutsioon sätestab oma sise-eeskirjades kindlaksmääratud saadaoleva summa tehnilise ja raamatupidamisliku korrigeerimise õiguse delegeerimise tingimused ja korra.

6. PEATÜKK

Kulutoimingud

Artikkel 90

Rahastamisotsus

(Finantsmääruse artikkel 75)

Rahastamisotsuses määratakse kindlaks eelarvest rahastatavaid kulusid põhjustava tegevuse olulised osad.

1. jagu

Kulukohustuste võtmine

Artikkel 91

Üldised ja esialgsed kulukohustused

(Finantsmääruse artikli 76 lõige 2)

1. Üldist eelarvelist kulukohustust täidetakse rahastamislepingu sõlmimisega, milles sätestatakse, et hiljem võetakse üks või mitu juriidilist kohustust, või ühe või mitme juriidilise kohustuse võtmisega.

Rahastamislepingud finantsabi valdkonnas ja eelarvetoetused, mis on juriidilised kulukohustused, võivad põhjustada makseid ilma muude juriidiliste kohustuste täitmiseta.

2. Esialgsed eelarvelist kulukohustust täidetakse ühe või mitme juriidilise kohustuse täitmisega, mis annavad õiguse hilisematele maksetele, või – personalikulude või institutsioonide kasutatavast teabeedastusest ühenduse sündmuste kajastamiseks tulenevate kulude puhul – otse maksetena.

Artikkel 92

Üldise kulukohustuse kinnitamine

(Finantsmääruse artikkel 76)

1. Üldine kulukohustust võetakse rahastamisotsuse alusel.

Üldine kulukohustust võetakse hiljemalt enne abisaajate valiku otsuse tegemist või kui asjaomaste assigneeringute kasutamine eeldab artiklis 166 nimetatud tööprogrammi koostamist, kõige varem pärast tööprogrammi kinnitamist.

2. Kui üldist kulukohustust täidetakse rahastamisotsusega, lõike 1 teist lõiku ei kohaldata.

Artikkel 93

Kohustuse tühistamine, kui makseid ei ole kolme aasta jooksul tehtud

(Finantsmääruse artikkel 77)

Juriidilisele kohustusele vastav eelarvelise kulukohustuse summa, millest kolme aasta jooksul alates juriidilise kohustuse allakirjutamisest ei ole finantsmääruse artiklis 81 nimetatud makseid tehtud, tühistatakse.

Artikkel 94

Ühe isiku allkiri

(Finantsmääruse artikkel 76)

1. Eeskirjast, mille järgi eelarvelisele kulukohustusele ja vastavale juriidilisele kohustusele kirjutab alla üks ja sama isik, võib teha erandi ainult järgmistel juhtudel:

- a) kui kulukohustused on esialgsed;
- b) kui üldised kulukohustused on seotud kolmandate riikidega sõlmitud rahastamislepingutega;
- c) kui institutsiooni otsus on juriidiline kohustus;
- d) kui üldist kulukohustust täidetakse mitme juriidilise kohustusega, mille eest vastutavad eri volitatud eelarvehendite käsutajad;
- e) kui seoses välistegevuseks kasutatavate avansikontodega peavad juriidilistele kohustustele alla kirjutama artiklis 254 nimetatud kohalike üksuste töötajad.

2. Kui eelarvelise kulukohustusele alla kirjutatud vastutav eelarvevahendite käsutaja ei ole kättesaadav ja jääb kättesaamatuks juriidilise kohustuse sõlmimiseks ettenähtud ajaks, sõlmib juriidilise kohustuse igas institutsioonis vastuvõetud asendamist käsitlevate eeskirjadega ettenähtud isik, kui see isik võib finantsmääruse artikli 59 lõike 2 kohaselt tegutseda eelarvevahendite käsutajana.

Artikkel 95

Individaalsete juriidiliste kohustuste kirjendamine

(Finantsmääruse artikkel 77)

Kui üldisele eelarvelisele kulukohustusele järgneb mitu individuaalset juriidilist kohustust, kirjendab vastutav eelarvevahendite käsutaja nimetatud järjestikuste individuaalsete juriidiliste kohustuste summad keskraamatupidamisarvestusse. Vastutav eelarvevahendite käsutaja kontrollib, et kogusumma ei ületaks neid katva üldise kulukohustuse summat.

Raamatupidamisarvestusse kirjendamisel märgitakse viited üldisele kulukohustusele, millest individuaalsed kulukohustused arvestatakse.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja kirjendab summad raamatupidamisarvestusse enne vastavatele individuaalsetele juriidilistele kohustustele allakirjutamist.

Artikkel 96

Esialgsete kulukohustustega kaetud halduskulud

(Finantsmääruse artikkel 76)

Jooksvad halduskulud, mida võib katta esialgsete kulukohustustega, on:

- a) personalieeskirjadega reguleeritud või reguleerimata personali kulud, muu personali kulud, pensionid ja ekspertide töötasu;
 - b) institutsiooni liikmetega seotud kulud;
 - c) koolituskulud;
 - d) konkursside, personalivaliku ja töölevõtmisega seotud kulud;
 - e) lähetuskulud;
 - f) esinduskulud;
 - g) istungikulud;
 - h) vabakutselised tõlgid ja/või tõlkijad;
 - i) ametnike vahetus;
 - j) vallas- ja kinnisvara rendi jooksvad tulud;
 - k) mitmesugused kindlustused;
 - l) koristamine ja hooldus;
 - m) sotsiaalteenuste kulud;
- n) telekommunikatsiooniteenuste kasutamine;
 - o) finantseerimiskulud;
 - p) kohtukulud;
 - q) kahjutasu, sealhulgas intressid;
 - r) töövahendid;
 - s) vesi, gaas ja elekter;
 - t) trükitud või elektroonilised perioodilised väljaanded.

2. jagu

Kulude tõendamine

Artikkel 97

Kulude tõendamine ja märke "kuulub maksmisele"

(Finantsmääruse artikkel 79)

1. Kulude tõendamine põhineb artiklis 104 nimetatud tõendavatel dokumentidel, mis tõendavad, et kreditoril on nõudeõigus, teenused on osutatud, tarded on tegelikult kohale toimetatud või töö tegelikult teostatud, või muudel maksmist põhjendavatel dokumentidel.

2. Enne kulude tõendamise otsuse tegemist kontrollib vastutav eelarvevahendite käsutaja tõendavaid dokumente isiklikult või teeb omal vastutusel kindlaks, et neid on kontrollitud.

3. Tõendamisotsust väljendatakse märkega "kuulub maksmisele", millele kirjutab alla vastutav eelarvevahendite käsutaja või tehniliselt pädev ametnik või muu teenistuja, keda eelarvevahendite käsutaja on volitanud selleks ametliku otsusega. Seda volitusotsust säilitatakse hilisemaks kasutuseks.

Artikkel 98

Hankelepingute maksmiseks kinnitamine

(Finantsmääruse artikkel 79)

Hankelepingutega seotud maksete puhul tõendatakse märkega "kuulub maksmisele", et:

- a) institutsioon on saanud ja ametlikult registreerinud töövõtja koostatud arve;
- b) arvel või saadud arvele lisatud sisedokumendil on märke "õigus tõendatud", millele on alla kirjutatud vastutava eelarvevahendite käsutaja nõuetekohaselt volitatud tehniliselt pädev ametnik või muu teenistuja;
- c) vastutav eelarvevahendite käsutaja on kontrollinud või tema vastutusel on kontrollitud kõiki arves esitatud andmeid eelkõige makstava summa suuruse kindlaksmääramiseks ja makse kinnitamise kui maksekohustusest vabastamise jaoks.

Esimese lõigu punktis b nimetatud märkega "õigsus tõendatud" tõendatakse, et lepinguga ettenähtud teenused on osutatud, lepinguga ettenähtud tarned on nõuetekohaselt kohale toimetatud või lepinguga ettenähtud töö on nõuetekohaselt tehtud. Tarnete ja töö kohta koostab tehniliselt pädev ametnik või muu teenistuja esialgse vastuvõtutõendi ning lepingus sätestatud tagatistähataja lõppemisel lõpliku vastuvõtutõendi. Need kaks tõendit vastavad märkele "õigsus tõendatud".

Artikkel 99

Toetuste maksmiseks kinnitamine

(Finantsmääruse artikkel 79)

Toetustega seotud maksete puhul tõendatakse märkega "kuulub maksmisele", et:

- institutsioon on saanud ja ametlikult registreerinud abisaaja koostatud maksetaotluse;
- maksetaotlusel või saadud maksetaotlusele lisatud sisedokumendil on asjakohane õigsust tõendav märg, millele on alla kirjutanud vastutava eelarvevahendite käsutaja volitatud tehniliselt pädev ametnik või muu teenistuja; selle märkega tõendatakse, et abisaaja rakendatud meede või tööprogramm on täielikus kooskõlas finantsabilepinguga;
- vastutav eelarvevahendite käsutaja on kontrollinud või tema vastutusel on kontrollitud kõiki maksetaotluses esitatud andmeid eelkõige makstava summa suuruse kindlaksmääramiseks ja makse kinnitamise kui maksekohustusest vabastamise jaoks.

Artikkel 100

Personalikulude maksmiseks kinnitamine

(Finantsmääruse artikkel 79)

Personalikuludega seotud maksete puhul tõendatakse märkega "kuulub maksmisele", et on olemas järgmised tõendavad dokumendid:

- kuupalga puhul:
 - töötajate täielik nimekiri, mis sisaldab kõiki töötasu komponente;
 - kaart (isikuandmete kaart), mis põhineb igal üksikjuhul tehtud otsustel, mis sisaldab kõiki töötasu komponentides tehtud muudatusi;
 - töölevõtmisel või ametisse nimetamisel kinnitatud esimesele palgale lisatud töölevõtmis- või ametisse nimetamise otsuse tõestatud koopia;
- muude töötasude puhul (töötajatele tunnitasu või päevapalga maksmisel): tõend tööpäevade ja töötundide kohta, millele on alla kirjutanud volitatud ametnik või muu teenistuja;

- ületunnitöö puhul: tõend töötaja tehtud ületundide kohta, millele on alla kirjutanud volitatud ametnik või muu teenistuja;
- lähetuskulude puhul:
 - lähetuskorraldus, millele on alla kirjutanud pädev ametnik;
 - lähetuskulude aruanne, millele on alla kirjutanud lähetusel viibinud töötaja ja selleks volitatud kõrgem ametnik ning milles on eelkõige esitatud lähetuskoht, lähetuskohta saabumise ja sealt lahkumise kuupäev ja kellaeg, sõidukulud, majutuskulud ning muud tõendavate dokumentide esitamisel kaetavad kulud;
- muude personalikulude puhul: tõendavad dokumendid, mis viitavad kulude aluseks olevale otsusele ja sisaldavad kõiki arvutuskomponente.

Artikkel 101

Märke "kuulub maksmisele" tegemine

(Finantsmääruse artikkel 79)

Mitteelektroonilises süsteemis lüüakse templiga kinnitusmärg "kuulub maksmisele", mis sisaldab vastutava eelarvevahendite käsutaja või vastutava eelarvevahendite käsutaja artikli 97 kohaselt volitatud tehniliselt pädeva ametniku või muu teenistuja allkirja. Elektroonilises süsteemis kinnitab makse oma märksõnaga vastutav eelarvevahendite käsutaja või vastutava eelarvevahendite käsutaja volitatud tehniliselt pädev ametnik või muu teenistuja.

3. jagu

Maksete kinnitamine

Artikkel 102

Eelarvevahendite käsutaja kontrollitavad asjaolud maksete puhul

(Finantsmääruse artikkel 80)

Maksekorralduse koostamisel tagab vastutav eelarvevahendite käsutaja, et:

- maksekorraldus on nõuetekohaselt välja antud, see tähendab, et eelnevalt on tehtud vastav tõendamisotsus märkega "kuulub maksmisele", maksesaaja andmed on õiged ja summa kuulub maksmisele;
- maksekorraldus vastab kirjendatud eelarvelisele kulukohustusele;
- kulud on kirjendatud õigesse eelarvepunkti;
- assigneeringud on kasutatavad.

Artikkel 103

Maksekorralduste kohustuslikud andmed ja maksekorralduste üleandmine peaarvepidajale

(Finantsmääruse artikkel 80)

1. Maksekorralduses tuleb märkida:
 - a) eelarveaasta, millesse kulud tuleb kirjendada;
 - b) eelarveartikkel ja teised asjakohased alajaotised;
 - c) juriidiline kohustus, mille põhjal on tekkinud makse saamise õigus;
 - d) eelarveline kulukohustus, kuhu maksekorraldus kirjendatakse;
 - e) makstav summa eurodes;
 - f) maksesaaja nimi, aadress ja pangakonto;
 - g) kulu kasutamise eesmärk;
 - h) maksevahend;
 - i) kauba kandmine inventarinimestikku artikli 222 kohaselt.
2. Vastutav eelarvevahendite käsutaja märgib maksekorraldusele kuupäeva, kirjutab sellele alla ning saadab seejärel peaarvepidajale.

4. jagu

Kulude maksmine

Artikkel 104

Tõendavad dokumendid

(Finantsmääruse artikkel 81)

1. Eelmaksed, sealhulgas ka mitmeks osaks jaotatud eelmaksed, makstakse lepingu, kokkuleppe või põhiõigusakti või tõendavate dokumentide alusel, mis võimaldab kontrollida, kas rahastatavad meetmed vastavad kõnealuse lepingu või kokkuleppe tingimustele. Vahemaksed ja lõppmaksed põhinevad tõendavatel dokumentidel, mis võimaldab kontrollida, kas rahastatavad meetmed on rakendatud abisaajaga sõlmitud lepingu või kokkuleppe tingimuste või põhiõigusakti kohaselt.
2. Vastutav eelarvevahendite käsutaja kehtestab usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt lõikes 1 nimetatud tõendavate dokumentide laadi kooskõlas põhiõigusaktiga ning abisaajaga sõlmitud lepingute ja kokkulepetega. Lõikes 1 nimetatud tõendavad dokumendid on meetme rakendamise tehnilised ja rahalised vahe- ja lõpparuanded.
3. Tõendavaid dokumente säilitab vastutav eelarvevahendite käsutaja artiklite 48 ja 49 kohaselt.

Artikkel 105

Eelmaksete ja vahemaksete kirjendamine

(Finantsmääruse artikkel 81)

1. Eelmaksed on ette nähtud abisaaja varustamiseks sularahaga. Selle võib jagada mitmeks makseks.
2. Vahemakse, mis võib olla korduv, on ette nähtud abisaajale tehtud kulude hüvitamiseks kuluaruande põhjal, kui meetme rakendamine on veel pooleli. Sellega võib eelmakset vähendada tervikuna või osaliselt, ilma et see piiraks põhiõigusakti sätete kohaldamist.
3. Kulude lõpparveldus toimub jääksumma maksmisega, mis ei või olla korduv ja millest vähendatakse enne tehtud maksed, või sissenõudekorraldusega.

5. jagu

Kulutoimingute tähtajad

Artikkel 106

Maksmise tähtajad ja viivised

(Finantsmääruse artikkel 83)

1. Võlgnetavad summad makstakse neljakümne viie kalendripäeva jooksul alates kinnitatud maksetaotluse kirjendamise kuupäevast vastutava eelarvevahendite käsutaja volitatud talituses; maksekuupäevaks loetakse kuupäeva, mil institutsiooni kontot debiteeritakse.
- Maksetaotlust ei kinnitata, kui vähemalt üks oluline nõue on täitmata.
2. Teenuslepingute või tarnelepingutega seotud maksete lõikes 1 nimetatud makseperiood on kolmkümmend päeva, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.
 3. Lepingute ja kokkulepete puhul, mille kohaselt maksmine sõltub aruande kinnitamisest, hakkab lõigetes 1 ja 2 nimetatud makseperiood kulgema alles kõnealuse aruande kinnitamise järel kas otseselt, teatades sellest abisaajale, või kaudselt, sest lepingus ette nähtud kinnitamisaeg on lõppenud, ilma seda peatamata abisaajale saadetud ametliku dokumendiga.
- Kinnitamiseks lubatud aeg ei või ületada:
- a) 20 kalendripäeva tavaliste kauba- või teenusetarnelepingute puhul;
 - b) 45 kalendripäeva muude lepingute ja kokkulepete puhul;
 - c) 60 kalendripäeva lepingute puhul, mis on seotud tehniliste teenustega, mida on eriti keeruline hinnata.

4. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib maksetähtaja igal ajal lõikes 1 nimetatud perioodi jooksul peatada, teatades kreditoridele, et maksetaotlust ei saa kinnitada, kuna summat ei ole vaja maksta või ei ole esitatud asjakohaseid tõendavaid dokumente. Kui vastutav eelarvevahendite käsutaja saab teavet, mis seab kahtluse alla maksetaotluses esitatud kulude vastavuse maksmistingimustele, võib eelarvevahendite käsutaja maksetähtaja peatada, et täiendada kontrolli, sealhulgas kohapealse kontrolli abil enne maksmist kindlaks teha, kas kulud vastavad tegelikult maksmistingimustele. Vastutav eelarvevahendite käsutaja teavitab kõnealust abisaajat nii kiiresti kui võimalik.

Järelejäänud maksetähtaeg hakkab uuesti kulgema alates kuupäevast, mil esimest korda registreeritakse nõuetekohaselt vormistatud maksetaotlus.

5. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaja lõppemisel võib kreditor kahe kuu jooksul hilinenud makse saamisest nõuda viivist järgmistete sätete kohaselt:

- a) viivise määraks on artikli 86 lõike 2 esimeses lõigus nimetatud määrad;
- b) viivist makstakse ajavahemiku eest, mis algab maksetähtpäevale järgneval kalendripäeval ja lõpeb maksiskuupäeval.

Esimest lõiku ei kohaldata liikmesriikide suhtes.

7. PEATÜKK

Andmetöötlussüsteemid

Artikkel 107

Andmetöötlussüsteemide kirjeldus

(Finantsmääruse artikkel 84)

Kui eelarve täitmise toimingute käsitlemisel kasutatakse arvutisüsteeme ja alamsüsteeme, tuleb iga süsteemi ja alamsüsteemi kohta esitada täielik ja ajakohastatud kirjeldus.

Igas kirjelduses määratletakse kõikide andmeväljade sisu ja kirjeldatakse, kuidas süsteem iga individuaalset toimingut käsitleb. Kirjelduses esitatakse üksikasjalikult, kuidas süsteem tagab iga toimingu täieliku kontrollijälje.

Artikkel 108

Perioodiline salvestamine

(Finantsmääruse artikkel 84)

Arvutisüsteemide ja alamsüsteemide andmeid salvestatakse korrapäraselt ja hoitakse turvalises kohas.

8. PEATÜKK

Siseaudiitor

Artikkel 109

Siseaudiitori ametisse nimetamine

(Finantsmääruse artikkel 85)

1. Iga institutsioon nimetab siseaudiitori ametisse oma eriomaduste ja nõuetele kohandatud korras. Institutsioon teavitab eelarvepädevaid institutsioone siseaudiitori ametisse nimetamisest.

2. Iga institutsioon määrab kindlaks oma eriomaduste ja nõuete kohaselt siseaudiitori ülesannete mahu ning kehtestab üksikasjalikud eesmärgid ja korra siseauditi ülesande täitmiseks, võttes asjakohaselt arvesse rahvusvahelisi siseauditistandardeid.

3. Institutsioon võib siseaudiitoriks nimetada eriteadmiste alusel liikmesriikide kodanike hulgast valitud ametniku või muu teenistuja, kelle suhtes kohaldatakse personalieeskirju.

4. Kui kaks või enam institutsiooni nimetavad ametisse sama siseaudiitori, teevad nad vajalikud korraldused, et teda võidakse vastutavaks nimetada tema tegevuse eest artikli 114 kohaselt.

5. Institutsioon teavitab eelarvepädevaid institutsioone siseaudiitori töösuhte lõppemisest.

Artikkel 110

Tegevuseks vajalikud vahendid

(Finantsmääruse artikkel 86)

Institutsioon annab siseaudiitorile auditeerimiseks vajalikud vahendid ja ametijuhendi, milles on üksikasjalikult kirjeldatud tema ülesanded, õigused ja kohustused.

Artikkel 111

Tööprogramm

(Finantsmääruse artikkel 86)

1. Siseaudiitor koostab oma tööprogrammi ja esitab selle institutsioonile.

2. Institutsioon võib paluda siseaudiitoril läbi viia auditeid, mis ei ole lõikes 1 nimetatud tööprogrammis ette nähtud.

*Artikkel 112***Siseaudiitori aruanded**

(Finantsmääruse artikkel 86)

1. Siseaudiitor esitab institutsioonile finantsmääruse artikli 86 lõikes 3 ettenähtud siseauditi aastaaruande, milles on märgitud tehtud siseauditite arv ja liik, antud põhisoovitused ja nende soovitude põhjal võetud meetmed.

Aastaaruandes nimetatakse kõik finantsmääruse artikli 66 lõike 4 kohaselt loodud spetsialiseeritud toimikonna avastatud süsteemsed probleemid.

2. Iga institutsioon arutab, kas oma siseaudiitori aruannetes esitatud ettepanekute alusel vahetada häid tavasid teiste institutsioonidega.

*Artikkel 113***Sõltumatus**

(Finantsmääruse artikkel 87)

Siseaudiitor on auditite tegemisel täiesti sõltumatu. Talle ei tohi anda juhiseid ega seada piiranguid ülesannete täitmisel, mis talle on finantsmääruse alusel antud ametisse nimetamisel.

*Artikkel 114***Siseaudiitori vastutus**

(Finantsmääruse artikkel 87)

Siseaudiitori kui ametniku või muu teenistuja, kelle suhtes kohaldatakse personalieeskirju, võib oma tegevuse eest vastutavaks tunnistada ainult institutsioon, tegutsedes käesoleva artikli kohaselt.

Institutsioon teeb uurimise algatamise kohta põhjendatud otsuse. See otsus edastatakse huvitatud isikule. Institutsioon võib oma otsesel vastutusel anda ülesande uurimine läbi viia ühele või mitmele ametnikule, kelle palgaaste ei ole asjaomase töötaja palgaastmest madalam. Uurimise käigus kuulatakse huvitatud isiku seisukohti.

Uurimisaruanne edastatakse huvitatud isikule, kelle seisukohad aruande kohta institutsioon ära kuulab.

Aruande ja ärakuulamise alusel teeb institutsioon põhjendatud otsuse menetluse lõpetamise kohta või põhjendatud otsuse personalieeskirjade artiklite 22 ja 86–89 kohaselt. Otsustest, millega kehtestatakse distsiplinaarkaristused või rahatrahvid, teavitatakse huvitatud isikut ja saadetakse teabe eesmärgil muudele institutsioonidele ja kontrollikojale.

Huvitatud isik võib nende otsuste suhtes esitada hagi Euroopa Kohtule personalieeskirjade sätete kohaselt.

*Artikkel 115***Hagi esitamine Euroopa Kohtule**

(Finantsmääruse artikkel 87)

Ilma et see piiraks personalieeskirjades ettenähtud vahendite kasutamist, võib siseaudiitor esitada tema kui siseaudiitori ülesannete täitmisega seotud iga tegevuse suhtes hagi otse Euroopa Kohtule. Niisugune hagi tuleb esitada kolme kuu jooksul alates kalendripäevast, kui kõnealusest tegevusest on teatatud.

Niisugused hagid vaadatakse läbi ja nende kohta tehakse otsus personalieeskirjade artikli 91 lõike 5 kohaselt.

V JAOTIS

HANKED

1. PEATÜKK

Üldsätted

1. jagu

Kohaldamisala ja lepingute sõlmimise põhimõtted*Artikkel 116***Mõisted ja kohaldamisala**

(Finantsmääruse artikkel 88)

1. Kinnisvaralepingud hõlmavad maa, olemasolevate hoonete või muu kinnisvara ostmist, pikaajalist liisimist, liisimist, rentimist või müüki järeelmaksuga koos ostuvõimalusega või ilma selleta.

2. Tarnelepingud hõlmavad toodete ostmist, liisimist, rentimist või müüki järeelmaksuga koos ostuvõimalusega või ilma selleta. Toodete tarnimine võib hõlmata ka kohaletoomis- ja paigaldustoiminguid ning tehnilist hooldust.

3. Ehitustöölepingud võivad hõlmata ehitiste ehitamist või ehitamist ja projekteerimist või töö teostamist ükskõik milliste vahenditega, mis vastab tellija esitatud nõuetele. Ehitustöö all mõistetakse üld- või tsiviilehituse tulemusi tervikuna, mis võimaldavad täita majanduslikke ja tehnilisi ülesandeid.

4. Teenuslepingud hõlmavad kõiki tarnelepingutes, ehitustöölepingutes ja kinnisvaralepingutes nimetatava intellektuaalteenuseid või muid teenuseid. Need teenused on loetletud nõukogu direktiivi 92/50/EMÜ IA ja IB lisas.

5. Lepingut, mis hõlmab nii tooteid kui teenuseid, loetakse teenuslepinguks, kui kõnealuste teenuste maksumus ületab lepingus sisalduvate toodete hinna.

6. Mõisteid "tarnija", "töövõtja" ja "teenuseosutaja" kasutatakse kolme eri kategooria ettevõtja kohta, kes on füüsilised isikud või juriidilised isikud ja kes tarnivad vastavalt tooteid, teostavad ehitustöid ja osutavad teenuseid. Ettevõtjat, kes on esitanud pakku-mise, nimetatakse "pakkujaks". Seda, kes on kutsutud osalema pii-ratud või läbirääkimistega menetluses, nimetatakse "taotlejaks".

7. Ühenduse institutsioonide talitusi loetakse tellijateks.

Artikkel 117

Raamlepingud ja erilepingud

(Finantsmääruse artikkel 88)

1. Raamleping on tellija ja ettevõtja vahel sõlmitud leping, mille eesmärk on kehtestada olulised tingimused, mida kohaldatakse teatava aja jooksul sõlmitavate erilepingute sarjade suhtes, eel-kõige seoses kestuse, eseme, hindade, täitmise tingimuste ja ette-nähtud kogustega.

Tellija võib sõlmida ka paralleelseid raamlepinguid, mis on mitme tarnija või teenuseosutajaga samadel tingimustel sõlmitud eraldi lepingud. Artiklis 130 nimetatud kirjeldustes täpsustatakse ette-võtjate maksimumarvu, kellega tellija sõlmib lepingu.

Raamlepingute kestus võib olla kuni neli aastat, välja arvatud erandjuhtudel, kui see on raamlepingu eseme tõttu õigustatud.

Tellijad ei või raamlepinguid põhjendamatult kasutada või kasu-tada neid viisil, mille eesmärk on vältida, piirata või moonutada konkurentsi või seda põhjustada.

2. Lõikes 1 nimetatud raamlepingutel põhinevad erilepingud sõl-mitakse raamlepingu ettenähtud tingimustel.

3. Ainult raamlepingute alusel sõlmitud erilepingute puhul eel-neb lepingu sõlmimisele eelarvelise kulukohustuse võtmine.

2. jagu

Avalikustamine

Artikkel 118

Riigihankedirektiividega reguleeritud lepingute avaldamine

(Finantsmääruse artikkel 90)

1. Avaldada tuleb eelteade, hanketeade ja lepingu sõlmimise tea-de.

2. Eelteade on teade, millega tellija teeb suunavalt teatavaks eel-arveaasta jooksul sõlmitavate lepingute hinnangulise kogumaksu-muse teenusekategooria või tooterühmade kaupa ja ehitustööle-pingute olulised omadused; eelteade on vajalik lepingute ja ehitustöölepingute puhul, mille hinnanguline kogumaksumus on võrdne artiklis 157 ettenähtud künnistega või nendest suurem.

Eelteade saadetakse Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele tarne- ja teenuslepingute puhul nii kiiresti kui võimalik, kuid hiljemalt iga eelarveaasta 31. märtsiks ning ehituslepingute puhul nii kiiresti kui võimalik pärast nende lepingute programmi kinnitamise otsuse vastuvõtmist.

3. Tellija teeb hanketeade abil teatavaks kavatsuse alustada riigi-hankemenetlust. Hanketeade on kohustuslik lepingute puhul, mille hinnanguline maksumus on võrdne artikli 158 lõike 1 punktides a ja c sätestatud künnistega või nendest suurem.

Avatud menetluse puhul esitatakse hanketeates avamiskomitee koosoleku kuupäev, kellaaeg ja koht ning millisel koosolekul või-vad pakkujad osaleda.

Tellijad, kes tahavad korraldada konkursi, teatavad oma kavatsu-sest teate avaldamisega.

4. Lepingu sõlmimise teates esitatakse hankemenetluse tulemu-sed. Lepingute puhul, mille maksumus on võrdne artiklis 158 sätestatud künnistega või nendest suurem, on lepingu sõlmimise teate avaldamine kohustuslik. See ei ole kohustuslik raamlepingu kohaselt sõlmitud erilepingute puhul.

Lepingu sõlmimise teade saadetakse Euroopa Ühenduste Amet-like Väljaannete Talitusele hiljemalt neljakümmend kaheksa päeva pärast menetluse lõpetamist, st lepingule allkirjutamise kuupäe-va.

5. Teated koostatakse direktiivile 2001/78/EÜ lisatud näidiste kohaselt.

Artikkel 119

Riigihankedirektiividega reguleerimata lepingute reklaamimine

(Finantsmääruse artikkel 90)

1. Lepingud, mille maksumus on väiksem artiklites 157 ja 158 sätestatud künnistest, ja nõukogu direktiivi 92/50/EMÜ IB lisas nimetatud teenuslepingud tehakse teatavaks asjakohaste vahendi-tega, et tagada võistupakkumine ja hankemenetluse erapooletus. Avaldatakse:

a) kui artikli 118 lõikes 3 nimetatud hanketeadeid ei ole avalda-tud, teade osalemiskutse kohta lepingute puhul, millel on ühe-sugune ese ja artikli 128 lõikes 1 nimetatud summaga võrdne või sellest suurem maksumus;

b) igal aastal töövõtjate loetelu, milles esitatakse sõlmitud lepingu ese ja maksumus.

2. Igal aastal avaldatakse töövõtjate loetelu, kellega on sõlmitud kinnisvaraleping, loetelus on märgitud sõlmitud lepingu ese ja maksumus. Loetelu saadetakse eelarvapädevatele institutsioonidele; komisjoni puhul lisatakse see finantsmääruse artikli 60 lõikes 7 nimetatud iga-aastase tegevusaruande kokkuvõttele.

3. Teave lepingute kohta, mille maksumus on võrdne artikli 128 lõikes 1 nimetatud summaga või sellest suurem, saadetakse Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele; töövõtjate iga-aastane loetelu saadetakse hiljemalt eelarveaastale järgneva aasta 31. märtsil.

Eelteated ja muude lepingute töövõtjate iga-aastane loetelu on institutsioonide koduleheküljel; järeleoste avaldatakse hiljemalt järgmise eelarveaasta 31. märtsil. Teated võib avaldada ka *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 120

Teatiste avaldamine

(Finantsmääruse artikkel 90)

1. Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus avaldab artiklites 118 ja 119 nimetatud teatised *Euroopa Ühenduste Teatajas* kaheteistkümne kalendripäeva jooksul pärast nende väljasaatmist.

Seda ajavahemikku vähendatakse viie kalendripäeva võrra artiklis 142 nimetatud kiirmenetluste puhul ja juhul, kui teatised on koostatud ja saadetud elektrooniliselt.

2. Tellijad peavad suutma saatmiskuupäeva tõendada.

Artikkel 121

Muud reklaamivormid

(Finantsmääruse artikkel 90)

Lisaks artiklites 118, 119 ja 120 sätestatud reklaamimisele võib lepinguid igal muul viisil reklaamida, eelkõige elektrooniliselt. Sellises reklaamis esitatakse alati viide *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldatud teatele, nagu on sätestatud artiklis 120, kui see on avaldatud, ning elektroonilist teadet ei või avaldada enne EÜTs avaldatud autentset teadet.

Selline reklaam ei või mingil viisil põhjustada taotlejate või pakkujate diskrimineerimist, samuti ei või see sisaldada üksikasju, mida ei ole hanketeates, kui see on avaldatud.

3. jagu

Hankemenetlused

Artikkel 122

Hankemenetluse liigid

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Lepingud sõlmitakse pakkumiskutse abil, kasutades avatud, piiratud või väljakuulutamisega läbirääkimistega pakkumismenetlust või väljakuulutamiseta läbirääkimistega pakkumismenetlust, vajaduse korral pärast konkurssi.

2. Pakkumismenetlus on avatud, kui kõik huvitatud ettevõtjad võivad esitada pakkumise.

Pakkumismenetlus on piiratud, kui kõik ettevõtjad võivad taotleda osavõttu, kuid pakkumise võivad esitada ainult artiklis 135 nimetatud valikukriteeriumidele vastavad taotlejad, kellele tellijad on saatnud üheaegselt kirjaliku kutse.

Individuaalse lepingu puhul võib valikuetappi korrata või koostada potentsiaalsete taotlejate loetelu artiklis 128 sätestatud korras.

3. Läbirääkimistega menetluses võtavad tellijad ühendust enda valitud pakkujatega, kes vastavad artiklis 135 sätestatud valikukriteeriumidele, ja räägivad lepingutingimused läbi ühe või mitme neist.

Läbirääkimistega menetluse puhul, kui hanketeade on artiklis 127 nimetatud viisil avaldatud, kutsuvad tellijad valitud taotlejad üheaegselt ja kirjalikult läbirääkimistele.

4. Konkurss on menetlus, mille kaudu tellija võib peamiselt arhitektuuri ja tsiviilehituse või andmetöötuse valdkonnas omandada pärast auhinnalist või auhindadeta hankekonkurssi kavandi või projekti valimiskomisjoni ettepanekul.

Artikkel 123

Taotlejate arv piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse puhul

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Piiratud menetluse korral, kaasa arvatud artiklis 128 nimetatud menetlus, tuleb kutsuda pakkumist esitama vähemalt viis taotlejat, kui piisav arv taotlejaid vastab valikukriteeriumidele.

Sõltuvalt lepingu esemest ning objektiivsete ja mittediskrimineerivate valikukriteeriumide alusel võib tellija kutsuda ka kuni kahekümmend taotlejat. Sel juhul esitatakse artiklis 118 nimetatud hanketeatises või artiklis 119 märgitud osalemiskutses hinnava-hemik ja valikukriteeriumid.

Igal juhul peab pakkumist esitama kutsutud taotlejate arv olema piisav reaalse konkurentsi tagamiseks.

2. Läbirääkimistega menetluse korral tuleb läbirääkimistele kutsuda vähemalt kolm taotlejat, kui piisav arv taotlejaid vastab valikukriteeriumidele.

Igal juhul peab pakkumist esitama kutsutud taotlejate arv olema piisav reaalse konkurentsi tagamiseks.

Teist lõiku ei kohaldata artikli 129 lõikes 3 nimetatud väga väikese maksumusega lepingute suhtes.

Artikkel 124

Läbirääkimistega menetluse kord

(Finantsmääruse artikkel 91)

Tellijad peavad pakkujatega läbirääkimisi nende esitatud pakkumiste üle, et kohandada neid artiklis 118 nimetatud hanketeates või tehnilistes kirjeldustes ja kõikides täiendavates dokumentides ettenähtud nõuetega ja leida majanduslikult kõige soodsam pakkumine.

Läbirääkimistel kohtlevad tellijad kõiki pakkujaid võrdselt.

Artikkel 125

Konkurss

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Konkursi korraldamise eeskirjad edastatakse nendele, kes on osalemisest huvitatud.

Pakkumist esitama kutsutud taotlejate arv peab olema piisav reaalse konkurentsi tagamiseks.

2. Valimiskomisjoni nimetab vastutav eelarvevahendite käsutaja. Valimiskomisjon koosneb üksnes füüsilistest isikutest, kes on sõltumatud konkursil osalejatest. Kui konkursil osalemiseks on nõutud teatav kutsekvalifikatsioon, peab vähemalt ühel kolmandikul valimiskomisjoni liikmetest olema sama või samaväärne kvalifikatsioon.

Valimiskomisjon on oma arvamustes sõltumatu. Komisjon esitab oma arvamuse taotlejate anonüümselt esitatud projektide põhjal ja üksnes lähtuvalt konkursikutses esitatud kriteeriumidest.

3. Valimiskomisjoni ettepanekud, mis põhinevad iga projekti eelisel ja komisjoni tähelepanekutel, esitatakse protokollis, millele kirjutavad alla kõik komisjoni liikmed.

Taotlejad jäävad anonüümseks kuni valimiskomisjoni arvamuse saamiseni.

4. Tellija teeb seejärel otsuse, esitades valitud taotleja nime ja aadressi ning valiku põhjused viidetega konkursikutses esitatud kriteeriumidele, eriti juhul, kui see läheb lahku valimiskomisjoni arvamuses esitatud ettepanekutest.

Artikkel 126

Väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Tellijad võivad kasutada väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetlust järgmistel juhtudel:

- a) esialgse menetluse lõpetamise järel väljakuulutatud avatud menetluse või piiratud menetluse teel ei ole saadud pakkumisi või sobivaid pakkumisi, kui artiklis 130 nimetatud pakkumismenetluse dokumentides sätestatud lepingu esialgseid tingimusi ei ole oluliselt muudetud;
- b) tehnilistel või kunstilistel põhjustel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel tuleb leping sõlmida ainult teatava ettevõtjaga;
- c) niivõrd kui see on rangelt vajalik, kui ei ole võimalik artiklites 140, 141 ja 142 määratud muude menetluste tähtaegadest kinni pidada äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu, mis on tekkinud asjaomastest tellijatest sõltumatute ettenägematute sündmuste tagajärjel ja mis võivad ohustada ühenduste huve;
- d) teenusleping sõlmitakse konkursi tulemusel ning see tuleb kehtiva korra kohaselt sõlmida konkursi võitjaga või ühega konkursi võitjatest; viimasel juhul peetakse läbirääkimisi kõigi konkursi võitjatega;
- e) lisateenuste ja ehitustööde puhul, mida esialgselt kavandatud projekt või esialgselt sõlmitud leping ei sisalda, kuid mis tellijast sõltumatute ettenägematute asjaolude tõttu on osutunud teenuste osutamisel või ehitustööde teostamisel vajalikuks lõikes 2 sätestatud tingimustel;
- f) lisalepingute puhul, mis koosnevad samalaadsete teenuste või ehitustööde kordamisest, mida teeb ettevõtja, kellega sama tellija on varem lepingu sõlminud, kui lepingu ese vastab põhi- ja lisalepingu esimesele lepingu sõlmitud avatud menetluse või piiratud menetluse teel;

g) tarnelepingute puhul:

- i) lisatarnete puhul, mis on mõeldud olemasolevate toodete või seadmete osaliseks asendamiseks või olemasolevate toodete või seadmete täiendamiseks, kui tarnija vahetamine sunniks tellijat hankima teistsuguste tehniliste omadustega seadmeid, mis tooks kaasa ühildamatuse või eaproportsionaalsed tehnilised raskused käitamisel ja hooldamisel; niisuguste lepingute kestus võib olla kuni kolm aastat;
- ii) kui tooted on valmistatud üksnes uuringu, katse, uurimis- või arendustegevuse eesmärgil, välja arvatud ärilise tasuvuse ja suurtootmise või teadusuuringute ja arendustööde kulude hüvitamise eesmärgil;

h) kinnisvaralepingute puhul pärast kohaliku turu-uuringu tegemist;

i) lepingute puhul, mille maksumus on väiksem artikli 129 lõikes 2 sätestatud künnisest.

2. Lõike 1 punktis e nimetatud lisateenuste ja ehitustööde puhul võib tellija kasutada väljakuulutamisetähtaegaga läbirääkimistega pakkumismenetlust tingimusel, et leping sõlmitakse esialgset lepingut täitva töövõtjaga:

- a) kui selliseid lisalepinguid ei saa tehnilistel või majanduslikel põhjustel põhilepingust eraldada tellijale tõsist kahju tekitamata või
- b) kui sellised teenused või ehitustööd on hoolimata sellest, et neid on võimalik põhilepingust eraldada, selle täitmiseks vältimatult vajalikud.

Lisalepingute kogumaksumus ei või ületada 50 % esialgse lepingu summast.

3. Lõike 1 punktis f nimetatud juhtudel teatatakse võimalusest kasutada läbirääkimistega menetlust niipea, kui esialgse lepingu kohta kuulutatakse välja hankekonkurss, ning artiklis 158 nimetatud künniste arvutamisel võetakse arvesse lisalepingute hinnanguline kogumaksumus. Sellist menetlust võib rakendada üksnes kolme aasta jooksul pärast esialgse lepingu sõlmimist.

Artikkel 127

Väljakuulutamise läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Tellijad võivad kasutada läbirääkimistega hankemenetlust pärast hanketeate avaldamist järgmistel juhtudel:

- a) lõppenud avatud või piiratud menetluse teel esitatud pakkumised on vastuolus eeskirjadega või ei vasta eelkõige valiku- või lepingu sõlmimise kriteeriumidele, kui artiklis 130 nimetatud pakkumismenetluse dokumentides sätestatud lepingu esialgseid tingimusi ei ole oluliselt muudetud;
- b) teenus- ja ehitustööde lepingute puhul erandjuhtudel, kui teenuste või ehitustööde laad või nendega kaasnevad ohud ei võimalda pakkujal teha eelnevat üldist hinnakujundust;
- c) osutatava teenuse puhul, eelkõige finants- ja intellektuaalteenuste puhul ei ole võimalik lepingutingimusi määratleda nii täpselt, et lepingu võiks sõlmida parima pakkumise valimise teel avatud või piiratud menetluse korra kohaselt;
- d) ehitustöölepingute puhul, kui töid tehakse üksnes uuringu, katse või arendustegevuse eesmärgil, kuid mitte kasumi saamiseks või teadusuuringute ja arendustööde kulude hüvitamiseks;
- e) nõukogu direktiivi 92/50/EMÜ lisas 1B nimetatud teenuslepingute puhul, mille suhtes kohaldatakse artikli 126 lõike 1 punkti i.

2. Lõike 1 punktis a nimetatud juhtudel võivad tellijad hanketeate avaldamisest loobuda, kui läbirääkimistega menetlusele kaasatakse kõik pakkujad, kes vastavad valikukriteeriumidele ning kes on eelmine menetluse käigus esitanud hankemenetluse vorminõuetele vastavad pakkumised.

Artikkel 128

Piiratud menetlus osalemiskutse avaldamisega

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Osalemiskutse on taotlejate eelvaliku vahend, millega kutsutakse esitama pakkumisi tulevastes piiratud hankemenetlustes lepingute puhul, mille maksumus on üle 50 000 euro, kui artiklitest 126 ja 127 ei tulene teisiti.
2. Osalemiskutse alusel koostatud loetelu kehtib kuni kolm aastat alates artikli 119 lõike 1 punktis a nimetatud teate saatmise kuupäevast Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele.

Huvitatud isik võib esitada taotluse igal ajal loetelu kehtivuse jooksul, välja arvatud kehtivusaja viimase kolme kuu jooksul.

3. Kui sõlmitakse erileping, kutsub tellija pakkumist esitama kõiki loetelusse kantud taotlejaid või sellele lepingule ainuomaste objektivsete ja mittediskrimineerivate valikukriteeriumide põhjal ainult mõnda neist.

Artikkel 129

Madala maksumusega lepingud

(Finantsmääruse artikkel 91)

1. Kui artiklitest 126 ja 127 ei tulene teisiti, võib lepingute puhul, mille maksumus on alla 50 000 euro, kasutada piiratud menetlust ilma osalemiskutseta, kui läbirääkimisi peetakse vähemalt viie taotlejaga.
2. Lepingute puhul, mille maksumus on alla 13 800 euro, võib kasutada läbirääkimistega menetlust, kui läbirääkimisi peetakse vähemalt kolme taotlejaga.
3. Alla 1 050 euro maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumise alusel läbirääkimistega menetluse teel.
4. Makseid avansikontodelt või ühenduse sündmuste kajastamisega institutsioonidele tekkinud teabeedastusega seotud kulude maksmiseks võib alla 200 euro suurusi makseid teha lihtsalt arve alusel ilma eelneva pakkumise vastuvõtmiseta.

Artikkel 130

Pakkumismenetlusega seotud dokumendid

(Finantsmääruse artikkel 92)

1. Pakkumismenetlusega seotud dokumendid on vähemalt järgmised:
 - a) pakkumiskutse või kutse läbirääkimisteks;
 - b) lisatud kirjeldused, millele lisatakse lepingute suhtes kohaldatavad üldtingimused;
 - c) näidisleping.

Pakkumismenetlusega seotud dokumentides viidatakse artiklite 118–121 kohaselt võetud reklaamimismeetmetele.

2. Pakkumiskutset tuleb vähemalt:
 - a) esitada pakkumiste esitamise eeskirjad, nagu eelkõige esitamise tähtaeg ja kellaeg, kõik vastuse standardvormi kasutamise seotud nõuded, lisatavad dokumendid, ka dokumendid, mis tõendavad artiklis 135 nimetatud finants-, majandus-, tehnilist ja kutsealast suutlikkust, ning aadress, kuhu pakkumised saata;
 - b) märkida, et pakkumise esitamine tähendab lõikes 1 nimetatud kirjelduste ja pakkumise üldtingimuste kinnitamist ning et pakkumine kohustab töövõtjat lepingut sõlmima, kui talle seda pakutakse;
 - c) täpsustada ajavahemik, mille kestel pakkumine kehtib, ja seda ei tohi mingil viisil muuta;

- d) keelata igasugune ühenduse pidamine tellija ja pakkuja vahel menetluse ajal, välja arvatud artiklis 148 sätestatud erandjuhtudel ning kui on ette nähtud kohapeal kontrollimine, milleks tuleb kehtestada täpne kord.

3. Kirjeldustes tuleb vähemalt:

- a) kindlaks määrata lepingu suhtes kohaldatavad välistamis- ja valikukriteeriumid, välja arvatud piiratud menetluse ja artiklis 127 nimetatud hanketeate avaldamisega läbirääkimistega menetluse puhul; sel juhul esitatakse need kriteeriumid ainult hanketeates või osalemiskutses;
- b) esitada lepingu sõlmimise kriteeriumid ja neile antud suhteline kaal, kui seda ei ole hanketeates esitatud;
- c) esitada artiklis 131 nimetatud tehnilised kirjeldused;
- d) märkida miinimumnõuded, mille variandid peavad vastama artikli 138 lõikes 2 ettenähtud menetlustes, mille alusel sõlmitakse leping majanduslikult kõige soodsama pakkumise peale, kui tellija ei ole hanketeates märkinud, et niisugused variandid ei ole lubatud;
- e) märkida, et kohaldatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll või vajaduse korral diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni või konsulaarsuhete Viini konventsiooni;
- f) esitada tõendid lepingutele juurdepääsu kohta artikli 159 kohaselt.

4. Näidislepingus nimetatakse eelkõige:

- a) sanktsioonid lepingu rikkumise korral;
- b) andmed, mis tuleb arvetes või asjakohastes tõendavates dokumentides esitada artikli 98 kohaselt;
- c) lepingu suhtes kohaldatav õigus ja vaidluste lahendamiseks pädev kohus.

5. Tellija võib pakkujalt nõuda teavet kõigi lepinguosade kohta, mille suhtes pakkuja kavatses sõlmida allhankelpepinguid kolmandate isikutega, ja alltöövõtjate andmeid.

Artikkel 131

Tehnilised kirjeldused

(Finantsmääruse artikkel 92)

1. Tehniliste kirjeldustega tuleb tagada kõikidele taotlejatele ja pakkujatele võrdne võimalus pakkumise esitamiseks ning nendega ei või luua põhjendamatuid takistusi hankekonkursist osavõtule.

Nendes määratletakse omadused, mida tootelt, teenuselt, materjalilt või töölt nõutakse seoses tellija kavandatud kasutusotstarbega.

2. Lõikes 1 nimetatud omadused on:

- a) kvaliteet;
- b) keskkonnategevuse tulemuslikkus;
- c) kõikidele nõuetele vastav projekteerimine (sealhulgas puuetega inimeste erivajadustega arvestamine);
- d) vastavushindamise tase ja läbiviimise kord;
- e) kasutuskõlblikkus;
- f) ohutus või mõõtmised, tarnete puhul müüginimetus ja kasutusjuhendid ning kõikide lepingute puhul mõisted, tähised, katsetamine ja katsetusmeetodid, pakendamine, märgistamine ja etiketamine, tootmisprotsessid ja -meetodid;
- g) ehitustöölepingute puhul kvaliteedi tagamisega seotud menetlused ning projekteerimise ja kuluarvestusega seotud eeskirjad, katse-, kontrolli- ja vastuvõtutingimused, ehitusmeetodid ja ehitustehnika ning kõik muud tehnilised tingimused, mida tellija võib üldiste või konkreetsete eeskirjade alusel seoses lõpetatud ehitustööde ja nende juures kasutatavate materjalide või osade suhtes ette näha.

3. Tehnilised kirjeldused koostatakse järgmiselt:

- a) viidates Euroopa standarditele, Euroopa tehnilistele tunnustustele või ühiste tehnilistele kirjeldustele, kui need on olemas, rahvusvahelistele standarditele või muule Euroopa standardiorganisatsioonide koostatud tehnilisele viitematerjalile või selle puudumisel samaväärsetele siseriiklikele materjalile. Igale viitele lisatakse märgi "või samaväärne";
- b) võttes aluseks võimsus- või talitlusnõuded; need peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et pakkujad saaksid kindlaks määrata lepingu eesmärgi ja tellijad sõlmida lepingu, või
- c) ühendades kaks koostamise meetodit.

4. Kui tellija kasutab võimalust viidata lõike 3 punktis a nimetatud kirjeldustele, ei või ta pakkumist tagasi lükata põhjendusega, et see ei vasta nendele kirjeldustele, kui pakkuja või taotleja tõendab tellijale kõikide asjakohaste vahenditega, et pakkumine vastab esitatud nõudmistele vajalikul viisil.

5. Kui tellija kasutab lõike 3 punktis b sätestatud võimalust nõuda võimsus- või talitlusnõuetel põhinevate kirjelduste täitmist, ei või ta tagasi lükata pakkumist, mis vastab Euroopa standardi üle võtnud siseriiklikule standardile, Euroopa tehnilisele tunnustusele või ühiste tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelisele standardile või Euroopa standardiorganisatsioonide koostatud tehnilisele näidismaterjalile, kui need kirjeldused on seotud vajalike võimsus- või talitlusnõuetega.

6. Välja arvatud erandjuhul, kui see on lepingu eset arvestades nõuetekohaselt põhjendatud, ei või nendes kirjeldustes viidata konkreetsele mudelile, päritolule, konkreetsele tootmisprotsessile, kaubamärgile, patentidele, tüübile, konkreetsele päritolule või tootmisprotsessile, mis asetaks teatavad tooted või ettevõtjad eeliseisundisse või tõrjuks need kõrvale.

Kui lepingu eset ole võimalik kirjeldada piisavalt üksikasjalikult ja üldarusaadavalt, lisatakse viitele märgi "või samaväärne".

Artikkel 132

Hinnakontroll

(Finantsmääruse artikkel 92)

1. Pakkumismenetluse dokumentides märgitakse selgelt, kas pakutav hind peab olema kindel ja muutumatu.

2. Muul juhul esitatakse pakkumismenetluse dokumentides tingimused ja/või valemid hindade muutmiseks lepingu kehtivusaajal. Sel juhul võtab tellija eelkõige arvesse:

- a) hankemenetluse eset ja majanduslikku olukorda, milles leping teostatakse;
- b) ülesannete ja lepingu liiki ja kehtivusaega;
- d) oma finantshuve.

Artikkel 133

Haldus- ja rahalised karistused

(Finantsmääruse artiklid 93–96 ja 114)

1. Ilma et see piiraks lepinguga ettenähtud karistuste kohaldamist, keelatakse taotlejatel või pakkujatel ja töövõtjatel, kes on süüdi valeandmete esitamises või on varasemas hankemenetluses jätnud oma lepingulised kohustused olulisel määral täitmata, võtta osa kõikidest ühenduse eelarvest rahastatavatest lepingutest ja toetustest kuni kaks aastat alates rikkumise tuvastamisest, kui see on kinnitatud pärast töövõtja ärakuulamist.

Seda tähtaega võib pikendada kolme aastani, kui rikkumine kordub viie aasta jooksul alates esimesest rikkumisest.

Valeandmete esitamises süüdi olevatele pakkujatele või taotlejatele määratakse rahatrahv, mis on 2–10 % sõlmitud lepingu kogumaksumusest.

Töövõtjatele, kes on oma lepingulised kohustused jätnud olulisel määral täitmata, määratakse rahatrahv, mis on 2–10 % kõnealuse lepingu kogumaksumusest.

Seda määra võib suurendada 4–20 %ni, kui rikkumine kordub viie aasta jooksul alates esimesest rikkumisest.

2. Finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punktides a, c ja d nimetatud juhtudel keelatakse taotlejatel või pakkujatel võtta osa kõikidest lepingutest ja toetustest kuni kaks aastat alates rikkumise tuvastamisest, kui see on kinnitatud pärast töövõtja ärakuulamist.

Finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punktides b ja e nimetatud juhtudel keelatakse taotlejatel või pakkujatel võtta osa kõikidest lepingutest ja toetustest vähemalt üks aasta ja kuni neli aastat alates kohtuotsuse teatavakstegevamisest.

Seda tähtaega võib pikendada viie aastani, kui rikkumine kordub viie aasta jooksul alates esimesest rikkumisest või esimesest kohtuotsusest.

3. Finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punktis e nimetatud juhud on järgmised:

- a) nõukogu 26. juuli 1995. aasta aktiga koostatud Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni ⁽¹⁾ artiklis 1 nimetatud pettusejuhud;
- b) nõukogu 26. mai 1997. aasta aktiga koostatud Euroopa ühenduste ametnike või Euroopa Liidu liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastu võitlemise konventsiooni ⁽²⁾ artiklis 3 nimetatud korruptsioonijuhud;
- c) nõukogu ühismeetme 98/733/JSK ⁽³⁾ artikli 2 lõikes 1 määratletud kuritegelikus ühenduses osalemise juhud;
- d) nõukogu direktiivi 91/308/EMÜ ⁽⁴⁾ artiklis 1 määratletud rahapesujuhud.

Artikkel 134

Tõendid

(Finantsmääruse artikkel 96)

1. Tellija aktsepteerib rahuldava tõendina selle kohta, et taotleja või pakkuja ei ole ühes finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punktis a, b või e kirjeldatud olukorras, viimase karistusregistri väljavõtte esitamist või selle puudumisel viimase samaväärse dokumendi esitamist, mille on välja andnud päritolu- või lähteriigi justiits- või haldusamet, mis tõendab, et need nõuded on täidetud.

2. Tellija aktsepteerib rahuldava tõendina selle kohta, et taotleja või pakkuja ei ole finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punktis d kirjeldatud olukorras, asjaomase riigi pädeva asutuse väljaantud viimast tõendit.

Kui asjaomases riigis ei ole niisugust tõendit välja antud, võib selle asendada huvitatud isiku vandetöötusega, mille ta annab oma päritolu- või lähteriigi justiits- või haldusametuse, notari või kvalifitseeritud kutseorganisatsiooni ees.

⁽¹⁾ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

⁽²⁾ EÜT C 195, 25.6.1997, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 315, 29.12.1998, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77.

3. Sõltuvalt selle riigi õigusaktidest, kus pakkuja või taotleja on registrisse kantud, on lõigetes 1 ja 2 nimetatud dokumendid seotud juriidiliste isikutega ja/või füüsiliste isikutega ja kui tellija peab seda vajalikuks, ka ettevõtjate juhatajate või muude isikutega, kellel on volitused esindada taotlejat või pakkujat, teha nende eest otsuseid või kontrollida neid.

Artikkel 135

Valikukriteeriumid

(Finantsmääruse artikli 97 lõige 1)

1. Tellija koostab selged ja mittediskrimineerivad valikukriteeriumid.
2. Järgmisi valikukriteeriume kohaldatakse igas hankemenetluses:
 - a) pakkuja või taotleja sobivus menetluses osalemiseks, kui finantsmääruse artiklites 93 ja 94 nimetatud võimalikud välis- ja kohalikesed tingimused on kontrollitud;
 - b) pakkuja finants-, majandus-, tehnilise ja kutsealase suutlikkuse hindamise kriteeriumid.

Tellijal võib ette näha suutlikkuse miinimumtaseme, millest allpool taotlejat ei või valida.

3. Igalt pakkujalt või taotlejalt võib taotleda tõendeid selle kohta, et siseriikliku õiguse kohaselt on tal volitused lepingut täita, mida tõendab tema kuulumine kutse- või äriregistrisse, vandetöötus või tunnistus, eriorganisatsiooni kuulumine, selleks tööks vajaliku loa olemasolu või kuulumine käibemaksukohustuslaste registrisse.

4. Tellija nimetab hanketeates, osalemiskutses või pakkumiskutses, milliste andmete alusel kontrollitakse pakkujate või taotlejate õiguslikku seisundit ja õigusvõimet.

5. Teave, mida tellija nõuab taotlejalt või pakkujalt finants-, majandus-, tehnilise või kutsealase suutlikkuse tõendamiseks, peab olema seotud ainult lepingu esemega ning arvesse tuleb võtta ettevõtjate õigustatud huve, mis on seotud eelkõige ettevõtja tehniliste ja ärisaladuste kaitsmisega.

Artikkel 136

Majandus- ja finantssuutlikkus

(Finantsmääruse artikli 97 lõige 1)

1. Majandus- ja finantssuutlikkust võib tõendada ühe või mitme järgmise dokumendiga:

- a) asjakohane pangaõied või ametialase vastutuskindlustuse tõend;

b) bilansiaruanded või bilansiaruannete väljavõtted vähemalt kahe viimase suletud eelarveaasta kohta, kui ettevõtja asukohariigi äriühinguõiguse kohaselt tuleb bilanss avaldada;

c) väljavõtte ettevõtja kogukäibe ja käibe kohta, mis on seotud lepinguga hõlmatud ehitustööde, tarnete või teenustega kõige rohkem kolme viimase majandusaasta jooksul.

2. Kui pakkuja või taotleja ei saa mõnel erandlikul põhjusel, mida tellija loeb põhjendatuks, esitada tellija nõutud dokumente, võib ta tõestada oma majandus- ja finantsstabiilsust muul viisil, mida tellija peab asjakohaseks.

3. Ettevõtja võib vajadusel ja konkreetse lepingu puhul toetuda muude üksuste suutlikkusele, olenemata õiguslikest sidemetest nende üksustega. Sel juhul tuleb tellijale tõestada, et tal on käsutada lepingu täitmiseks vajalikud vahendid, esitades näiteks üksuselt saadud kohustuse anda oma vahendid ettevõtja käsutusse.

Artikkel 137

Tehniline ja kutsealane suutlikkus

(Finantsmääruse artikli 97 lõige 1)

1. Ettevõtjate tehnilist ja kutsealast suutlikkust hinnatakse ja kontrollitakse lõigete 2 ja 3 kohaselt. Kohaletoomis- või paigaldustoiminguid eeldavate tarnete hankemenetlustes ning teenuste ja/või ehitustööde hankemenetlustes hinnatakse niisugust suutlikkust eelkõige seoses oskusteabe, tulemuslikkuse, kogemuste ja usaldusvärsusega.

2. Olenevalt tarnete, teenuste või ehitustööde laadist, kogusest või ulatusest ja eesmärgist võib ettevõtjate tehnilist ja kutsealast suutlikkust tõendada järgmiste dokumentide alusel:

a) teenuseosutaja või töövõtja ja/või äriühingu juhtkonna ning eelkõige teenuste osutamise ja ehitustööde teostamise eest vastutavate isikute haridust ja kutsevalifikatsiooni tõendavad dokumendid;

b) loetelu:

i) viimase kolme aasta jooksul osutatud põhiliste teenuste ja põhiliste tarnete loetelu koos maksumuse, kuupäevade ja asjaomaste avalik-õiguslike või eraõiguslike saajatega;

ii) viimase viie aasta jooksul teostatud ehitustööd koos summade, kuupäevade ja kohaga. Kõige tähtsamate ehitustööde loetelule lisatakse tõendid rahuldava teostamise kohta, märkides, kas need on teostatud professionaalsel tasemel ja kas need on lõplikult valmis;

c) tehnilise varustuse ja töövahendite kirjeldus, mida ettevõtja teenuslepingu või ehitustööde lepingu täitmisel on kasutanud;

d) tarnete ja teenuste kvaliteedi tagamiseks kasutatud meetmete kirjeldus ning ettevõtja uurimis- ja arendussüsteemide kirjeldus;

e) tehniliste töötajate või tehniliste üksuste nimekirja sõltumata sellest, kas nad kuuluvad otse tarnija ettevõtjasse või mitte, eelkõige kvaliteedikontrolli eest vastutavate isikute nimekirja;

f) tarnete puhul: näidised, kirjeldused ja/või autentsete fotod ja/või ametlike kvaliteedikontrolli instituutide tunnistused või tunnistused, mille on välja andnud toodete vastavust kehtivatele tehnilistele kirjeldustele või standarditele tõendavad ametlikult tunnustatud asutused;

g) tõend teenuseosutaja või töövõtja töötajate ja juhtkonna liikmete aasta keskmise arvu kohta kolme viimase aasta jooksul;

h) tõend lepinguosa suuruse kohta, mille suhtes teenuseosutaja kavatses sõlmida allhankelepinguid.

Kui esimese lõigu punkti b alapunktis i nimetatud teenused osutatakse või kaubad tarnitakse tellijale, tõendatakse täitmist pädeva asutuse väljaantud või allkirjaga kinnitatud tõendiga.

3. Kui osutatavad teenused või tarnitavad tooted on kompleksed või erandlikult vajalikud teatavaks eesmärgiks, võib tehnilist ja kutsealast suutlikkust tõendada kontrollimisega, mida teeb tellija või tellija nimel teenuseosutaja või tarnija asukohariigi pädev ametiasutus, kui asutus on nõus seda tegema. Niisugused kontrollimised on seotud tarnija tehnilise suutlikkuse ja tootmisvõimsusega ning vajaduse korral selle uurimis- ja arendussüsteemide ja kvaliteedikontrolli meetmetega.

4. Ettevõtja võib vajadusel ja konkreetse lepingu puhul toetuda muude üksuste suutlikkusele, olenemata õiguslikest sidemetest nende üksustega. Sel juhul tuleb tellijale tõestada, et tal on käsutada lepingu täitmiseks vajalikud vahendid, esitades näiteks üksuselt saadud kohustuse anda oma vahendid ettevõtja käsutusse.

Artikkel 138

Lepingute sõlmimise kord ja kriteeriumid

(Finantsmääruse artikli 97 lõige 2)

1. Lepingud sõlmitakse ühel järgmisel viisil:

a) enampakkumise teel, mille puhul leping sõlmitakse nõuetekohase ja sätestatud tingimustele vastava madalaima hinnaga pakkumise peale;

b) majanduslikult soodsaima pakkumise valimisega.

2. Majanduslikult soodsaim pakkumine on parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumine, võttes arvesse lepingu esemega põhjendatud kriteeriume, näiteks määratud hind, tehnilised eelised, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, keskkondlikud omadused, jooksivad kulud, tasuvus või tarnetähtsused, müügijärge teostamine ja tehniline abi.

3. Tellija esitab hanketeates või tehnilistes kirjeldustes majanduslikult soodsaima pakkumise määratlemiseks valitud kriteeriumide kaalu.

Hinnale antud kaal võrreldes muude kriteeriumidega ei või põhjustada hinnakriteeriumi väljajätmist töövõtja valimisel.

Kui erandjuhul ei ole kaalu andmine tehniliselt võimalik, eelkõige lepingu eseme tõttu, esitab tellija lihtsalt kohaldatavad kriteeriumid kahanevas tähtsuse järjekorras.

Artikkel 139

Ebaharilikult madalate hindadega pakkumised

(Finantsmääruse artikli 97 lõige 2)

1. Kui teatava lepingu puhul tunduvad pakkumishinnad ebaharilikult madalad, nõuab tellija enne selliste pakkumiste tagasilükkamist ainult sel põhjusel kirjalikke täpsustusi pakkumise koostisosade kohta, mida ta asjakohaseks peab, ning kontrollib neid pärast osapoolte nõuetekohast ärakuulamist, võttes arvesse esitatud selgitusi.

Tellijal võib eelkõige arvesse võtta selgitusi, mis on seotud:

- a) tootmisprotsessi, teenuste osutamise või ehitusmeetodi majandusega;
- b) valitud tehniliste lahendustega või pakkujale erandlikult soodsate tingimustega;
- c) pakkumise originaalsusega.

2. Kui tellija teeb kindlaks, et pakkumishind on ebaharilikult madal saadud riigiabi tõttu, võib ta ainult sel põhjusel pakkumise tagasi lükata, kui pakkuja ei tõesta tellija määratud põhjendatud aja jooksul, et kõnealune abi on antud lõplikult ja kooskõlas riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjadega ettenähtud menetluste ja otsustega.

Artikkel 140

Pakkumiste ja osalemistaotluste vastuvõtmise tähtsused

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 1)

1. Tellija kehtestab pakkumiste ja osalemistaotluste vastuvõtmiseks piisavalt pikad kalendripäevades väljendatud tähtsused, mis

võimaldavad huvitatud isikutel põhjendatud ja asjakohase aja jooksul oma pakkumisi ette valmistada ja esitada, võttes eelkõige arvesse lepingu keerukust, vajadust teha kontrollkäik tegevuskohta või tehnilistele kirjeldustele lisatud dokumentidega tutvumist tegevuskohas.

2. Avatud menetlustes on pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 52 päeva alates pakkumiskutse saatmiskuupäevast.

3. Piiratud menetluses ja läbirääkimistega menetluses, kui avaldatakse hanketeade, on osalemistaotluste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 37 päeva alates hanketeate saatmiskuupäevast.

Piiratud menetluses artiklis 158 sätestatud künnisest kõrgema maksumusega lepingute sõlmimiseks on pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 40 päeva alates pakkumiskutse saatmiskuupäevast.

Artiklis 128 nimetatud piiratud menetluses on pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 21 päeva alates pakkumiskutse saatmiskuupäevast.

4. Kui tellija on saatnud artikli 118 kohaselt avaldamiseks eelteate, mis sisaldab kogu hanketeates nõutavat teavet, vähemalt 52 päeva ja hiljemalt 12 kuud enne hanketeate saatmiskuupäeva, võib pakkumiste vastuvõtmise tähtaega üldiselt vähendada 36 päevani, kuid mitte mingil juhul alla 22 päevani hanketeate saatmiskuupäevast avatud menetluse puhul, või seda võib vähendada 26 päevani alates pakkumiskutse saatmiskuupäevast piiratud menetluse puhul.

Artikkel 141

Pakkumiskutse dokumentidega tutvumiseks lubatud aeg

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 1)

1. Kui taotlus on esitatud aegsasti enne pakkumiste esitamise tähtaega, saadetakse tehnilised kirjeldused ja täiendavad dokumendid kuue kalendripäeva jooksul alates taotluse saamisest kõikidele ettevõtjatele, kes on soovinud tehnilisi kirjeldusi või avaldanud huvi pakkumise esitamise vastu.

2. Kui taotlus on esitatud aegsasti, antakse tehniliste kirjeldustega seotud lisateave üheaegselt kõikidele ettevõtjatele, kes on soovinud saada tehnilisi kirjeldusi või avaldanud huvi pakkumise esitamise vastu, hiljemalt kuue päeva jooksul enne pakkumiste vastuvõtmise tähtaja lõppu; kui teabetaotlus on esitatud kuni kaheksa kalendripäeva jooksul enne pakkumiste vastuvõtmise kuupäeva, vastatakse nii kiiresti kui võimalik pärast taotluse saamist.

3. Kui ükskõik mis põhjusel ei ole võimalik tehnilisi kirjeldusi ja täiendavaid dokumente anda lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaegade jooksul või kui pakkumisi võib teha alles pärast kontrollkäiku tegevuskohta või pärast tehnilistele kirjeldustele lisatud dokumentidega tutvumist tegevuskohtas, pikendatakse artiklis 140 nimetatud pakkumiste vastuvõtmise tähtaegu, et võimaldada kõikidel ettevõtjatel tutvuda pakkumiste ettevalmistamiseks nõutava teabega, kui artikli 240 sätetest ei tulene teisiti. Tähtaja pikendamine tehakse teatavaks asjakohasel viisil artiklites 118–121 sätestatud korras.

4. Kui kõik pakkumiskutse dokumendid on vabalt, täielikult ja otse kättesaadavad elektrooniliselt, esitatakse artikli 118 lõikes 3 nimetatud hanketeates Interneti-aadress, kus nende dokumentidega saab tutvuda.

Sel juhul on kõik täiendavad dokumendid ja lisateave samuti vabalt, täielikult ja otse kättesaadavad niipea, kui need on esitatud ettevõtjatele, kes on soovinud saada tehnilisi kirjeldusi või avaldanud huvi pakkumise esitamise vastu.

Artikkel 142

Tähtjad kiireloomulistel juhtudel

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 1)

1. Kui nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulisuse tõttu ei ole võimalik artikli 140 lõikes 3 sätestatud tähtaegu järgida, võivad tellijad kehtestada järgmised kalendripäevades väljendatud tähtajad:

- a) osalemistaotluste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 15 päeva alates hanketeate saatmiskuupäevast;
- b) pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt kümme päeva alates pakkumiskutse esitamise päevast.

2. Kui tehniliste kirjeldustega seotud lisateavet on taotletud aegsasti, saadetakse see kõikidele taotlejatele hiljemalt neli kalendripäeva enne pakkumiste vastuvõtmise tähtaja lõppu.

Artikkel 143

Saatmisviisid

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 1)

1. Osalemistaotlused esitatakse kirja, faksi või e-posti teel; faksi või e-posti teel esitatud taotlused kinnitatakse kirjaga enne artiklites 140 ja 251 sätestatud tähtaegade lõppu.

2. Pakkujad võivad pakkumisi esitada:

- a) posti teel, mille puhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida, et saatmise kuupäevaks loetakse tähtitud kirja margil olev kuupäev, või

b) käsipostiga institutsiooni tööruumidesse isiklikult pakkuja või volitatud isiku, ka kullerteenuse abil; sel juhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida lisaks artikli 130 lõike 2 punktis a nimetatud teabele ka talitus, kuhu pakkumised tuleb allkirjastatud ja kuupäevastatud töendi vastu esitada.

3. Kui pakkumised saadetakse kirja teel, tuleb saladuse hoidmiseks ja raskuste vältimiseks pakkumiskutsele lisada järgmine märge:

“Pakkumised esitatakse pitseeritud ümbrikus, mis omakorda on pandud teise pitseeritud ümbrikusse. Sisemisele ümbrikule tuleb kirjutada pakkumiskutses nimetatud talituse nimi, kellele kiri on adresseeritud, ning lisada märkus “Pakkumiskutse – postitöötlemisel mitte avada.” Isekleepuvad ümbrikud tuleb sulgeda kleelindiga, millele saatja paneb oma allkirja.”

Artikkel 144

Pakkumistagatised

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 2)

Tellijal võib nõuda artikli 150 kohaselt esitatud pakkumistagatist, mille väärtus on 1–2 % lepingu kogumaksumusest.

Pakkumistagatis vabastatakse, kui menetlus on lepingu sõlmimisega lõppenud. Tagatist ei vabastata, kui kehtestatud tähtajaks ei ole pakkumist esitatud või pakkumine võetakse hiljem tagasi.

Artikkel 145

Pakkumiste ja osalemistaotluste avamine

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 3)

1. Kõik artikli 143 lõigete 1 ja 2 kohased osalemistaotlused ja pakkumised avatakse.

2. Kui lepingu maksumus ületab artikli 129 lõikes 2 sätestatud künnised, määrab vastutav eelarvevahendite käsutaja komisjoni, kes pakkumised avab.

Komisjon moodustatakse vähemalt kolmest isikust, kes esindavad vähemalt kahte asjaomase institutsiooni organisatsiooniüksust, millest üks ei tohi olla teise alluvuses. Igasuguse huvide konflikti vältimiseks kohaldatakse nende isikute suhtes finantsmääruse artiklis 52 sätestatud kohustusi.

Kui esindustes ja artiklis 252 nimetatud kohalikes üksustes ei ole eraldi üksusi, ei kohaldata nende suhtes üksteisest sõltumatute organisatsiooniüksuste nõuet.

3. Üks või mitu avamiskomisjoni liiget märgib oma nimetähed pakkumise saatmiskuupäeva ja -aega tõendavatele dokumentidele.

Nad märgivad oma nimetähed ka:

- a) iga pakkumise igale leheküljele või
- b) esilehele ja iga pakkumise finantsandmeid sisaldavatele lehekülgedele, kusjuures algpakkumise tervikkuse tagab pitseriga sulgemise teel või muul samaväärset viisil talitus, kes ei allu eelarve kinnitamise talitusele, välja arvatud lõike 2 kolmandas lõigus nimetatud juhtudel.

Kui leping sõlmitakse enampakkumise teel artikli 138 lõike 1 punkti a kohaselt, avalikustatakse nõuetele vastavates pakkumistes esitatud hinnad.

Komisjoni liikmed kirjutavad alla vastuvõetud pakkumiste avamise protokollile, milles tehakse kindlaks pakkumised, mis vastavad nõuetele, ja pakkumised, mis ei ole nõuetekohased, ning põhjendatakse viimaste tagasilükkamist, viidates artiklis 143 nimetatud pakkumiste esitamise viisidele.

Artikkel 146

Pakkumiste ja osalemistaotluste hindamise komisjon

(Finantsmääruse artikli 98 lõige 4)

1. Hindamiskomisjon hindab ja järjestab kõik nõuetele vastavateks kuulutatud osalemistaotlused eelnevalt teatavaks tehtud välistamis-, valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumide alusel.

See komisjon, mille nimetab vastutav eelarvevahendite käsutaja, peab esitama nõuandva arvamuse lepingute kohta, mille maksumus on artikli 129 lõikes 2 nimetatud künnistest kõrgem.

2. Hindamiskomisjon moodustatakse vähemalt kolmest isikust, kes esindavad vähemalt kahte asjaomase institutsiooni organisatsiooniüksust, millest üks ei või olla teise alluvuses. Igasuguse huvide konfliktide vältimiseks kohaldatakse nende isikute suhtes finantsmääruse artiklis 52 sätestatud kohustusi.

Kui esindustes ja artiklis 254 nimetatud kohalikes üksustes ei ole eraldi üksusi, ei kohaldata nende suhtes üksteisest sõltumatute organisatsiooniüksuste nõuet.

Hindamiskomisjon võib koosneda samadest liikmetest kui avamiskomisjon.

3. Osalemistaotlused ja pakkumised, mis ei vasta pakkumismenetluse täiendavates dokumentides sätestatud kõikidele olulistele nõuetele või erinõuetele, kõrvaldatakse.

Hindamiskomisjon võib siiski paluda taotlejatel või pakkujatel esitada ettenähtud tähtsajal lisamaterjali seoses väljajätmis- ja valikukriteeriumidega või esitama selle kohta täiendavaid tõendeid.

4. Käesoleva määruse artiklis 139 nimetatud ebaharilikult madalate hindadega pakkumiste puhul nõuab hindamiskomisjon kogu olulist teavet pakkumise koostise kohta.

Artikkel 147

Hindamistulemused

(Finantsmääruse artiklid 99 ja 100)

1. Nõuetele vastavateks kuulutatud osalemistaotluste ja pakkumiste hindamise ja järjestamise kohta koostatakse protokoll, mis kuupäevastatakse. Sellele kirjutavad alla hindamiskomisjoni liikmed. Seda säilitatakse hilisemaks kasutamiseks.

2. See protokoll sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

- a) tellija nimi ja aadress ning lepingu või raamlepingu ese ja maksumus;
- b) tagasilükatud taotlejate või pakkujate nimed ning nende tagasilükkamise põhjused;
- c) kontrollitavate taotlejate või pakkujate nimed ning nende valimise põhjused;
- d) ebaharilikult madala hinnaga pakkumisteks loetud pakkumiste tagasilükkamise põhjused;
- e) esitatud taotlejate või töövõtjate nimed ning nende valiku põhjused ja kui on teada, lepingu või raamlepingu osa suurus, mille suhtes töövõtja kavatseb sõlmida allhankelepinguid kolmandate isikutega.

3. Tellija võtab seejärel vastu otsuse, milles on vähemalt:

- a) tellija nimi ja aadress ning lepingu või raamlepingu ese ja maksumus;
- b) tagasilükatud taotlejate või pakkujate nimed ning nende tagasilükkamise põhjused;
- c) kontrollitavate taotlejate või pakkujate nimed ning nende valimise põhjused;
- d) ebaharilikult madala hinnaga pakkumisteks loetud pakkumiste tagasilükkamise põhjused;
- e) valitud taotlejate või töövõtjate nimed ning viidates eelnevalt teatavaks tehtud valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumidele, nende valiku põhjused ja kui on teada, lepingu või raamlepingu osa suurus, mille suhtes töövõtja kavatseb sõlmida allhankelepinguid kolmandate isikutega;
- f) läbirääkimistega menetluse puhul artiklites 126, 127, 242, 244, 246 ja 247 nimetatud asjaolud, mille alusel on nende kasutamine põhjendatud;
- g) vajaduse korral põhjused, miks tellija on lepingu sõlmimisest otsustanud loobuda.

Artikkel 148

Sidepidamine tellijate ja pakkujate vahel

(Finantsmääruse artikkel 99)

1. Tellija ja pakkujad võivad lepingu sõlmimise ajal pidada sidet lõigetes 2 ja 3 ettenähtud erandjuhtudel.

2. Enne pakkumiste esitamise tähtaja lõppu võib tellija seoses artiklis 141 nimetatud täiendavate dokumentide ja lisateabega:

- a) pakkujate nõudmisel anda lisateavet üksnes lepingu laadi selgitamiseks, samal kuupäeval tuleb see teave edastada ka kõikidele tehnilisi kirjeldusi küsinud pakkujatele;
- b) omal algatusel, kui ta avastab hanketeate, pakkumiskutse või tehniliste kirjelduste tekstis vea, ebatäpsuse, väljajätte või muu tehnilise vea, teavitada sellest asjaomaseid isikuid samal kuupäeval samasugustel tingimustel, mida kohaldatakse esialgse pakkumiskutse suhtes.

3. Kui pärast pakkumiste avamist tuleb pakkumist selgitada või kui pakkumises tuleb parandada ilmseid tehnilisi vigu, võib tellija pakkujaga sidet pidada, kuid selle tagajärjel ei või pakkumistingimustesse mingeid muudatusi teha.

4. Igasuguse sidepidamise kohta tuleb teha "märke toimiku jaoks".

Artikkel 149

Teave taotlejatele ja pakkujatele

(Finantsmääruse artikli 100 lõige 2 ja artikkel 101)

1. Tellija edastab taotlejatele ja pakkujatele nii kiiresti kui võimalik lepingu sõlmimist käsitleva otsuse, sealhulgas põhjendused, miks konkureeriva pakkumise peale lepingut ei sõlmitud, või otsuse menetlust uuesti alustada.

2. Tellija teeb finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 sätestatud teabe teatavaks hiljemalt viieteistkümne päeva möödumisel kirjaliku taotluse saamise kuupäevast.

4. jagu

Tagatised ja järelevalve

Artikkel 150

Ettemaksetagatis

(Finantsmääruse artikkel 102)

1. Kui tarnijatelt, töövõtjatelt või teenuseosutajatelt nõutakse eelneva tagatise esitamist, peab see olema piisavalt suur ja ajavahe-lik piisavalt pikk selle sissenõudmiseks.

2. Tagatise esitab pank või volitatud finantseerimisasutus. Selle asemel võib esitada kolmanda isiku solidaartagatise.

Tagatise vääring on euro.

Selle tulemusena pank, finantseerimisasutus või kolmas isik vastutab töövõtja kohustuste eest tagasivõtmatult ja täiendavalt või kui esimesel nõudmisel väljamakstava tagasivõetamatu tagatise andja.

Artikkel 151

Täitmistagatis

(Finantsmääruse artikkel 102)

1. Kui artiklist 250 ei tulene teisiti, võib eelarvevahendite kasutaja nõuda täitmistagatist tarne- ja teenuslepingute puhul tavapärase kaubanduslike tingimuste kohaselt ning ehitustöölepingu puhul tehniliste erikirjelduste kohaselt.

Nimetatud tagatis on kohustuslik üle 345 000 euro suuruste ehitustöölepingute puhul.

2. Tagatis, mis vastab 10 % lepingu kogumaksumusest, võib koosneda maksetest mahaarvamistest, kui maksed tehakse.

Selle võib asendada summaga, mis peetakse kinni lõppmaksest, mis moodustab tagatise, kuni teenused, terved või ehitustööd on lõplikult vastu võetud.

3. Tagatised vabastatakse lepingutingimuste kohaselt, välja arvatud juhul, kui lepingut ei ole täidetud või on täidetud puudulikult või täitmine on hilineanud. Niisugusel juhul on vabastamata tagatise suurus võrdeline tekkinud kahju suurusega.

Artikkel 152

Eelmaksete tagatis

(Finantsmääruse artikkel 102)

Üle 150 000 euro suuruste eelmaksete tegemiseks nõutakse tagatise esitamist.

Tagatis vabastatakse, kui eelmakse arvatakse maha töövõtjale makstavatest vahemaksetest või lõppmaksetest lepingutingimuste kohaselt.

Artikkel 153

Lepingu peatamine vigade või rikkumiste tõttu

(Finantsmääruse artikkel 103)

1. Lepingu peatatakse finantsmääruse artikli 103 kohaselt, et kontrollida, kas eeldatavad olulised vead, rikkumised või pettus on tegelikult toimunud. Kui see ei leia kinnitust, jätkatakse lepingu täitmist nii kiiresti kui võimalik.

2. Oluline viga või rikkumine on iga tegevusest või tegevusetusest tulenev lepingusätte või õigusakti rikkumine, mis põhjustab või võib põhjustada kahju ühenduse eelarvele.

2. PEATÜKK

Ühenduse institutsioonide oma huvides sõlmitavate lepingute suhtes kohaldatavad sätted

Artikkel 154

Nõuetekohase taseme kindlaksmääramine künniste arvutamiseks

(Finantsmääruse artikkel 104)

Iga institutsiooni volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite kasutaja hindab, kas finantsmääruse artiklis 105 ettenähtud künnised on saavutatud.

Artikkel 155

Eraldi lepingud ja lepingute jagamine osadeks

(Finantsmääruse artikkel 105)

1. Lepingu hinnangulist maksumust ei või kindlaks määrata nii, et hoidutakse kõrvale käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisest, samuti ei või lepingut samal eesmärgil osadeks jagada.

2. Kui teenus- või ehitustöölepingu ese on jagatud mitmesse ossa ja iga osa kohta sõlmitakse eraldi leping, võetakse kogu lepingu suhtes kohaldatava künnise arvestamisel arvesse iga osa maksumus.

Kui osade üldmaksumus on võrdne artiklis 158 sätestatud künnistega või nendest suurem, kohaldatakse finantsmääruse artikli 90 lõike 1 ning artikli 91 lõigete 1 ja 2 sätteid iga osa kohta, välja arvatud juhul, kui teenuslepingute puhul on hinnanguline maksumus alla 80 000 euro või alla 1 000 000 euro ehitustöölepingu puhul, kui nende osade üldsumma ei ületa 20 % kõikide osade üldmaksumusest, mis moodustavad kõnealuse lepingu.

3. Kui kavatakse osta ühesuguseid kaupu, mis võib põhjustada saamaaegset lepingute sõlmimist ühe lepingu osadele, võetakse kohaldatava künnise määramisel arvesse kõikide osade hinnanguline maksumus.

Artikkel 156

Teatavate lepingute maksumuse määramise kord

(Finantsmääruse artikkel 105)

1. Lepingu hinnangulise maksumuse arvestamisel võtab tellija arvesse töövõtjale makstava tasu hinnangulist kogusummat.

Kui leping sisaldab optiooniklausleid, võetakse lepingu maksumuse arvestamisel aluseks suurim lubatud kogumaksumus, optiooniklauslid kaasa arvatud.

2. Teenuslepingute puhul arvestatakse:

- a) kindlustusteenuse puhul makstavat lisatasu;
- b) panga- või finantsteenuste puhul teenustasusid, vahendustasusid, intressi ja muid tasusid;
- c) projekteerimislepingute puhul teenustasusid, auhindu või makstavaid lisatasusid.

3. Teenuslepingute puhul, mille kogusumma on määratlemata, või tarnelepingute puhul, mis käsitlevad toodete üürimist, rentimist või liisimist, on hinnangulise maksumuse määramise aluseks võetav maksumus:

- a) tähtajaliste lepingute puhul:
 - i) kui kehtivusaeg on kuni 48 kuud teenuslepingu puhul või kuni 12 kuud tarnelepingute puhul, lepingu kogumaksumus selle kehtivusajal;
 - ii) kui lepingu kehtivusaeg on pikem kui 12 kuud, kogumaksumus, sealhulgas hinnanguline jääkväärtus;

b) tähtajatute lepingute või üle 48päevase kehtivusajaga teenuslepingute puhul kuumaksumus, mis on korrutatud 48ga.

4. Teenus- või tarnelepingute puhul, mida sõlmitakse korrapäraselt või mida teatava aja möödudes uuendatakse, võetakse eeldatava maksumuse arvestamisel aluseks:

- a) kas eelnenud eelarveaasta või eelnenud 12 kuu jooksul samade teenuse- või tooteliikide suhtes sõlmitud samalaadsete lepingute tegelik kogumaksumus, mida on võimaluse korral kohandatud järgneva 12 kuu jooksul eeldatavasti toimuvate koguse- ja maksumusmuudatuste kohaselt,
- b) või järjestikuste lepingute hinnanguline kogumaksumus esimese teenuse osutamisele või esimesele tarnimisele järgneva kaheteistkümnne kuu või lepingu tähtaja jooksul, kui tähtaeg on pikem kui 12 kuud.

5. Ehitustöölepingute puhul võetakse lisaks tööde maksumusele arvesse ka nende tarnete hinnanguline kogumaksumus, mis on kõnealuse ehitustöö tegemiseks vajalikud ja mille tellija annab töövõtja käsutusse.

Artikkel 157

Elteadetega seotud künnised

(Finantsmääruse artikkel 105)

Artiklis 118 sätestatud künnised, mis tuleb elteadetes avaldada, on:

- a) direktiivi 92/50/EMÜ IA lisas loetletud tarne- ja teenuslepingute puhul 750 000 eurot;
- b) ehitustöölepingute puhul 6 242 028 eurot.

*Artikkel 158***Künnised riigihankedirektiivide kohaste menetluste kohaldamiseks**

(Finantsmääruse artikkel 105)

1. Finantsmääruse artiklis 105 nimetatud künnised on järgmised:
- direktiivi 92/50/EMÜ IA lisas loetletud tarne- ja teenuslepingute puhul 162 293 eurot, välja arvatud nimetatud lisa kategoorias 8 loetletud teadus- ja arendustöölepingud;
 - direktiivi 92/50/EMÜ IB lisas loetletud teenuslepingute puhul 200 000 eurot ja nimetatud direktiivi IA lisa kategoorias 8 loetletud teadus- ja arendustöölepingud;

c) ehitustöölepingute puhul 6 242 028 eurot.

2. Finantsmääruse artiklis 105 nimetatud tähtajad on artiklites 140, 141 ja 142 ettenähtud tähtajad.

*Artikkel 159***Lepingutele juurdepääsu tõendid**

(Finantsmääruse artiklid 106 ja 107)

Tehnilistes kirjeldustes peavad pakkujad märkima liikmesriigi, kus on nende peakorter või alaline asukoht, ja esitama selle kohta oma siseriiklike õigusaktide kohase tõendusmaterjali.

VI JAOTIS

TOETUSED

1. PEATÜKK

Kohaldamisala*Artikkel 160***Kohaldamisala**

(Finantsmääruse artikkel 108)

1. Käesoleva jaotise sätteid ei kohaldata menetluste suhtes, mille abil komisjon annab toetusi ja sõlmib lepinguid finantsmääruse artiklis 54 nimetatud asutustega nende halduskulude kaasrahastamiseks ja tegevusassigneeringute kasutatavaks tegemiseks, mida nad on volitatud haldama, ning samade menetluste suhtes rahastamislepingute abisaajatega nimetatud määruse artikli 166 kohaselt.

Selle asemel kohaldatakse käesoleva jaotise sätteid toetuste suhtes, mida abisaajad maksavad kõnealuste lepingute alusel.

2. Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse ka:

- hüvitiste suhtes, mis tulenevad teatavate laenude intressitoetustest;
- aktsiakapitalis osaluse suhtes, välja arvatud rahvusvaheliste finantseerimisasutuste nagu Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga osaluse suhtes, ja teatavatel tingimustel tagasimaksavate toetuste suhtes.

3. Käesoleva jaotise sätteid ei kohaldata ühenduste liikmemaksude suhtes, mida nad maksavad asutustele, mille liikmed nad on.

*Artikkel 161***Meetmed, mis võivad saada toetusi**

(Finantsmääruse artikkel 108)

Meede, mis võib saada finantsmääruse artiklis 108 nimetatud toetust, tuleb selgelt kindlaks määrata.

*Artikkel 162***Euroopa Liidu üldistes huvides tegutsevad asutused**

(Finantsmääruse artikkel 108)

Euroopa Liidu üldistes huvides tegutsev asutus on:

- Euroopa Liidu asutus, kes tegeleb Euroopa Liidu poliitikat käsitleva hariduse, koolituse, teabe või teadusuuringutega, või Euroopa standardiasutus;
- Euroopa võrgustik, kes esindab liikmesriikide või kandidaatriikide aktiivselt tegutsevaid mittetulundusühinguid ja edendab asutamislepingute eesmärkide kohaseid põhimõtteid ja poliitikat.

*Artikkel 163***Koostööpartnerid**

(Finantsmääruse artikkel 108)

1. Konkreetset toetuslepingut võivad olla osa partnerluse raamlepingust.

2. Partnerluse raamlepingu võib sõlmida abisaajatega, et luua pikaajaline koostöö komisjoniga.

Raamlepingus määratakse kindlaks ühised eesmärgid, kavandatud ühekordsete meetmete või kinnitatud iga-aastase tööprogrammi osaks olevate meetmete laad, eritoetuste andmise kord käesoleva jaotise põhimõtete ja menetlusõuete kohaselt ning iga lepingu-osalise üldised õigused ja kohustused erilepingute kohaselt.

Niisuguste lepingute kestus võib olla kuni neli aastat, välja arvatud erandjuhtudel, kui see on raamlepingu eseme puhul õigustatud.

Eelarvevahendite käsutajad ei või raamlepinguid põhjendamatult kasutada või kasutada neid viisil, mille eesmärk või mõju on vastuolus läbipaistvuse või taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtetega.

3. Partnerluse raamlepinguid käsitletakse pakkumismenetluse puhul toetustena; nende suhtes kohaldatakse artiklis 167 nimetatud eelteatamismenetlust.

4. Partnerluse raamlepingul põhinevad eritoetused antakse nendes lepingutes sätestatud menetluste alusel käesoleva jaotise põhimõtete kohaselt.

Nende suhtes kohaldatakse artiklis 169 sätestatud järeleteatamismenetlust.

5. Üksnes raamlepingutel põhinevate erilepingute suhtes tuleb eelnevalt võtta eelarvelisi kulukohustusi.

Artikkel 164

Toetuslepingute sisu

(Finantsmääruse artikkel 108)

1. Lepingus sätestatakse eelkõige:

- a) ese;
- b) abisaaja;
- c) kestus ehk
 - i) selle jõustumise ja lõppemise kuupäev;
 - ii) rahastatava meetme või eelarveaasta alguskuupäev ja kestus;
- d) suurim võimalik rahastamissumma ehk:
 - i) toetuse suurim summa ja
 - ii) meetme või heakskiidetud tööprogrammi toetuse tingimustele vastavate kulude rahastamise ülemmäär, välja arvatud artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade puhul;
- e) meetme üksikasjalik kirjeldus või tegevustoetuse puhul tööprogramm, mille eelarvevahendite käsutaja on selleks eelarveaastaks kinnitanud;
- f) üldtingimused, mida kohaldatakse kõikide seda tüüpi lepingute suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹⁾ kohaselt, näiteks kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramine, vaidluste lahendamiseks pädev kohus ja abisaaja nõustumine komisjoni, OLAFi ja kontrollikoja tehtava kontrollimisega ning artiklis 169 nimetatud järeleteatamisega

⁽¹⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

seotud eeskirjad. Lepingus võib sätestada abi andmise peatamist käsitleva korra ja tähtajad artikli 183 kohaselt;

- g) meetme või heakskiidetud tööprogrammi hinnanguline üldelarve ja toetuse tingimustele vastavate kulude üksikasjalik kirjeldus, välja arvatud artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade puhul;
- h) kui meetme rakendamine eeldab riigihanget, artiklis 184 nimetatud põhimõtted või riigihanke eeskirjad, mida abisaaja peab täitma;
- i) abisaaja kohustused, eelkõige seoses usaldusväärse finantsjuhtimise ja finants- ja tegevusaruannete esitamisega;
- j) nende aruannete kinnitamise ja komisjoni poolt toetuste maksmise kord ja tähtajad.

2. Artiklis 163 nimetatud juhtudel täpsustatakse raamlepingus käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b, punkti c alapunktis i, punkti d alapunktis ii, punktides f, h, i ja j nimetatud teavet.

Erioleping sisaldab lõike 1 punktides a, b, c, d, e ja g ning vajaduse korral punktis i nimetatud teavet.

3. Toetuslepinguid võib muuta üksnes täiendavate kirjalike lepingutega. Niisuguste lisalepingute eesmärk ei või olla lepingute muutmine, mis seaksid kahtluse alla toetuse andmise otsuse või paneksid taotlejad ebavõrdsesse olukorda.

2. PEATÜKK

Toetuste andmise põhimõtted

Artikkel 165

Kasumi taotlemist keelav eeskiri

(Finantsmääruse artikli 109 lõige 2)

1. Toetuse eesmärgiks ega tagajärjeks ei tohi olla abisaajale kasumi tootmine. Kasum määratletakse:
 - a) kõnealuse meetme kulud ületava tulude summana, kui esitatakse taotlus meetmetoetuse lõppmakse tegemiseks, ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist;
 - b) tegevustoetust saanud asutuse tegevuseelarve ülejääk.

Kui toetus on antud välistegevuse alal abisaajale meetmete jaoks, mille eesmärk on tugevdada abisaaja finantsstabiilsust, loetakse kasumiks tegevusest saadud ülejäänud tulu, mis jagatakse toetust saanud asutuse liikmetele, mis parandab nende isiklikku majanduslikku olukorda.

2. Lõike 1 sätteid ei kohaldata füüsilistele isikutele antud õppimise, teadusuuringute või koolitusega seotud stipendiumide, konkursiauhindade ja artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade suhtes.

Artikkel 166

Aastaprogramm

(Finantsmääruse artikli 110 lõige 1)

1. Iga-aastase toetuste andmise tööprogrammi kinnitab komisjon. See avaldatakse komisjoni toetuste veebisaidil hiljemalt iga eelarveaasta 31. jaanuaril.

Tööprogrammis märgitakse põhiõigusakt, eesmärgid, pakkumiskutsete ajakava soovitusliku summaga ning eeldatavad tulemused.

2. Kõik toetusprogrammide olulised muudatused avaldatakse lõike 1 kohaselt.

Artikkel 167

Pakkumiskutsete sisu

(Finantsmääruse artikli 110 lõige 1)

1. Pakkumiskutses märgitakse:

- a) taotletavad eesmärgid;
 - b) finantsmääruse artiklites 114 ja 115 nimetatud toetuste tingimustele vastavuse, valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumid ning asjakohased tõendavad dokumendid;
 - c) ühenduse rahastamist käsitlev kord;
 - d) ettepanekute esitamise kord ja tähtaeg, meetmete alustamise võimalik kuupäev ja toetuste andmise menetluse kavandatud tähtaeg.
2. Pakkumiskutsed avaldatakse Euroopa institutsioonide koduleheküljel ja muu asjakohase meedia kaudu, sealhulgas Euroopa Ühenduste Teatajas, et tagada nende võimalikult laiaulatuslik levik võimalike abisaajate hulgas.

Artikkel 168

Pakkumiskutsete erandid

(Finantsmääruse artikli 110 lõige 1)

1. Toetusi võib anda ilma pakkumiskutseta ainult järgmistel juhtudel:

- a) nõukogu määruses nr 1257/96 ⁽¹⁾ ettenähtud humanitaarabi ja lõikes 2 nimetatud abi kriisiolukordade lahendamiseks;
- b) muudel erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
- c) asutustele, kellel on *de jure* või *de facto* monopol, mis on komisjoni toetuse andmise otsuses nõuetekohaselt tõestatud;
- d) asutustele, kes on põhiõigusaktis määratletud abisaajatena.

2. Kolmandate riikide kriisiolukord on avalikku korda või üksikisikute julgeolekut või turvalisust ohustav olukord või kui asjaolude kuhjumise tagajärjeks võib olla relvastatud konflikt või ebastabiilne olukord riigis ning mis võib tõsiselt kahjustada:

- a) Euroopa Liidu ühiste väärtuste, põhihuvide, sõltumatus ja terviklikkuse kaitset;
- b) Euroopa Liidu julgeolekut, rahukaitset ja rahvusvahelist julgeolekut, rahvusvahelise koostöö või arengukoostöö edendamist või demokraatia ja õigusriigi põhimõtte ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise tugevdamist Euroopa Liidu lepingu artikli 11 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 381/2001 ⁽²⁾ artikli 3 kohaselt.

Artikkel 169

Järeleteated

(Finantsmääruse artikli 110 lõige 2)

1. Teated kõikide toetuste kohta, mis on antud eelarveaasta jooksul, välja arvatud füüsilistele isikutele makstud stipendiumid, avaldatakse ühenduse institutsioonide veebisaidil nende andmise eelarveaasta sulgemisele järgneva aasta esimesel poolel.

Kui haldamine on delegeeritud finantsmääruse artiklis 54 nimetatud asutustele, tuleb viidata vähemalt veebisaidi aadressile, kust seda teavet võib leida, kui see ei ole avaldatud otse ühenduse institutsioonide veebisaidil.

Teated võib avaldada ka muus asjakohases meedias, sealhulgas Euroopa Ühenduste Teatajas.

⁽¹⁾ EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 57, 27.2.2001, lk 5.

2. Artikli 164 lõike 1 punkti f kohaselt ja abisaaja nõusolekul avaldatakse:

- a) abisaajate nimed ja aadressid;
- b) toetuse kasutamise eesmärk;
- c) antud toetuse summa ja välja arvatud artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade puhul meetme või heakskiidetud tööprogrammi toetuse tingimustele vastavate kulude rahastamise ülemmäär.

Esimeses lõigus sätestatud kohustust võib mitte täita, kui teabe avaldamine võib ohustada abisaajate ohutust või kahjustada nende ärihuve.

Artikkel 170

Ühine rahastamine

(Finantsmääruse artikkel 111)

Meedet võivad rahastada eraldi eelarveridadel mitu eelarvehendite käsutajat ühiselt.

Artikkel 171

Humanitaarabi ja kriisiolukordade haldamise tagasiulatuv jõud

(Finantsmääruse artikkel 112)

Humanitaarabiga seotud toimingute ja artikli 168 lõikes 2 nimetatud kriisiolukorra lahendamiseks seotud toimingute tõhusa teostamise tagamiseks võib abisaaja esitada ühendusele rahastamiseks kulud, mis on tekkinud enne taotluse esitamise kuupäeva, ainult järgmistel juhtudel:

- a) kui kulud on seotud taotleja moodustatud varudega, mida kavatakse kasutada seoses meetmega, milleks toetus on antud;
- b) erandina ja nõuetekohaselt tõendatud põhjustel, kui rahastamisotsuses ja toetuslepingus on see selgesõnaliselt sätestatud, et kulude toetuse tingimustele vastav kuupäev on taotluste esitamise kuupäevast varasem.

Artikkel 172

Väline kaasrahastamine

(Finantsmääruse artikkel 113)

1. Abisaaja esitab tõendid kaasrahastamise kohta kas omavahenditest, finantsülekannetena kolmandatelt isikutelt või mitterahalise hüvitisena, välja arvatud artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade puhul.

2. Eelarvehendite käsutaja võib nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel kinnitada mitterahalise kaasrahastamise. Sel juhul ei või niisuguste osamaksude väärtus olla suurem kui:

- a) tegelikult tekkinud ja raamatupidamisdokumentidega nõuetekohaselt põhjendatud kulud
- b) või kõnealusel turul üldiselt heaks kiidetud kulud.

Osamaksud, mis on seotud artikli 116 lõikes 1 nimetatud kinnisvaraga, jäetakse kaasrahastamise summa arvutamisel välja.

3. PEATÜKK

Toetuste andmise menetlus

Artikkel 173

Rahastamisaotlus

(Finantsmääruse artikkel 114)

1. Taotlused esitatakse vormil, mille koostavad vastutavad eelarvehendite käsutajad põhiõigusaktis ja pakkumiskutsetes määratletud kriteeriumide kohaselt.

2. Taotluses märgitakse, et taotleja on juriidiline isik ja tal on finantssuutlikkus ja tegevusvõime kavandatud meetme või tööprogrammi täitmiseks, kui artikli 176 artiklist 4 ei tulene teisiti.

Selleks nõuab eelarvehendite käsutaja võimalikelt abisaajatelt vandega kinnitatud avaldust. Kasumiaruanne, viimase suletud eelarveaasta bilansiaruanne ja kõik pakkumiskutsetes nõutud tõendavad dokumendid lisatakse taotlusele olenevalt vastutava eelarvehendite käsutaja omal vastutusel tehtud haldamisega seotud riskianalüüsist.

3. Taotlusele lisatud meetme eelarves või tegevuseelarves peavad tulud ja kulud olema tasakaalus ning selles tuleb selgelt esitada kulud, mis vastavad ühenduse eelarvest rahastamise tingimustele, välja arvatud artikli 181 lõikes 1 nimetatud kindla suurusega summade puhul.

4. Meetmete puhul, mille rahastatavad kulud ületavad 300 000 eurot ja tegevustoetused 75 000 eurot, lisatakse taotlusele tunnustatud audiitori koostatud välisauditi aruanne. Aruandes kinnitatakse raamatupidamisarvestused viimase eelarveaasta kohta, kui need on kasutatavad, ning antakse hinnang taotleja rahalise elujõulisuse kohta artiklis 176 lõike 2 tähenduses.

Esimese lõigu sätteid kohaldatakse ainult esimese taotluse suhtes, mille abisaaja esitab eelarvehendite käsutajale sama eelarveaasta jooksul.

Lepingute puhul, mis seovad komisjoni mitme abisaajaga, kohaldatakse neid künniseid iga abisaaja suhtes.

Artiklis 163 nimetatud koostööpartnerite puhul tuleb enne raamlepingu sõlmimist teha välisaudit, mis hõlmab kaht viimast kasutatavat eelarveaastat.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib olenevalt oma haldamisega seotud riskianalüüsist seda kohustust mitte täita avalik-õiguslike asutuste, kesk- ja kõrgharidusasutuste, artiklis 143 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide ja abisaajate puhul, kes on võtnud solidaarvastutuse mitme abisaajaga lepingute puhul.

5. Taotleja esitab muud rahastamisallikad ja -summad, mis ta on saanud või taotlenud samal eelarveaastal sama meetme või muu meetme jaoks või jooksvateks kuludeks.

Artikkel 174

Taotleja toetuse tingimustele vastavuse tõendid

(Finantsmääruse artikkel 114)

Taotlejad kinnitavad vandega, et nad ei ole mõnes finantsmääruse artikli 93 lõikes 1 loetletud olukorras. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib haldamisega seotud riskianalüüsi alusel nõuda artiklis 134 nimetatud tõendite esitamist. Taotlejad peavad need tõendid esitama, välja arvatud juhul, kui see on vastutava eelarvevahendite käsutaja heakskiidetud põhjusel praktiliselt võimatu.

Artikkel 175

Rahalised ja halduskaristused

(Finantsmääruse artikkel 114)

1. Taotlejatele, kes on tunnistanud süüdi valeandmete esitamises, võib määrata rahatrahve artiklis 133 ettenähtud tingimustel võrdeliselt kõnealuste toetuste väärtusega.

Kui leitakse, et abisaajad on oma lepingulised kohustused jätnud olulisel määral täitmata, võib neile määrata rahatrahvid samadel tingimustel.

2. Taotlejad ja abisaajad, kes on mõnes finantsmääruse artiklites 93–96 nimetatud olukorras, võib samuti ühenduse toetustest ja lepingutest ilma jätta artiklis 133 sätestatud tingimuste kohaselt.

Artikkel 176

Valikukriteeriumid

(Finantsmääruse artikli 115 lõige 1)

1. Valikukriteeriumid avaldatakse pakkumisetepanekus ja need peavad olema sellised, mis võimaldavad hinnata taotleja finants-suutlikkust ja tegevusvõimet viia lõpule väljapakutud meede või tööprogramm.

2. Taotlejal peavad olema stabiilsed ja piisavad rahastamisallikad, mis võimaldavad tal tegevust jätkata kogu toetatava meetme teostamise ajal või aastal, milleks toetus on antud, ning osaleda selle rahastamises. Taotlejal peab olema väljapakutud meetme või tööprogrammi lõpuleviimiseks vajalik kutsealane pädevus ja kvalifikatsioon, kui põhiõigusaktis ei ole eraldi sätestatud teisiti.

3. Finants-suutlikkust ja tegevusvõimet kontrollitakse eelkõige artiklis 173 nimetatud tõendavate dokumentide analüüsi alusel.

4. Finants-suutlikkuse kontrollimist ei kohaldata isikute suhtes, kes saavad stipendiumi, avalik-õiguslike asutuste ja artiklis 43 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes.

Artiklis 163 nimetatud koostööpartnerite puhul teostatakse kontroll enne raamlepingu sõlmimist.

Artikkel 177

Toetuste andmise kriteeriumid

(Finantsmääruse artikli 115 lõige 2)

1. Toetuste andmise kriteeriumid avaldatakse pakkumiskutses.

2. Toetuste andmise kriteeriumid peavad võimaldama toetusi anda meetmetele, mis maksimaalselt suurendavad nende rakendatava ühenduse programmi üldist tulemuslikkust, või asutustele, mille tööprogramm on koostatud sama tulemuse saamiseks. Need kriteeriumid määratletakse viisil, mis tagavad ühenduse rahaliste vahendite nõuetekohase kasutamise.

Neid kriteeriume kohaldades saab kavandatud meetmete või tööprogrammide hulgast valida need, mille puhul komisjon võib olla kindel, et järgitakse seatud eesmärgid ja prioriteete ning tagatakse ühenduse rahastamise nähtavus.

3. Toetuste andmise kriteeriumid määratletakse viisil, et neid saab hiljem hinnata.

Artikkel 178

Taotluste hindamine ja toetuste andmine

(Finantsmääruse artikkel 116)

1. Vastutav eelarvevahendite käsutaja nimetab ettepanekute hindamise komisjon, välja arvatud juhul, kui Euroopa Komisjon on teinud otsuse valdkondliku erikava kohta.

Komisjon moodustatakse vähemalt kolmest isikust, kes esindavad vähemalt kahte Euroopa Komisjoni organisatsiooniüksust, millest üks ei või olla teise alluvuses. Igasuguse huvide konflikti vältimiseks kohaldatakse nende isikute suhtes finantsmääruse artiklis 52 sätestatud kohustusi.

Kui esindustes, artiklis 254 nimetatud kohalikes üksustes ja artikli 160 lõikes 1 nimetatud volitatud asutustes ei ole eraldi üksusi, ei kohaldata nende suhtes üksteisest sõltumatute organisatsioonüksuste nõuet.

Välisekspertidid võivad abistada komisjoni vastutava eelarvevahendite käsutaja otsuse alusel.

2. Hindamiskomisjon võib nõuda taotlejalt määratud tähtja jooksul lisatõendite esitamist või finantssuutlikkust ja tegevusvõimet tõendavate dokumentide selgitamist.

3. Kui hindamiskomisjon on töö lõpetanud, kirjutavad selle liikmed alla protokollile, milles esitatakse kõik kontrollitud ettepanekud, hinnatakse nende kvaliteeti ja määratakse kindlaks ettepanekud, mis võivad saada toetust. Vajaduse korral esitatakse protokollis arutatud ettepanekute pingerida.

Protokolli säilitatakse hilisemaks kasutamiseks.

4. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võtab seejärel vastu otsuse, milles on vähemalt:

- a) otsuse sisu ja toetuse kogusumma;
 - b) abisaajate nimed, meetmete nimetused, kinnitatud summad ja valiku põhjendused, sealhulgas ka juhul, kui otsus on vastuolus hindamiskomisjoni arvamusega;
 - c) kõikide tagasilükatud taotlejate nimed ning tagasilükkamise põhjused.
5. Lõigete 1–4 sätteid ei kohaldata abisaajate suhtes, kes on nimetatud põhiõigusaktis.

Artikkel 179

Teave taotlejatele

(Finantsmääruse artikkel 116)

Taotlejaid teavitatakse viieteistkümne kalendripäeva jooksul pärast toetuse andmise otsuse saatmist abisaajatele.

4. PEATÜKK

Maksmine ja järelevalve

Artikkel 180

Maksetaotluse tõendavad dokumendid

(Finantsmääruse artikkel 117)

1. Kui toetuse eelmakse on jagatud mitmeks osaks, makstakse iga uus makse pärast seda, kui vähemalt 70 % varasemast eelmakse

kogusummast on kasutatud. Abisaaja esitab iga uue maksetaotluse toetuseks kulude aruanne.

2. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib haldamisega seotud riskianalüüsi alusel nõuda iga makse tõendamiseks tunnustatud audiitori tehtud välisauditit. Meetmetoetuse või tegevustoetuse puhul lisatakse audiitori järeldusotsus maksetaotlusele. Selle eesmärk on kinnitada, et esitatud raamatupidamisarvestus on õige, usaldusväärne ja selle tõendamiseks on esitatud nõuetekohased dokumendid.

Välisaudit on kohustuslik:

- a) meetmetoetuste maksete kohta, kui:
 - i) ühe lepingu eelmaksete või vahemaksete summa on üle 750 000 euro eelarveaasta kohta;
 - ii) lõppmaksete summa on üle 150 000 euro;
- b) tegevustoetuste puhul, kui maksete summa eelarveaasta kohta on üle 75 000 euro.

Punktides a ja b nimetatud juhtudel ei ole esimese eelmakse puhul auditit vaja teha.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib haldamisega seotud riskianalüüsi alusel auditi tegemisest vabastada:

- a) avalik-õiguslikud asutused ja artiklis 43 nimetatud rahvusvahelised organisatsioonid;
- b) abisaajad, kes on seotud humanitaarabi ja kriisiolukordade lahendamise seotud abiga, välja arvatud lõppmaksete puhul.

Lepingu puhul, mis seob komisjoni mitme abisaajaga, kohaldatakse punktides a ja b nimetatud künniseid iga abisaaja suhtes.

Artikkel 181

Kindlasummaline rahastamine

(Finantsmääruse artikkel 117)

1. Lisaks stipendiumidele ja auhindadele võib põhiõigusaktis lubada, et kuni 5 000 euro suurused toetused makstakse kindla suurusega summadena või kasutatakse ühikukulude astmestikku.

Kaasrahastamise, kasumi mittetaotlemise ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimise tagamiseks vaatab vastutav eelarvevahendite käsutaja need kindla suurusega summad ja astmestikud vähemalt iga kahe aasta järel läbi. Summad kinnitab komisjon.

2. Toetuslepingus võib lubada, et kindla suurusega summaga kaetakse:

- a) abisaaja üldkulud kuni 7 % ulatuses meetme toetusele vastavatest üldkuludest, välja arvatud juhul, kui abisaajale makstakse ühenduse eelarvest tegevustoetust;
- b) teatavad lähetuskulud päevarahade tabeli alusel, mille komisjon igal aastal kinnitab.

Esimese lõigu punktis a sätestatud ülemmäära võib ületada komisjoni põhjendatud otsuse alusel.

Artikkel 182

Ettemakstud tagatis

(Finantsmääruse artikkel 118)

1. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib nõuda abisaajalt eelneva tagatise esitamist, et piirata eelmaksetega seotud finantsriske.

2. Kui eelmakse suurus ületab 80 % toetuse kogusummast, ei või makset teha enne, kui abisaaja on esitanud tagatise, mille vastutav eelarvevahendite käsutaja hindab ja heaks kiidab.

Valitsusvälistelt organisatsioonidelt, kes osalevad välistegevuses, nõutakse tagatist niisuguste ettemaksete puhul, mis on suuremad kui üks miljon eurot või on üle 90 % toetuse kogusummast.

Tagatis kehtib piisavalt kaua, et seda saaks vajaduse korral sisse nõuda.

3. Tagatise esitab liikmesriigis registrisse kantud volitatud pank või finantseerimisasutus.

Tagatise võib asendada kolmanda isiku solidaartagatise või sama toetuslepingu osapoolteks olevate meetmetoetuse saajate ühistagatise.

Tagatise vääring on euro.

Selle tulemusena pank, finantseerimisasutus või kolmas isik vastutab abisaaja kohustuste eest tagasisivõtmata ja täiendavalt või kui esimesel nõudmisel väljamakstava tagasisivõetamatu tagatise andja.

4. Tagatis vabastatakse, kui eelmakse arvatakse järk-järgult maha abisaajale makstavatest vahemaksetest või lõppmaksetest.

5. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib avalik-õiguslikelt asutustelt ja artiklis 43 nimetatud rahvusvahelistelt organisatsioonidel lõikes 2 nimetatud kohustuse täitmist mitte nõuda.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib sellest kohustustest vabastada ka abisaajad, kes on sõlminud partnerluse raamlepingu artikli 163 kohaselt.

Artikkel 183

Toetuste peatamine ja vähendamine

(Finantsmääruse artikkel 119)

1. Vastutav eelarvevahendite käsutaja peatab toetuse maksmise ja olenevalt menetluse etapist vähendab toetuse suurust või nõuab abisaajalt või -saajatelt võrdelise osa tagasimaksmist, kui:

- a) kinnitatud meedet või tööprogrammi ei ole rakendatud, ei rakendata nõuetekohaselt või rakendatakse ainult osaliselt ja hilinemisega;
- b) makstud summad on lepingus ettenähtud rahastamise ülemmäärast suuremad, eelkõige juhul, kui kinnitatud meede või tööprogramm on rakendatud prognoositust väiksemate kuludega;
- c) meetme eelarve või tegevuseelarve on pärast meetme või tegevuse lõppu ülejäägiga.

2. Maksed võib peatada ka juhul, kui muid lepingu sätteid on eeldatavalt rikutud. Niisuguse peatamise ajal võib kontrollida, kas eeldatav rikkumine on tegelikult toimunud ja vajadusel see rikkumine parandada.

5. PEATÜKK

Rakendamine

Artikkel 184

Rakenduslepingud

(Finantsmääruse artikkel 120)

1. Kui toetatavate meetmete rakendamiseks on vaja sõlmida hankelepingud, sõlmivad abisaajad lepingu majanduslikult kõige soodsama pakkumise ehk parima hinna/kvaliteedi suhtega pakkumise alusel kooskõlas läbipaistvuse ja võimalike töövõtjate võrdse kohtlemise põhimõtete, vältides igasuguseid huvide konflikte.

2. Lõike 1 kohaldamiseks võib vastutav eelarvevahendite käsutaja nõuda abisaajatelt erieeskirjade täitmist, milles on asjakohaselt arvesse võetud kõnealuste lepingute väärtus, ühenduse rahalise suhtelise suurus meetme kogumaksumuse suhtes ja haldamisega seotud riskid.

Sel juhul lisatakse need eeskirjad toetuslepingusse.

VII JAOTIS

RAAMATUPIDAMISARUANGLUS JA RAAMATUPIDAMISARVESTUS

1. PEATÜKK

Raamatupidamisaruandlus

Artikkel 185

Eelarveaasta eelarvehalduse ja finantsjuhtimise aruanne

(Finantsmääruse artikkel 122)

Eelarveaasta eelarvehalduse ja finantsjuhtimise aruandes esitatakse täpne kirjeldus:

- a) eelarveaasta eesmärkide saavutamise kohta usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt;
- b) finantsolukorra ja sündmuste kohta, mis eelarveaastal on tegevust oluliselt mõjutanud.

Artikkel 186

Raamatupidamis põhimõtete erand

(Finantsmääruse artikkel 124)

Kui erijuhul leiavad eelarvevahendite käsutajad, et mõne artiklites 187–194 määratletud raamatupidamis põhimõtte suhtes tuleb lubada sisulist erandit, esitatakse see erand koos nõuetekohaste põhjendustega artiklis 203 nimetatud raamatupidamisaruande lisas.

Artikkel 187

Jätkuvuseelduse põhimõte

(Finantsmääruse artikkel 124)

1. Jätkuvuseelduse põhimõte tähendab, et institutsioonid ja artiklis 185 nimetatud asutused loetakse raamatupidamisaruannete koostamiseks asutatuks määramata ajaks.

2. Kui on olemas objektiivseid andmeid, et institutsioon või finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutus kavatseb oma tegevuse lõpetada, esitab eelarvevahendite käsutaja selle teabe lisas, märkides selle põhjused. Eelarvevahendite käsutaja kohaldab raamatupidamiskorda asjaomase institutsiooni või asutuse likvideerimisväärtuse määramiseks.

Artikkel 188

Konservatiivsuse põhimõte

(Finantsmääruse artikkel 124)

Konservatiivsuse põhimõte tähendab, et varasid ja tulusid ei hinnata suuremaks ning kohustusi ja kulusid ei hinnata

väiksemaks. Konservatiivsuse põhimõte ei luba siiski luua varjatud reserve ega põhjendamatuid eraldisi.

Artikkel 189

Raamatupidamisarvestusmeetodite järjepidevuse põhimõte

(Finantsmääruse artikkel 124)

1. Raamatupidamisarvestusmeetodite järjepidevuse põhimõte tähendab, et raamatupidamisaruannete komponentide struktuuri, arvestusmeetodeid ja raamatupidamiskorda ei või ühest eelarveaastast teise minnes muuta.

2. Komisjoni peaarvepidaja võib raamatupidamisarvestusmeetodite järjepidevuse põhimõttest kõrvale kalduda ainult erandlikel asjaoludel, eelkõige juhul kui:

- a) üksuse tegevuse laad oluliselt muutub;
- b) muudatus tehakse raamatupidamistoimingute parema esitamise tõttu.

Artikkel 190

Teabe võrreldavuse põhimõte

(Finantsmääruse artikkel 124)

1. Teabe võrreldavuse põhimõte tähendab, et iga raamatupidamisaruande punkti juurde märgitakse vastava punkti summa eelmisel eelarveaastal.

2. Kui lõike 1 kohaldamisel muudetakse mõne raamatupidamisaruande komponendi struktuuri või esitusviisi, muudetakse eelmise eelarveaasta vastavad summad võrreldavaks ja liigitatakse uuesti.

Kui punkte ei ole võimalik ümber liigitada, antakse selle kohta selgitus artiklis 203 nimetatud lisas.

Artikkel 191

Olulisuse põhimõte

(Finantsmääruse artikkel 124)

1. Olulisuse põhimõte tähendab, et kõik taotletava teabe puhul olulised toimingud võetakse raamatupidamisaruandes arvesse. Olulisust hinnatakse eelkõige seoses tehingu laadi või sellega seotud summa alusel.

2. Tehingud võib kokku koondada, kui:

- a) tehingud on laadilt samaväärsed, isegi kui summad on suured;
- d) summad on väikesed;
- c) koondamine parandab raamatupidamisaruannete selgust.

*Artikkel 192***Brutopõhimõte**

(Finantsmääruse artikkel 124)

Brutopõhimõte tähendab, et saadaolevaid summasid ja võlgu ega kulusid ja tulusid ei või omavahel tasaarvestada, välja arvatud juhul, kui kulud ja tulud tulenevad samast tehingust, samalaadsetest tehingutest või tehingu turvamistoimingust ja kui need üksikult ei ole suured.

*Artikkel 193***Reaalsuse põhimõte**

(Finantsmääruse artikkel 124)

Reaalsuse põhimõte tähendab, et raamatupidamisaruandes registreeritud raamatupidamissündmused esitatakse nende majandusliku laadi alusel.

*Artikkel 194***Tekkepõhine raamatupidamisarvestus**

(Finantsmääruse artikkel 125)

1. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõte tähendab, et tehingud ja sündmused kantakse raamatupidamisarvestusse nende toimumise ajal, mitte summade tegeliku maksmise või tagasisaamise ajal. Need kirjendatakse selle eelarveaasta arvestusse, millega need on seotud.

2. Finantsmääruse artiklis 133 sätestatud raamatupidamisarvestusmeetodites täpsustatakse, millisel juhul on iga tehingu kirjedamine raamatupidamisarvestusse kohustuslik.

*Artikkel 195***Varade ja kohustuste väärtuse hindamine**

(Finantsmääruse artikkel 125)

1. Varad ja kohustused hinnatakse ostuhinna või tootmiskulude alusel. Finantspõhivara väärtust ja asutamiseväljaminekuid võib siiski amortisatsiooni võrra alla hinnata. Lisaks sellele võib alla hinnata ka siis, kui vara väärtus langeb ja kohustuste väärtuse suurenemist võib katta eraldisega.

2. Finantsmääruse artiklis 133 nimetatud raamatupidamiskorras ja raamatupidamisarvestusmeetodites võib ette näha, et kõik punktid või ainult mõned neist tuleb hinnata muu kui ostuhinna alusel.

*Artikkel 196***Eraldised**

(Finantsmääruse artikkel 125)

Eraldisi tehakse ainult juhul, kui järgmised tingimused on täidetud:

- a) on olemas varasemal sündmusel põhinev kohustus;
- b) kohustuse lõpetamiseks tuleb töönaoliselt kasutada majanduslikku kasu andvaid vahendeid varasid;
- c) kohustuse summa saab usaldusväärsetl kindlaks määrata.

*Artikkel 197***Bilansi ülesehitus**

(Finantsmääruse artikkel 126)

1. Bilanss koosneb eraldi punktidest, mis on liigitatud jaotisteks ja alljaotisteks.
2. Varade kirjed liigitatakse likviidsuse järjestuses ja kohustuste kirjed maksete saamise järjestuses.

*Artikkel 198***Bilansi esitamine**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Eelarvevahendite käsutaja esitab bilansis vähemalt järgmised rubriigid.

Varad

- Asutamiseväljaminekud
- Immateriaalne põhivara
- Materiaalne põhivara
- Finantspõhivara
- Saadaolevad summad: võla tähtaeg üle ühe aasta
- Varud
- Saadaolevad summad: võla tähtaeg alla ühe aasta
- Sularaha ja sularahaekvivalendid
- Ettemaksed ja viitlaekumised

Kohustused

- Kapital (koosneb eelarveaasta majandustulemusest, varasematest eelarveaastatest ülekantud tulemusest ja reservidest)
- Eraldised
- Võlad: võla tähtaeg üle ühe aasta
- Võlad: võla tähtaeg alla ühe aasta
- Viitvõlad ja ettemakstud tulud.

*Artikkel 199***Majandustulemuste aruanne**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Majandustulemuste aruandes märgitakse eelarveaasta tulud ja kulud, mis on liigitatud nende laadi järgi.

*Artikkel 200***Majandustulemuste aruande esitamine**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Peaarvepidaja kasutab majandustulemuste aruande koostamisel vähemalt järgmist skeemi:

Põhitegevustulu

– Tegevuskulud

= Tegevustulemus

+/- Majandustulemus

= Tavaliste tegevusalade tulemus

+/- Erandlik tulemus

= Eelarveaasta tulemus

*Artikkel 201***Rahavoogude tabel**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Rahavoogude tabelis esitatakse rahavoogude liikumine.

Rahavood koosnevad järgmistest komponentidest:

- a) kassas olev sularaha;
- b) pangakontod ja nõudmisel makstavad hoiused;
- c) muud rahavarud, mida võib kiiresti muuta sularahaks ja mille väärtus on stabiilne.

*Artikkel 202***Rahavoogude liigitamine**

(Finantsmääruse artikkel 126)

1. Rahavoogude tabel näitab rahavoogude liikumist äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogude kaupa.
2. Äritegevuse rahavoogude tabelis esitatakse tavalisest tegevusest tulenevate rahavoogude liikumine.
3. Investeerimistegevuse rahavoogude tabelis esitatakse põhivara soetamisest või müügist tulenevate rahavoogude liikumine.

4. Finantseerimistegevuse rahavoogude tabelis esitatakse laenamistest või laenuks andmisest ja kõikidest muudest rahastamisallikatest tulenevate rahavoogude liikumine.

*Artikkel 203***Raamatupidamisaruannete lisa**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Finantsmääruse artiklis 126 nimetatud lisa on raamatupidamisaruande lahutamatu osa. See sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) raamatupidamisarvestuse põhimõtted, kord ja meetodid;
- b) selgitavad märkused, mida ei esitata raamatupidamisaruandes, kuid mis on vajalikud õige ettekujutuse saamiseks;
- c) bilansivälised kohustused, milles esitatakse õigused ja kohustused, mida ei ole bilansis esitatud ja mis võivad oluliselt mõjutada asjaomase üksuse varasid ja kohustusi, finantsolukorda või tulemust.

*Artikkel 204***Selgitavad märkused**

(Finantsmääruse artikkel 126)

Selgitavad märkused esitatakse ristviidetena raamatupidamisaruande punktidele, millega need on seotud, ja samas järjestuses.

*Artikkel 205***Eelarve täitumise ülevaade**

(Finantsmääruse artikkel 127)

1. Eelarve täitumise ülevaade sisaldab järgmist:
 - a) andmed tulude kohta, milles märgitakse:
 - i) tulude eelarvestuse muudatused;
 - ii) tulude täitumine;
 - iii) eelarveaastal kinnitatud saadaolevad summad;
 - b) andmed kasutusel olevate kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute muudatuste kohta;
 - c) andmed kasutusel olevate kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute kasutamise kohta;
 - d) teave täitmata, eelmiselt eelarveaastalt ülekantud või eelarveaasta jooksul tehtud kulukohustuste kohta.
2. Tulusid käsitleva teabe juurde lisatakse ka liikmesriikide kaupa väljavõtte eelarveaasta lõpus tagasi saamata omavahendite kohta, mille kohta on sissenõudekorraldus.

*Artikkel 206***Eelarve täitumise ülevaate lisa**

(Finantsmääruse artikkel 127)

Finantsmääruse artiklis 127 nimetatud eelarve täitumise ülevaate lisa sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) teave eelarvepõhimõtete, assigneeringute liikide ja eelarve struktuuri kohta;
- b) teave täitmata kulukohustuste kohta;
- c) teave, mida vajatakse eelarve täitumisest õigeks arusaamiseks.

*2. PEATÜKK***(Finantsmääruse 3. peatükk)****Raamatupidamisarvestus**

1. jagu

Raamatupidamisarvestuse korraldamine*Artikkel 207***Raamatupidamisarvestuse korraldamine**

(Finantsmääruse artikkel 132)

1. Iga institutsiooni ja finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutuse peaarvepidaja koostab ja ajakohastab dokumendid, milles kirjeldatakse raamatupidamisarvestuse korraldust ja raamatupidamiskorda.
2. Raamatupidamisaruannete koostamisel kasutatakse muid kui raamatupidamisarvestuse andmeid nii vähe kui võimalik.
3. Eelarvetulud ja -kulud kantakse artiklis 208 nimetatud arvutisüsteemi toimingu majandusliku laadi alusel jooksvate tuluartiklitenä, jooksvate kuluartiklitenä või kapitalina.

*Artikkel 208***Arvutisüsteemid**

(Finantsmääruse artikkel 132)

1. Raamatupidamisarvestust peetakse integreeritud arvutisüsteemide abil.
 2. Kui raamatupidamisarvestust peetakse arvutisüsteemide ja nende allsüsteemide abil, esitatakse nende süsteemide ja allsüsteemide täielik kirjeldus.
- Selles kirjelduses määratletakse kõikide andmeväljade sisu ja täpsustatakse, kuidas süsteemis käsitletakse üksiktoiminguid. Selles

märgitakse, kuidas süsteem tagab iga toiminguga ning iga arvutisüsteemi ja selle allsüsteemi tehtud muudatuse täieliku kontrollijälje, nii et muudatuse laadi ja muudatuse teinud isiku saab igal ajal kindlaks teha.

Raamatupidamise arvutisüsteemi ja selle allsüsteemi kirjelduses märgitakse kõik seosed nende süsteemide ja keskraamatupidamisüsteemi vahel, eelkõige andmete edastamise ja saldode vastavusse viimise alal.

3. Arvutisüsteemi ja nende allsüsteemi võivad kasutada ainult isikud, kes on kantud volitatud kasutajate nimekirja, mida iga institutsioon peab ja ajakohastab.

2. jagu

Arvestusraamatud*Artikkel 209***Arvestusraamatud**

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Iga institutsioon ja finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutus peab kontorraamatut, pearaamatut ja inventarinimestikku.
2. Arvestusraamatud koosnevad elektroonilistest dokumentidest, mille on kindlaks määranud peaarvepidaja ja mida võib täie kindlusega kasutada tõendusmaterjalina.
3. Päevaraamatu kanded tehakse pearaamatusse punktide kaupa artiklis 212 nimetatud kontoplaani alusel.
4. Nõuete täitmiseks võib päevaraamatu ja pearaamatu jaotada mitmeks abiraamatuks.
5. Abiraamatute kanded viiakse vähemalt üks kord kuus päevaraamatusse ja pearaamatusse.

*Artikkel 210***Proovibilanss**

(Finantsmääruse artikkel 135)

Iga institutsioon ja finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutus koostab proovibilansi, millesse kantakse kõik üldise raamatupidamisarvestuse kontod, sealhulgas eelarveaasta jooksul lõpetatud kontod, märkides iga konto puhul järgmised andmed:

- a) konto number;
- b) kirjeldus;
- c) kogu deebetsumma;
- d) kogu kreditsumma;
- e) saldo.

*Artikkel 211***Inventarinimestik**

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Inventarinimestik on kõikide varade ja kohustuste ning kõikide kohustuste loetelu, milles märgitakse iga punkti kohta selle kogus ja väärtus inventeerimispäeval.
2. Inventarinimestiku andmed säilitatakse ja järjestatakse viisil, mis võimaldab iga proovibilanssi esitatud konto sisu põhjendada.
3. Põhivara inventarinimestiku suhtes kohaldatakse artiklite 220–227 sätteid.

3. jagu

Kontoplaan*Artikkel 212***Kontoplaan**

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Kontoplaani kinnitab komisjoni peaarvepidaja.
 2. Kontoplaanis on kontod jaotatud klassideks.
- Iga klassi võib vajaduse korral jagada rühmadeks või alarühmadeks.
3. Kontoplaanis peavad olema vähemalt järgmised klassid:
 - a) bilansikontod:
 - i) klass 1: kapitali, eraldiste ja üle üheaastase tähtajaga võlgade kontod;
 - ii) klass 2: asutamiseväljaminekute, põhivara ja üle üheaastase tähtajaga saadaolevate summade kontod;
 - iii) klass 3: varude kontod;
 - iv) klass 4: alla üheaastase tähtajaga saadaolevate summade ja võlgade kontod;
 - v) klass 5: rahastamiskontod;
 - b) tulude ja kulude aruanne:
 - i) klass 6: kulukontod;
 - ii) klass 7: tulukontod;
 - c) erikontod:

klassid 8 ja 9: erikontod;
 - d) bilansivälised tehingud:

klass 0: bilansivälised tehingud.

4. Iga konto ja klassi sisu ja selle kasutamine nähakse ette kontoplaanis.

4. jagu

Registritunnus*Artikkel 213***Kirjendamine**

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Kirjed tehakse kahekordse kirjendamise meetodil, mille puhul kõik kontodel registreeritud liikumised või muudatused esinevad samaväärse kirjena eri kontode deebet- ja krediidipoleel, mida see kirje mõjutab.

2. Muus vääringus kui eurodes arvatud tehingu väärtus arvutatakse ümber eurodeks ja kirjendatakse raamatupidamisarvestusse.

Välisvääringus tehingud, mida võib ümber hinnata, hinnatakse ümber vähemalt kontode sulgemise ajal.

Ümberhindamine tehakse artiklis 8 sätestatud kursi alusel.

Kurss, mida tuleb kasutada euro ja muude vääringute vahelistes konverteerimistoimingutes 31. detsembril n aastal bilansi koostamiseks, on aasta n–1 viimase tööpäeva kurss.

*Artikkel 214***Raamatupidamisdokumendid**

(Finantsmääruse artikkel 135)

Kõikides raamatupidamisdokumentides märgitakse iga andmeühiku päritolu, sisu ja kirjendamisviide ning viited asjakohastele tõendavatele dokumentidele.

*Artikkel 215***Tõendavad dokumendid**

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Iga kirje põhineb kuupäevastatud ja nummerdatud tõendaval dokumendil, mis esitatakse paberil või muul teabekandjal, mis tagab selle sisu usaldusväärsuse ja säilivuse artiklis 49 sätestatud ajaks.

2. Sama liiki toimingud, mida teostatakse samas kohas ja samal päeval, võib esitada ühes tõendavas dokumendis.

Artikkel 216

Kontoraamatusse kirjendamine

(Finantsmääruse artikkel 135)

Raamatupidamistoimingud registreeritakse kontoraamatus ühel järgmistest viisidest, mis teineteist ei välista:

- a) päevade ja toimingute kaupa;
- b) kuu kokkuvõttena, mis hõlmab kõiki toimingutes kasutatud summasid, kui on olemas dokumendid, mille abil saab kontrollida, milliseid toiminguid millisel päeval tehti.

Artikkel 217

Kirjete tõendamine

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Kontoraamatu ja inventariraamatu kirjete lõplikkust kinnitatakse kinnitamismenetluse abil, mille järel kirje muutmine või kustutamine on keelatud
2. Enne lõplike raamatupidamisaruannete esitamist kohaldatava sulgemismenetluse eesmärk on kinnitada kirjete ajalise esitamise järjekord ja tagada nende puutumatus.

5. jagu

Kontrollimine ja kinnitamine

Artikkel 218

Raamatupidamisarvestuse kontrollimine

(Finantsmääruse artikkel 135)

1. Proovibilansi kontode jääkide vastavust haldussüsteemide andmetega, mida eelarvevahendite käsutajad kasutavad varade ja kohustuste haldamisel ja mida nad lisavad iga päev raamatupidamissüsteemi, kontrollitakse korrapäraste ajavahemike järel, kuid vähemalt iga-aastase sulgemise ajal.
2. Korrapäraselt ja vähemalt kontode sulgemise ajal kontrollib eelarvevahendite käsutaja, kas artiklis 209 nimetatud inventariraamatu andmed on tõesed, kontrollides eelkõige:
 - a) pangakontodel olevat raha, võrreldes finantseerimisasutuste kontoväljavõtteid;
 - b) kassas olevat sularaha, võrreldes seda kassaraamatu andmetega.
 Põhivarakontosid kontrollitakse artikli 224 kohaselt.
3. Institutsioonidevahelisi tasaarvelduskontosid kontrollitakse ning tasaarveldatakse iga kuu.
4. Paarvepidaja kontrollib ajutisi kontosid igal aastal, et need võimalikult kiiresti kinnitada.

6. jagu

Eelarve raamatupidamisarvestus

Artikkel 219

Eelarve raamatupidamisarvestuse andmed ja raamatupidamisarvestuse pidamine

(Finantsmääruse artikkel 137)

1. Eelarve raamatupidamisarvestuses esitatakse eelarve iga alajaoitise kohta:
 - a) kulude kohta:
 - i) esialgses eelarves kinnitatud assigneeringud, paranduseelarvesse kirjendatud assigneeringud, ülekantud assigneeringud, sihtotstarbelisest tulust tulenevad kasutusel olevad assigneeringud, ümberpaigutatud assigneeringud ja sel viisil kasutada olevad assigneeringud kokku;
 - ii) eelarveaastal võetud kulukohustused ja tehtud maksed;
 - b) tulude kohta:
 - i) esialgsesse eelarvesse kirjendatud eelarvestused, paranduseelarvesse kirjendatud eelarvestused, sihtotstarbelised tulud ja sel viisil kindlaksmääratud eelarvestuste kogusumma;
 - ii) kõnesoleval eelarveaastal kinnitatud saadaolevad summad ja sissenõutud summad;
 - c) eelnevate eelarveaastate jooksul maksmata kulukohustused ja saamata jäänud tulud.

Esimese lõigu punktis a nimetatud kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud kirjendatakse ja näidatakse eraldi.

Eelarve raamatupidamisarvestusse kirjendatakse ka EAGGF tagatistrahastuga seotud üldised esialgsed kulukohustused ja neile vastavad maksed.

Need kulukohustused esitatakse seoses EAGGF tagatistrahastu assigneeringute kogusummaga.

2. Eelarve raamatupidamisarvestuses esitatakse eraldi:
 - a) ülekantud assigneeringute ja eelarveaasta assigneeringute kasutamine;
 - b) täitmata kulukohustuste kinnitamine.

Tulude poolel näidatakse eelnevate eelarveaastate jooksul saamata jäänud summad.

3. Eelarve raamatupidamisarvestust võib korraldada, töötades välja kuluarvestussüsteemi.
4. Eelarve raamatupidamisarvestust peetakse elektrooniliselt või kasutatakse arvestusraamatuid või kartoteegikaarte.

3. PEATÜKK

(Finantsmääruse 4. peatükk)**Vara inventarinimestikud***Artikkel 220***Vara inventarinimestikud**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Eelarvevahendite käsutaja loob peaarvepidaja tehnilise abiga vara inventarinimestike süsteemi. See süsteem peab andma kõik raamatupidamisarvestuse pidamiseks ja vara kaitsmiseks vajalikud andmed.

*Artikkel 221***Vara kaitsmine**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Iga institutsioon võtab vastu vara kaitsmise sätted, mis lisatakse nende vastavatesse bilanssidesse, ja otsustavad, millised haldustalitused vastutavad inventarinimestike süsteemi eest.

*Artikkel 222***Esemete kandmine inventarinimestikku**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Iga soetatud ese, mille ostuhind või omahind on 420 eurot või üle selle, kasutusaeg üle ühe aasta ja mis ei ole tarbekaup, kantakse inventarinimestikku ja kirjendatakse põhivarakontodesse.

*Artikkel 223***Inventarinimestike sisu iga eseme puhul**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Inventarinimestikus esitatakse iga eseme asjakohane kirjeldus, selle asukoht, soetamise kuupäev ja ühiku maksumus.

*Artikkel 224***Inventarinimestiku kontrollimine**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Institutsioonid kontrollivad inventarinimestikke viisil, millega tagatakse, et iga ese on füüsiliselt olemas ja vastavuses inventarinimestiku asjakohase kandega. Niisuguseid kontrollimisi tehakse iga-aastase kontrollikava alusel, välja arvatud materiaalse ja immateriaalse põhivara puhul, mida kontrollitakse vähemalt üks kord iga kolme aasta järel.

*Artikkel 225***Vara edasimüük**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Institutsioonide ja finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutuste liikmed, ametnikud või muud teenistujad ja kõik muud töötajad ei või omandada esemeid, mida need institutsioonid ja asutused edasi müüvad, välja arvatud juhul, kui need esemed müüakse edasi avaliku pakkumismenetluse teel.

*Artikkel 226***Põhivara müümise menetlus**

(Finantsmääruse artikkel 138)

1. Põhivara müügist teatatakse asjakohasel viisil kohalikul tasandil, kui ühiku ostuväärtus on 8 100 eurot või üle selle. Müügilepingu võib sõlmida kõige varem neljateistkümne kalendripäeva möödumisel viimase teate avaldamisest.

Kui ühiku ostuväärtus on 391 100 eurot või üle selle, tuleb selle müümise kohta avaldada teade *Euroopa Ühenduste Teatajas*. Teate võib avaldada ka liikmesriigi asjakohastes ajalehtedes. Müügilepingu võib sõlmida kõige varem ühe kuu möödumisel teate avaldamisest *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

2. Institutsioonid võivad avaldamisest loobuda, kui avaldamiskulud on suuremad kui müügist loodetav tulu.

3. Institutsioonid püüavad põhivara müüa alati võimalikult hea hinnaga.

*Artikkel 227***Põhivara võõrandamise menetlus**

(Finantsmääruse artikkel 138)

Inventarinimestikku kantud vara tasulise või tasuta võõrandamise, mahakandmise, rentimise, kaotsimineku, varastamise või mõne muu põhjuse tõttu puudumise korral peab eelarvevahendite käsutaja koostama seletuse või protokollid.

Seletuses või protokollis märgitakse eelkõige, kas ühenduste ametnik või muu teenistuja või mõni muu isik peab eseme omal kulul asendama.

Kui kinnisvara või suured rajatised antakse tasuta kasutada, tuleb selle kohta teha leping ja teatada sellest Euroopa Parlamendile ja nõukogule edastatavas iga-aastases aruandes, kui esitatakse esialgne eelarveprojekt.

TEINE OSA
ERISÄTTED

I JAOTIS
(FINANTSMÄÄRUSE II JAOTIS)
STRUKTUURIFONDID

Artikkel 228

Ettemaksete tagasimaksmine
(Finantsmääruse artikkel 157)

Struktuurifonde ja Ühtekuuluvusfondi käsitlevate eeskirjade kohaselt ei tähenda ettemaksete täielik või osaline tagasimaksmine toimingu puhul selle toiminguga seotud fondi osamaksu vähendamist.

Tagasimakstud summad moodustavad finantsmääruse artikli 18 lõike 1 punkti f kohaselt sihtotstarbelise tulu.

II JAOTIS
(FINANTSMÄÄRUSE III JAOTIS)
TEADUSUURINGUD

Artikkel 229

Toimingute liigid

(Finantsmääruse artikkel 160)

1. Teadusuuringute ja tehnoloogia arenduse assigneeringutega viiakse ellu otseseid meetmeid, asutamislepingu artiklis 166 nimetatud teadusuuringute raamprogrammi kuuluvaid kaudseid meetmeid ja asutamislepingu artiklis 165 nimetatud meetmeid, osaledes Teadusuuringute Ühiskeskuse (TÜK) korraldatavates programmides ja konkureerivates meetmetes.

2. Kaudseid meetmeid rakendavad Teadusuuringute Ühiskeskuse üksused ning põhimõtteliselt rahastatakse need täielikult eelarvest. Need meetmed on:

a) teadusprogrammid;

b) teadusuuringud;

c) institutsioonilist laadi teaduslik ja tehniline toetustegevus.

3. Kaudsed meetmed koosnevad kolmandate isikutega sõlmitavate lepingute kohaselt teostatavatest programmidest. Teadusuuringute Ühiskeskus võib nimetatud tegevuses osaleda samadel alustel kui kolmandad isikud.

4. Siseriikliku teaduspoliitika ja ühenduse teaduspoliitika vastastikuse kooskõla tagamiseks võib komisjon teha algatusi EÜ asutamislepingu artikli 165 kohaselt ja rahastada eelarvest üksnes halduskulusid.

5. Lisaks EÜ asutamislepingu artikli 166 lõikes 3 nimetatud eri-programmidele võib ühendus näha ette:

a) lisaprogramme, millest võtavad osa ainult teatavad liikmesriigid EÜ asutamislepingu artikli 168 kohaselt;

b) mitme liikmesriigi programme, kaasa arvatud osavõtt nende programmide elluviimiseks loodud struktuurides EÜ asutamislepingu artikli 169 kohaselt;

c) kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide koostöö EÜ asutamislepingu artikli 170 kohaselt;

d) ühisetevõtteid EÜ asutamislepingu artikli 171 kohaselt.

6. Teadusuuringute Ühiskeskuse juhtimise all teostatavad konkureerivat laadi meetmed on:

a) üldiselt täielikult üldeelarvest rahastatav teaduslik ja tehniline toetustegevus teadusuuringute ja tehnoloogia arenduse raamprogrammidele;

b) kolmandatele isikutele osutatavad teenused.

Artikkel 230

Teadusuuringute Ühiskeskuse suhtes kohaldatavad eeskirjad

(Finantsmääruse artikkel 161)

1. Finantsmääruse artikli 161 lõikes 2 nimetatud saadaolevate summade eelarvestused saadetakse paarvepidajale kirjendamiseks.

2. Kui meetmed, mida Teadusuuringute Ühiskeskus teostab kolmandate isikute nimel, hõlmavad hankeid, viiakse hankemenetlus läbi läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete kohaselt.

III JAOTIS
(FINANTSMÄÄRUSE IV JAOTIS)
VÄLISTEGEVUS

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 231

Meetmed, mida võib rahastada

(Finantsmääruse artikkel 162)

Finantsmääruse IV jaotise 1. peatüki teises osas nimetatud meetmete assigneeringutega võib eelkõige rahastada hankelepinguid, toetusi, kaasa arvatud intressitoetus, erilaene, laenutagatise ja rahalist abi, eelarvetoetusi ja muid eelarvelise abi vorme.

2. PEATÜKK

Meetmete rakendamine

Artikkel 232

Rahastamisleping tsentraliseeritud haldamise korral

(Finantsmääruse artikkel 166)

1. Enne kui sõlmitakse leping detsentraliseeritud hallatava meetme rahastamise kohta, teeb vastutav eelarvevahendite käsutaja dokumentide ja kohapealse kontrolli abil kindlaks, et abi saava kolmanda riigi loodud haldussüsteem ühenduse rahaliste vahendite haldamiseks vastab finantsmääruse artikli 164 lõikele 1.

2. Kõikides rahastamislepingutes, mis sõlmitakse seoses detsentraliseeritud haldamisega, on olenevalt kokkulepitut detsentraliseerimisastmest kõik järgmised sätted või osa neist:

- a) sätted, millega tagatakse finantsmääruse artikli 164 lõikes 1 ettenähtud kriteeriumide järgimine;
- b) sätted, millega nähakse ette, et kui finantsmääruse artikli 164 lõikes 1 sätestatud miinimumkriteeriume enam ei järgita, võib komisjon lepingu täitmise peatada;
- c) sätted, milles määratletakse finantsmääruse artikli 53 lõikes 5 nimetatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlus, mida võib kasutada kolmanda riigi vastutuse kindlakstegemiseks;
- d) sätted, mille alusel luuakse finantsmääruse artikli 53 lõikes 5 nimetatud ja artiklis 42 täpsustatud finantskorrektsioonimehanismid, eelkõige seoses summade tagasinõudmisega tasaarvestuse teel.

Artikkel 233

Erilaenuid

(Finantsmääruse artikkel 166)

Ühenduse nimel tegutsev komisjon ja laenusaja sõlmivad laenulepingu kõigi erilaenuga rahastatavate investimisprojektide kohta.

Artikkel 234

Pangakontod

(Finantsmääruse artikkel 166)

1. Maksete tegemiseks abi saava riigi väeringus avatakse abi saava riigi finantseerimisastmest komisjoni või ühisel kokkuleppel abisaaja nimel eurodes peetavad kontod. Nende kontode nimetuste abil on võimalik kõnealused rahalised vahendid identifitseerida.

2. Lõikes 1 osutatud kontodele kantakse vahendeid tegeliku rahaliste vahendite nõudluse rahuldamiseks. Ülekanded tehakse eurodes ning vajadusel konverteeritakse need artiklite 7 ja 8 kohaselt abi saava riigi väeringusse, kui saabub maksetähtpäev.

3. PEATÜKK

Hanked

Artikkel 235

Hoonete rentimine

(Finantsmääruse artikkel 167)

Välismeetme tegevusassigneeringutest võib rahastada ainult neid kinnisvaralepinguid, mis on seotud rendilepingu allkirjutamise ajal juba valmis hoonete rentimisega. Need lepingud avaldatakse artiklis 119 sätestatud korras.

Artikkel 236

Mõisted

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Teenuslepingute alla kuuluvad uurimis- ja tehnilise abi lepingud.

Uurimisleping on tarnija ja tellija vahel sõlmitud teenusleping, mis hõlmab projektide määratlemist ja koostamist, teostatavusuuringuid, majandus- ja turu-uuringuid, tehnilisi uuringuid ja auditeid.

Tehnilise abi leping on leping, mille korral tarnija ülesanne on tegutseda nõuandjana, juhtida projekti või kontrollida selle täitmist või kindlustada lepingus nimetatud konsultantide olemasolu.

2. Kui kolmanda riigi talitustes või riikliku osalusega üksustes on pädev juhtkond, võivad need talitused või üksused lepinguid täita otsese töövõtu korras.

Artikkel 237

Künniste ja välislepingute sõlmimise korda käsitlevad erisätted

(Finantsmääruse artikli 167 lõike 1 punktid a ja b)

1. Artiklite 118–121, välja arvatud mõisted, artikli 122 lõigete 3 ja 4, artiklite 123, 126–129, artikli 131 lõigete 3–6, artikli 139 lõike 2, artiklite 140–146, artikli 148 ning artiklite 151 ja 152 sätteid ei kohaldata finantsmääruse artiklis 167 lõike 1 punktide a ja b nimetatud tellijate või nende nimel sõlmitud hankelepingute suhtes.

Käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvate hankesätete rakendamise kohta teeb otsuse komisjon.

2. Kui lõikes 1 nimetatud menetluse sätteid ei täideta, kõnealuste toimingute kulud ühendus ei rahasta.

3. Toiduabi andmise lepingute sõlmimisel kohaldatakse komisjoni määruses (EÜ) nr 2519/96⁽¹⁾ erisätteid.

4. Käesolevat peatükki ei kohaldata finantsmääruse artikli 167 lõike 1 punktis b nimetatud tellijate suhtes, kui artiklis 35 nimetatud kontrollimise järel on komisjon lubanud neil kasutada nende oma hankemenetlust detsentraliseeritud haldamise korral.

Artikkel 238

Hanked, mida teostavad finantsmääruse artikli 167 lõike 1 punktis c nimetatud tellijad

(Finantsmääruse artikli 167 lõike 1 punkt c)

1. Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata hangete suhtes, mida teostavad finantsmääruse artikli 167 lõike 1 punktis c nimetatud tellijad.

2. Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata määruse (EÜ) nr 1257/96 alusel rakendatud meetmete suhtes.

3. Komisjon otsustab artiklis 184 nimetatud põhimõtete kohaselt, millistel lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel kasutada erihankemenetlust.

4. Kui lõikes 3 nimetatud menetluse sätteid ei täideta, kõnealuste toimingute kulud ühendus ei rahasta.

Artikkel 239

Reklaam ja mittediskrimineerimine

(Finantsmääruse artiklid 167 ja 168)

Komisjon võtab vajalikke rakendusmeetmeid, et tagada võistluspakkumisest võimalikult lai osalus võrdsetel tingimustel ühenduse rahastatavate lepingute sõlmimisel. Selleks tuleb hoolitseda eelkõige selle eest, et:

- tagatakse eelteadete, hanketeadete ja lepingu sõlmimise teadete eelnev õigeaegne avaldamine;
- kõrvaldatakse diskrimineeriv tegevus ja tehnilised kirjeldused, mis võivad takistada finantsmääruse artiklis 168 nimetatud füüsiliste ja juriidiliste isikute laia osalust võrdsetel tingimustel.

Artikkel 240

Reklaam

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Rahvusvaheliste pakkumiskutsete eelteade saadetakse Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele nii kiiresti kui võimalik, kuid igal juhul enne iga eelarveaasta 31. märtsi tarne- ja teenuslepingute puhul ning ehitustöölepingute puhul nii kiiresti kui võimalik pärast nende lepingute programmi kinnitamise otsuse vastuvõtmist.

2. Käesoleva peatüki kohaldamiseks avaldatakse hanketeade:

- rahvusvaheliste pakkumiskutsete puhul vähemalt *Euroopa Ühenduste Teatajas* ja Internetis;
- kohalike pakkumiskutsete puhul vähemalt abi saava riigi ametlikus väljaandes või muus samaväärses väljaandes.

Kui hanketeade avaldatakse ka kohalikul tasandil, peab see olema identne *Euroopa Ühenduste Teatajas* ja Internetis avaldatud hanketeatega ning see tuleb avaldada nendega ühel ajal. Komisjon vastutab *Euroopa Ühenduste Teatajas* ja Internetis avaldamise eest. Kui teade tuleb avaldada kohalikul tasandil, võib seda teha abisaaja.

3. Teade lepingu sõlmimise kohta saadetakse pärast lepingu allakirjutamist.

⁽¹⁾ EÜT L 346, 17.12.1997, lk 23.

Artikkel 241

Teenuslepingute künnised ja nende sõlmimise kord

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Teenuslepingute puhul on finantsmääruse artiklis 167 nimetatud künnised ja menetlused järgmised:

- a) lepingud, mille maksumus on 200 000 eurot või üle selle: rahvusvaheline piiratud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti b ja artikli 240 lõike 2 punkti a tähenduses;
- b) lepingud, mille maksumus on alla 200 000 euro: konkureeriv läbirääkimistega menetlus lõike 3 tähenduses, kui olemasoleva raamlepingu kasutamine ei ole võimalik või selle kasutamine ei ole andnud soovitud tulemust.

Alla 5 000 euro maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumise alusel.

2. Lõike 1 punktis a nimetatud rahvusvahelise piiratud menetluse hanketeates märgitakse taotlejate arv, keda kutsutakse pakkumist esitama. Teenuslepingute puhul on pakkujate arv neli kuni kaheksa. Pakkumist esitama lubatud taotlejaid peab olema piisavalt palju reaalse konkurentsi tagamiseks.

Valitud taotlejate nimekiri avaldatakse komisjoni veebisaidil.

3. Lõike 1 punktis b nimetatud läbirääkimistega menetluse puhul koostab tellija nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud tarnijat. Menetlus hõlmab piiratud konkureerivat pakkumist ilma teate avaldamiseta ning seda loetakse artikliga 124 reguleerimata konkureerivaks läbirääkimistega menetluseks.

Pakkumised avab ja neid hindab nõuetekohase tehnilise ja halduspädevusega valimiskomisjon. Valimiskomisjoni liikmed peavad alla kirjutama erapooletusdeklaratsioonile.

Kui tellija ei saa vähemalt kolme nõuetele vastavat pakkumist, tuleb menetlus tühistada ja uuesti alustada.

4. Pakkumised saadetakse topeltümbrikus, st pakis või välimises ümbrikus, milles on kaks eraldi pitseeritud ümbrikku, millest ühel on sõnad "A-ümbrik – tehniline pakkumine" ja teisel "B-ümbrik – rahastamis-pakkumine". Välimisel ümbrikul on:

- a) pakkumiskutse dokumentides märgitud aadress pakkumiste esitamiseks;
- b) viide pakkumiskutsele, millele pakkuja vastab;
- c) vajaduse korral osade numbrid, mille kohta pakkumine on esitatud;

d) pakkumiskutse dokumentide keeles lisatud märkus "mitte avada enne pakkumiste avamise koosolekut".

Kui pakkumiskutse dokumentides on ette nähtud intervjuud, võib valimiskomisjon intervjuuerida tehniliselt vastuvõetavas pakkumises esitatud eksperdirühma põhiliikmeid pärast ajutiste kirjalike otsuste tegemist ja enne tehniliste pakkumiste lõplikku hindamist. Sel juhul intervjuuerib eksperte valimiskomisjon, eelistatavalt kõiki korraga, kui nad moodustavad ühe meeskonna, ja piisavalt lühikese aja järel, et neid omavahel võrrelda. Valimiskomisjonis eelnevalt kokkulepitud standardmudeli järgi intervjueeritakse kõiki intervjuule kutsutud eksperte või meeskondi. Intervjuu kuupäev ja kellaaeg tuleb pakkujatele teatada vähemalt kümme kalendripäeva ette. Kui pakkuja ei saa vääramatu jõu tõttu intervjuul osaleda, tuleb pakkujale saata uus kutse, milles märgitakse kuupäev ja kellaaeg.

5. Lepingu sõlmimise kriteeriumide eesmärk on kindlaks teha pakkuja, kes esitab majanduslikult kõige soodsama pakkumise.

Majanduslikult kõige soodsam pakkumine valitakse tehnilise kvaliteedi ja hinna suhte 80/20 alusel. Selleks:

- a) korrutatakse tehnilisele pakkumisele antud punktid 0,80ga;
- b) korrutatakse hinnapakumisele antud punktid 0,20ga.

Artikkel 242

Läbirääkimistega pakkumismenetluse kasutamine teenuslepingute sõlmimiseks

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Teenuslepingute puhul võib tellija kasutada läbirääkimistega menetlust ühe pakkumise alusel, kui komisjon on andnud selleks nõusoleku ja ei ole ise tellija, järgmistel juhtudel:

- a) finantsmääruse artikli 91 lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud tähtaegu ei ole võimalik järgida äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu, mida tellija ei võinud ette näha ja mis tekkis nendest täiesti olenemata põhjustel;
- b) teenuste osutamine antakse ülesandeks avalik-õiguslikele asutuste või mittetulunduslikele institutsioonidele või ühingutele ning teenused on seotud institutsioonilist laadi tegevusega või nende eesmärk on abistada inimesi sotsiaalprobleemide lahendamisel;
- c) teenused on juba osutama hakatud teenuste laiendused ja nende suhtes kohaldatakse lõikes 2 sätestatud tingimusi;

- d) pakkumismenetlus ei ole andnud soovitud tulemust, mis tähendab, et ei ole saadud kvaliteedilt ja/või rahaliselt sobivat pakkumist ning sel juhul võib tellija pärast pakkumismenetluse tühistamist pidada läbirääkimisi ühe või mitme pakkumismenetluse osalenud pakkujaga omal valikul, kui lepingu esialgseid tingimusi ei ole oluliselt muudetud;
- e) leping sõlmitakse konkursi tulemusel ning see tuleb kehtiva korra kohaselt sõlmida konkursi võitjaga või ühega konkursi võitjatest ning sel juhul kutsutakse läbirääkimistele kõik võitjad;
- f) tehnilistel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel võib teenuseid osutada ainult üks teatav teenuseosutaja.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel loetakse äärmiselt kiireloomulisele olukorrale vastavaks artikli 168 lõikes 2 nimetatud kriisilukordades teostatud toiminguid. Volitatud eelarvevahendite käsutaja kinnitab vajadusel koos teiste asjaomaste eelarvevahendite käsutajatega, et äärmiselt kiireloomuline olukord on olemas ja vaatab oma otsuse korrapäraselt läbi usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte seisukohast.

2. Lõike 1 punktis c nimetatud teenused, mis on juba osutama hakatud teenuste laiendused, on järgmised:

- a) lisateenused, mis ei sisaldu põhilepingus, kuid ettenägematute asjaolude tõttu on need lepingu täitmiseks vajalikud, kui lisateenuseid ei ole võimalik põhilepingust ilma tellijale tõsist kahju tekitamata tehniliselt ja majanduslikult eraldada ning lisateenuste kogumaksumus ei ületa 50 % põhilepingu maksumusest;
- b) lisateenused, mis koosnevad samasuguste teenuste korduvast osutamisest, mis töövõtjale on antud esimese lepingu alusel, kui esimese teenuse osutamiseks avaldatud hanketeates on selgelt märgitud läbirääkimistega menetluse kasutamise võimalus projektiga seotud uute teenuste saamiseks ning hanke hinnanguline maksumus.

Lepingut võib üks kord pikendada, kui jätkuleping ei ületa maksumuse ja kestuse poolest esialgselt lepingut.

Artikkel 243

Tarnelepingute künnised ja nende sõlmimise kord

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Tarnelepingute puhul on finantsmääruse artiklis 167 nimetatud künnised ja menetlused järgmised:

- a) lepingud, mille maksumus on 150 000 eurot või üle selle: rahvusvaheline avatud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti a ja artikli 240 lõike 2 punkti a tähenduses;
- b) lepingud, mille maksumus on 30 000 eurot või üle selle, kuid alla 150 000 euro: kohalik avatud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti a ja artikli 240 lõike 2 punkti b tähenduses;
- c) lepingud, mille maksumus on alla 30 000 euro: konkureeriv läbirääkimistega menetlus lõike 2 tähenduses.

Alla 5 000 euro maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumise alusel.

2. Lõike 1 punktis c nimetatud läbirääkimistega menetluse puhul koostab tellija nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud tarnijat. Menetlus hõlmab piiratud konkureerivat pakkumist ilma teate avaldamiseta ning seda loetakse artikliga 124 reguleerimata konkureerivaks läbirääkimistega menetluseks.

Pakkumised avab ja neid hindab nõuetekohase tehnilise ja halduspädevusega valimiskomisjon. Valimiskomisjoni liikmed peavad alla kirjutama erapooletusdeklaratsioonile.

Kui tellija ei saa vähemalt kolme nõuetele vastavat pakkumist, tuleb menetlus tühistada ja uuesti alustada.

3. Kõik tehnilised ja rahastamispakkumised tuleb panna ühte pitseeritud ümbrikusse, mis pannakse pakki või välimisse ümbrikku. Sisemisel ümbrikul on:

- a) pakkumiskutse dokumentides märgitud aadress pakkumiste esitamiseks;
- b) viide pakkumiskutsele, millele pakkuja vastab;
- c) vajaduse korral osade numbrid, mille kohta pakkumine on esitatud;
- d) pakkumiskutse dokumentide keeles lisatud märkus "mitte avada enne pakkumiste avamise koosolekut".

Pakkumised avab hindamiskomisjon pakkumiskutse dokumentides sätestatud kuupäeval ja kellaajal avalikul koosolekul. Avalikul pakkumise avamise koosolekul tuleb teatada pakkujate nimed, pakutud hinnad, vajaliku pakkumistagatise olemasolu ja muud andmed, mida tellija peab asjakohaseks.

4. Tarnelepingu puhul, mille hulka ei kuulu müügijärgne hooldus, on lepingu sõlmimise ainus kriteerium hind.

Kui ettepanekud müügijärgse hoolduse või koolituse kohta on eriti olulised, valitakse majanduslikult kõige soodsam pakkumine, võttes asjakohaselt arvesse pakutud teenuse tehnilist kvaliteeti ja pakutud hinda.

Artikkel 244

Läbirääkimistega pakkumismenetluse kasutamine tarnelepingute sõlmimiseks

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Tarnelepinguid võib sõlmida läbirääkimistega menetluse teel ühe pakkumise alusel, kui komisjon on andnud selleks nõusoleku ja ei ole ise tellija, järgmistel juhtudel:

- a) finantsmääruse artikli 91 lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud tähtaegu ei ole võimalik järgida äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu, mida tellijad ei võinud ette näha ja mis tekkis nendest täiesti olenemata põhjustel;
- b) see on põhjendatud tarnete laadi või eriomaduste tõttu, näiteks kui lepingu täitmine on reserveeritud üksnes patentide või kasutuslitsentside valdajatele;
- c) esialgselt tarnijalt tellitakse lisatarned, mis on mõeldud olemasolevate toodete või seadmete osaliseks asendamiseks või olemasolevate toodete või seadmete täiendamiseks, kui tarnija vahetamine sunniks tellijat muretseda teistsuguste tehniliste omadustega seadmeid, mis tooks kaasa ühildamatuse või eba-proportsionaalsed tehnilised raskused käitamisel ja hooldamisel;
- d) pakkumismenetlus ei ole andnud soovitud tulemust, mis tähendab, et ei ole saadud kvaliteedilt või rahaliselt sobivat pakkumist. Sel juhul võib tellija pärast pakkumismenetluse tühistamist pidada läbirääkimisi ühe või mitme pakkumismenetluse osalenud pakkujaga omal valikul, kui lepingu esialgseid tingimusi ei ole oluliselt muudetud.

2. Esimese lõike punkti a kohaldamisel loetakse äärmiselt kiireloomulise olukorraks vastavaks artikli 168 lõikes 2 nimetatud kriisiolukordades teostatud toiminguid. Volitatud eelarvevahendite käsutaja kinnitab vajadusel koos teiste asjaomaste eelarvevahendite käsutajatega, et äärmiselt kiireloomuline olukord on olemas ja vaatab oma otsuse korrapäraselt läbi usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte seisukohast.

Artikkel 245

Ehitustöölepingute künnised ja nende sõlmimise kord

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Ehitustöölepingute puhul on finantsmääruse artiklis 167 nimetatud künnised ja menetlused järgmised:

- a) lepingud, mille maksumus on 5 000 000 eurot või üle selle:
 - i) üldjuhul rahvusvaheline avatud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti a ja artikli 240 lõike 2 punkti a tähenduses;

- ii) seoses teatavate erilaadsete ehitustöödega ja pärast komisjoni nõusoleku saamist erandlik rahvusvaheline piiratud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti b ja artikli 240 lõike 2 punkti a tähenduses;

- b) lepingud, mille maksumus on 300 000 eurot või üle selle, kuid alla 5 000 000 euro: kohalik avatud pakkumine artikli 122 lõike 2 punkti b ja artikli 240 lõike 2 punkti a tähenduses;

- c) lepingud, mille maksumus on alla 300 000 euro: konkureeriv läbirääkimistega menetlus lõike 2 tähenduses;

Alla 5 000 euro maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumise alusel.

2. Lõike 1 punktis c nimetatud läbirääkimistega menetluse puhul koostab tellija nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud töövõtjat. Menetlus hõlmab piiratud konkureerivat pakkumist ilma teate avaldamiseta ning seda loetakse artikliga 124 reguleerimata konkureerivaks läbirääkimistega menetluseks.

Pakkumised avab ja neid hindab nõuetekohase tehnilise ja halduspädevusega valimiskomisjon. Valimiskomisjoni liikmed peavad alla kirjutama erapooletusdeklaratsioonile.

Kui tellija ei saa vähemalt kolme nõuetele vastavat pakkumist, tuleb menetlus tühistada ja uuesti alustada.

3. Valikukriteeriumid hõlmavad pakkuja suutlikkust täita samasuguseid lepinguid, võttes eelkõige arvesse viimastel aastatel tehtud töid. Kui valik on sel viisil tehtud ja pakkumised, mis ei vasta nõuetele, on kõrvale jäetud, jääb lepingu sõlmimise ainukeseks aluseks hind.

4. Kõik tehnilised ja rahastamispakkumised tuleb panna ühte pitsereitud ümbriku, mis pannakse pakki või välimisse ümbriku. Sisemisel ümbrikul on:

- a) pakkumiskutse dokumentides märgitud aadress pakkumiste esitamiseks;

- b) viide pakkumiskutsele, millele pakkuja vastab;

- c) vajaduse korral osade numbrid, mille kohta pakkumine on esitatud;

- d) pakkumiskutse dokumentide keeles lisatud märkus "mitte avada enne pakkumiste avamise koosolekut".

Pakkumised avab hindamiskomisjon pakkumiskutse dokumentides sätestatud kuupäeval ja kellaajal avalikul koosolekul. Avaliku pakkumise avamise koosolekul tuleb teatada pakkujate nimed, pakutud hinnad, vajaliku pakkumistagatise olemasolu ja muud andmed, mida tellija peab asjakohaseks.

Artikkel 246

Läbirääkimistega pakkumismenetluse kasutamine ehitustöölepingute sõlmimiseks

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Ehitustöölepinguid võib sõlmida läbirääkimistega menetluse teel ühe pakkumise alusel, kui komisjon on andnud selleks nõusoleku ja ei ole ise tellija, järgmistel juhtudel:

- a) finantsmääruse artikli 91 lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud tähtaegu ei ole võimalik järgida äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu, mida tellijad ei võinud ette näha ja mis tekkis nendest täiesti olenemata põhjustel;
- b) täiendavate ehitustööde puhul, mida esialgselt sõlmitud leping ei sisalda, kuid mis ettenägematute asjaolude tõttu on osutunud selles nimetatud töö teostamiseks vajalikuks lõikes 2 sätestatud tingimustel;
- c) pakkumismenetlus ei ole andnud soovitud tulemust, mis tähendab, et ei ole saadud kvaliteedilt või rahaliselt sobivat pakkumist. Sel juhul võib tellija pärast pakkumismenetluse tühistamist pidada läbirääkimisi ühe või mitme pakkumismenetluse osalenud pakkujaga omal valikul, kui lepingu esialgseid tingimusi ei ole oluliselt muudetud.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel loetakse äärmiselt kiireloomulisele olukorrale vastavaks artikli 168 lõikes 2 nimetatud kriisilukordades teostatud toiminguid. Volitatud eelarvevahendite käsutaja kinnitab vajadusel koos teiste asjaomaste eelarvevahendite käsutajatega, et äärmiselt kiireloomuline olukord on olemas ja vaatab oma otsuse korrapäraselt läbi usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte seisukohast.

2. Lõike 1 punktis b nimetatud täiendavate ehitustööde teostamiseks sõlmitakse leping esialgselt lepingut täitva töövõtjaga, kui:

- a) niisuguseid täiendavaid ehitustöid ei ole võimalik tehnilistel või majanduslikel põhjustel põhilepingust eraldada tellijale tõsiselt kahju tekitamata;
- b) sellised ehitustööd on olenemata sellest, et neid on võimalik põhilepingust eraldada, põhilepingu täitmiseks vältimatult vajalikud.
- c) täiendavate ehitustööde teostamiseks sõlmitud lepingu kogumaksumus ei või ületada 50 % põhilepingu summast.

Artikkel 247

Läbirääkimistega pakkumismenetluse kasutamine kinnisvaralepingute sõlmimiseks

(Finantsmääruse artikkel 167)

Artiklis 235 nimetatud kinnisvaralepinguid võib sõlmida läbirääkimistega menetluse teel pärast kohaliku turu-uuringu tegemist, kui komisjon on andnud selleks nõusoleku ja ei ole ise tellija.

Artikkel 248

Hankemenetluse valik segalepingute sõlmimiseks

(Finantsmääruse artikkel 167)

Lepingute puhul, mis hõlmavad teenuste ja kaupade tarnimist või ehitustööde teostamist, määrab tellija kohaldatavad künnised ja menetlused pärast komisjonilt nõusoleku saamist ja kui komisjon ise ei ole tellija, võttes arvesse lepingu kõige tähtsamat aspekti, mida hinnatakse lepingu eri osade suhtelise väärtuse ja praktilise tähtsuse alusel.

Artikkel 249

Pakkumiskutse dokumendid

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Artiklis 130 nimetatud pakkumiskutse dokumendid koostatakse parimate rahvusvaheliste tavade järgi ja kooskõlas käesoleva jaotise sätetega seoses avaldamise ning tellijate ja pakkujate vahelise sidepidamisega.

2. Teenuslepingute puhul peavad pakkumismenetluse dokumendid olema järgmised:

- a) juhised pakkujatele, milles tuleb märkida:
 - i) lepingu liik;
 - ii) lepingu sõlmimise kriteeriumid ja nende osatähtsus;
 - iii) intervjuude võimalus ja nende ajakava;
 - iv) kas variandid on lubatud;
 - v) võimalik alltöövõtu osa;
 - vi) lepingu maksimaalne kasutatav eelarve;
 - vii) pakkumiste vääring;
- b) valitud taotlejate esialgne nimekiri, milles on märgitud taotlejate koostöö keeld;
- c) teenuslepingute üldtingimused;
- d) eritingimused, milles laiendatakse või täiendatakse üldtingimusi või esitatakse üldtingimuste erandid;
- e) ülesannete kirjeldus, milles märgitakse projekti planeeritud ajakava ja kuupäevad, millest alates peavad põhieksperdid olema kättesaadavad;
- f) hinnakiri (täidab pakkujat);
- g) pakkumise vorm;
- h) lepingu vorm;
- i) panga- või muu samasuguse asutuse vormid eelmaksete tagatiste jaoks.

3. Teenuslepingute puhul peavad pakkumismenetluse dokumendid olema järgmised:

- a) juhised pakkujatele, milles tuleb märkida:
 - i) valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumid;
 - ii) kas variandid on lubatud;
 - iii) pakkumiste vääring;
- b) tarnelepingute üldtingimused;
- c) eritingimused, milles laiendatakse või täiendatakse üldtingimusi või esitatakse üldtingimuste erandid;
- d) tehniline lisa, milles on kõik kavad, tehnilised kirjeldused ja lepingu täitmise planeeritud ajakava;
- e) hinnakiri (täidab pakkuja);
- f) pakkumise vorm;
- g) lepingu vorm;
- h) panga- või muu samasuguse asutuse vormid tagatiste jaoks:
 - i) pakkumistagatis;
 - ii) eelmaksete tagatis ja
 - iii) täitmistagatis.

4. Ehitustöölepingute puhul peavad pakkumismenetluse dokumendid olema järgmised:

- a) juhised pakkujatele, milles tuleb märkida:
 - i) valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumid;
 - ii) kas variandid on lubatud ja
 - iii) pakkumiste vääring;
- b) ehitustöölepingute üldtingimused;
- c) eritingimused, milles laiendatakse või täiendatakse üldtingimusi või esitatakse üldtingimuste erandid;
- d) tehnilised lisad, milles on kavad, tehnilised kirjeldused ja lepingu täitmise planeeritud ajakava;
- e) hinnakiri (täidab pakkuja) ja hindade üksikasjalik jaotus;
- f) pakkumise vorm;
- g) lepingu vorm;
- h) panga- või muu samasuguse asutuse vormid tagatiste jaoks:
 - i) pakkumistagatis;
 - ii) eelmaksete tagatis;
 - iii) nõuetekohase täitmise tagatis.

5. Vasturääkivuse korral on lõike 2 punktis d, lõike 3 punktis c ja lõike 4 punktis c nimetatud eritingimused üliluslikud üldtingimuste suhtes.

Artikkel 250

Tagatised

(Finantsmääruse artiklid 102 ja 167)

1. Erandina artiklist 150 vääringustatakse eeltagatised eurodes või tagatisega hõlmatud lepingu vääringus.

2. Tellija võib nõuda käesoleva peatüki kohast pakkumistagatist, mille väärtus on 1–2 % lepingu kogumaksumusest tarne- ja ehitustöölepingu puhul; see peab vastama artikli 150 sätetele. Tagatis vabastatakse, kui menetlus on lepingu sõlmimisega lõppenud. Tagatist ei vabastata, kui pakkumiste esitamise tähtajaks esitatud pakkumine võetakse hiljem tagasi.

3. Üle 150 000 euro suuruste eelmaksete maksmiseks nõutakse tagatise esitamist. Tagatis vabastatakse, kui eelmakse arvatakse maha töövõtjale makstavatest vahemaksetest või lõppmaksetest lepingutingimuste kohaselt.

4. Kui pakkuja kirjutab alla tarne- ja ehitustöölepingule, esitab ta täitmistagatise, mille summa on sätestatud pakkumismenetluse dokumentides ja mis on kõige rohkem 10 % lepingu kogumaksumusest. Tagatis kehtib vähemalt tarnete ja ehitustööde lõpliku vastuvõtmiseni. Kui leping ei ole nõuetekohaselt täidetud, tagatist ei vabastata.

Artikkel 251

Menetluste tähtajad

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Pakkumised peavad jõudma tellijani pakkumiskutse märgitud aadressil hiljemalt samas märgitud kuupäeval ja kellaajal. Tellijate sätestatud pakkumiste saamise ja osavõtutaotluste tähtajad peavad olema piisavalt pikad, et huvitatud isikud saaksid oma pakkumisi põhjendatud ja asjakohase aja jooksul koostada ja esitada.

Teenuslepingute puhul peab pakkumiskutset sisaldava kirja saatmise ja pakkumiste lõpliku vastuvõtmise vaheline aeg olema viiskümmend päeva. Kiireloomulistel juhtudel ja komisjoni eelneva loaga võib kehtestada teistsugused tähtajad.

2. Pakkujad võib esitada kirjalikke küsimusi hiljemalt kakskümmend üks päeva enne pakkumiste vastuvõtmise viimast kuupäeva. Tellija annab küsimustele vastused hiljemalt üksteist päeva enne pakkumiste vastuvõtmise viimast kuupäeva.

3. Rahvusvahelise piiratud menetluses ei või pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg olla lühem kui 30 päeva alates pakkumiskutse avaldamise kuupäevast. Pakkumiskutset sisaldava kirja saatmise ja pakkumiste lõpliku vastuvõtmise vaheline aeg peab olema vähemalt viiskümmend päeva. Teatavatel kiireloomulistel juhtudel ja komisjoni eelneva loaga võib kehtestada teistsugused tähtajad.

4. Rahvusvahelises avatud menetluses peab pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg, mis algab hanketeate saatmise kuupäevast, olema vähemalt:

a) ehitustöölepingute puhul 90 päeva,

b) tarnelepingute puhul 60 päeva.

Teatavatel kiireloomulistel juhtudel ja komisjoni eelneva loaga võib kehtestada teistsugused tähtajad.

5. Kohalikus avatud menetluses peab pakkumiste vastuvõtmise tähtaeg, mis algab hanketeate saatmise kuupäevast, olema vähemalt:

a) ehitustöölepingute puhul 60 päeva,

b) tarnelepingute puhul 30 päeva.

Teatavatel kiireloomulistel juhtudel ja komisjoni eelneva loaga võib kehtestada teistsugused tähtajad.

6. Artikli 241 lõike 1 punktis b, artikli 243 lõike 1 punktis c ja artikli 245 lõike 1 punktis c nimetatud konkureeriva läbirääkimistega menetluse puhul lubatakse taotlejatel esitada oma pakkumised vähemalt kolmekümne päeva jooksul alates pakkumiskutset sisaldava kirja saatmisest.

7. Teenuslepingute puhul on pakkumiste kehtivusaeg üheksakümmend kalendripäeva alates pakkumiste esitamise tähtaja viimasest kuupäevast. Erandjuhtudel võib tellija paluda pakkujatel enne kehtivusaja lõppu pikendada kehtivusaega kuni nelikümmend kalendripäeva. Pakkuja, kelle pakkumine valitakse, peab pakkumist hoidma jõus veel kuuskümmend kalendripäeva alates lepingu sõlmimisest teatamise kuupäevast.

8. Tarnelepingute puhul on pakkumiste kehtivusaeg üheksakümmend kalendripäeva alates pakkumiste esitamise tähtaja viimasest kuupäevast. Erandjuhtudel võib tellija paluda pakkujatel enne kehtivusaja lõppu pikendada kehtivusaega kuni nelikümmend kalendripäeva. Pakkuja, kelle pakkumine valitakse, peab pakkumist hoidma jõus veel kuuskümmend kalendripäeva alates lepingu sõlmimisest teatamise kuupäevast.

9. Ehitustöölepingute puhul on pakkumiste kehtivusaeg üheksakümmend kalendripäeva alates pakkumiste esitamise tähtaja viimasest kuupäevast. Erandjuhtudel võib tellija paluda pakkujatel enne kehtivusaja lõppu pikendada kehtivusaega kuni nelikümmend kalendripäeva. Pakkuja, kelle pakkumine valitakse, peab pakkumist hoidma jõus veel kuuskümmend kalendripäeva alates lepingu sõlmimisest teatamise kuupäevast.

10. Lõigetes 1–9 sätestatud tähtajad on esitatud kalendripäevadena.

Artikkel 252

Hindamiskomisjon

(Finantsmääruse artikkel 167)

1. Hindamiskomisjon hindab ja järjestab kõik nõuetele vastavaks kuulutatud osalemistaotlused eelnevalt teatavaks tehtud välistamis-, valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumide alusel. Komisjoni kuulub paaritu arv liikmeid (vähemalt kolm), kellel on pakkumiste hindamiseks vajalik tehniline ja halduspädevus.

2. Kui komisjon ei ole tellija, tuleb teda korrapäraselt teavitada. Komisjoni esindaja kutsutakse alati vaatlejaks pakkumiste avamisele ja hindamisele ning talle saadetakse iga pakkumise koopia. Tellija saadab komisjonile nõusoleku saamiseks pakkumiste hindamise tulemused ja ettepaneku lepingu sõlmimiseks. Kui tellija on komisjonilt nõusoleku saanud, kirjutab ta lepingule alla ja saadab selle komisjonile.

3. Pakkumised, milles ei ole kõiki pakkumisdokumentides ettenähtud olulisi osi või mis ei vasta ettenähtud erinõuetele, jäetakse kõrvale.

4. Artiklis 139 nimetatud ebaharilikult madalate hindadega pakkumiste puhul nõuab komisjon vajalikke selgitusi pakkumise sisu kohta.

4. PEATÜKK

Toetused

Artikkel 253

Täies ulatuses rahastamine

(Finantsmääruse artikkel 169)

1. Erandina kaasrahastamise nõudest seoses finantsmääruse artiklis 109 nimetatud toetustega võib meetme täielikku rahastamist lubada järgmistel juhtudel, kui see ei ole põhiõigusaktiga keelatud:

a) humanitaarabi, sealhulgas abi põgenikele ja kodukohast lahkuma sunnitud inimestele, ülesehitustööabi ja abi maamiinide kahjutustamiseks;

b) artiklis 168 lõikes 2 nimetatud abi kriisiolukordade lahendamiseks;

- c) meetmed rahvastikurühmade tervise ja põhiõiguste kaitseks;
- d) kolmandate riikidega sõlmitud rahastamislepingute täitmisest tulenevad meetmed või koos artiklis 43 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonidega rakendatud meetmed.

2. Lõikes 1 nimetatud kaasrahastamise nõudest tehtud erandite kohta tuleb esitada põhjendused kõnealuse meetmega seotud lepingu sõlmimise otsuses.

Eelarvevahendite käsutaja peab suutma põhjendada, et täielik rahastamine on kõnealuse meetme rakendamiseks vajalik.

5. PEATÜKK

Avansikontod ja inventarinimestikud

Artikkel 254

Avansikontode loomine

(Finantsmääruse artikkel 63)

Teatavate kululiikide maksmiseks võib finantsmääruse artikli 63 kohaselt avada igale kohalikule üksusele väljaspool ühendust ühe või mitu avansikontot. Kohalik üksus on näiteks ühenduse delegatsioon, talitus või harukontor kolmandas riigis.

Niisuguse avansikonto loomise otsuses märgitakse selle kasutustingimused artikli 67 kohaselt iga kohaliku üksuse erivajaduste alusel.

Artikkel 255

Kontode haldamiseks volitatud isikud

(Finantsmääruse artikkel 62)

Iga institutsioon sätestab tingimused, mille kohaselt töötajad, kelle institutsioon on määranud ja volitanud artiklis 254 nimetatud kohalike üksuste kontosid haldama, saavad anda oma nime ja allkirjanäidise kohalikele finantseerimisasutustele.

Artikkel 256

Inventarinimestikud ja müügiteated

(Finantsmääruse artikkel 138)

1. Ühendustele kuuluv vallasvara kantakse esindustes kohapeal jooksvalt inventarinimestikesse. Need saadetakse korrapäraselt kesktalitustele iga institutsiooni vastuvõetud eeskirjade kohaselt.

Esindustes kaasasolev vallasvara kirjendatakse enne jooksvasse inventarinimestikku kandmist ajutisse nimestikku.

2. Delegatsioonide vallasvara müük kuulutatakse välja kohalike tavade kohaselt.

IV JAOTIS

(FINANTSMÄÄRUSE V JAOTIS)

EUROOPA TALITUSED

Artikkel 257

Kohaldamisala

(Finantsmääruse artikkel 171)

Finantsmääruse artiklis 171 nimetatud talitused on järgmised:

- Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus;
- Euroopa Pettustevastane Amet;
- Euroopa Ühenduste Personalivaliku Talitus;
- Isiklike Soodustuste Haldus- ja Maksetalitus;
- Brüsseli infrastruktuuri- ja logistikatalitus ja Luxembourgis infrastruktuuri- ja logistikatalitus.

Üks või mitu institutsiooni võivad luua lisatalitusi, kui see on tasuvusanalüüsi alusel põhjendatav ja kui need tagavad ühenduse tegevuse nähtavuse.

Artikkel 258

Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitust käsitlevad erieeskirjad

(Finantsmääruse artikkel 171)

Seoses ametlike väljaannete talitusega jäävad igale institutsioonile eelarvevahendite käsutaja volitused nende kulude puhul, mis tehakse assigneeringutest, mis on ette nähtud talituseväliste asutustele usaldatud tööde avaldamiseks. Väljaannete müügist saadud puhastulu antakse finantsmääruse artikli 18 kohaselt taaskasutamiseks sihtotstarbelise tuluna asutusele, kes on nende väljaannete autor.

Artikkel 259

Teatavad ülesanded, mida peaarvepidaja delegeerib

(Finantsmääruse artikkel 172)

Komisjoni peaarvepidaja võib talituse juhtkonna ettepanekul delegeerida selle talituse töötajale teatavaid oma ülesandeid, mis on seotud tulude kogumise ja kulude maksimisega, mida teeb otse kõnealune talitus.

*Artikkel 260***Sularaha – pangakontod**

(Finantsmääruse artikkel 172)

Institutsioonidevahelise talituse sularahavajaduste rahuldamiseks võib komisjon juhtkonna ettepanekul avada talituse nimel pangavõi postiziirkontosid.

Komisjon teeb kontodele korrapäraselt makseid kõnealuse talituse esitatavate rahastamistootluste alusel. Need maksed ei või ületada selleks otstarbeks komisjoni eelarvesse ettenähtud assigneeringute kogusummat jooksvaks aastaks.

Aastalõpu kassajäägi kontrollivad ja korrigeerivad kõnealune talitus ja komisjon omavahel iga eelarveaasta lõpus.

*Artikkel 261***Rakenduseeskirjad**

(Finantsmääruse artikli 175 lõige 1)

Rakenduseeskirjad, mille iga talituse juhtkond kehtestab finantsmääruse artikli 175 lõike 1 kohaselt, peavad täielikult vastama käesolevale määrusele.

V JAOTIS

(FINANTSMÄÄRUSE VI JAOTIS)

HALDUSASSIGNEERINGUD*Artikkel 262***Kohaldamisala**

(Finantsmääruse artikkel 177)

Käesoleva jaotisega reguleeritavad haldusassigneeringud on määratletud artiklis 27.

Asjaomane institutsioon esitab eelarvepädevatele institutsioonidele samal ajal oma kinnisvarakava.

*Artikkel 264***Üüritagatised**

(Finantsmääruse artikkel 177)

Komisjoni esitatud üüritagatised on pangatagatised või komisjoni ja üürileandja nimel kinnisele pangakontole tehtud hoiused, mis nõuetekohaselt põhjendatud juhtusid arvesse võtmata on eurodes.

*Artikkel 263***Kinnisvaratehingud**

(Finantsmääruse artikli 179 lõige 3)

Enne finantsmääruse artikli 179 artiklis 3 nimetatud lepingute sõlmimist esitab iga institutsioon eelarvepädevatele institutsioonidele teatise, milles esitatakse kogu vajalik teave kavandatava tegevuse kohta, selle kulu eelarvest jooksva aastal ja järgmistel aastatel, selle põhjendus usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte seisukohast ja selle mõju finantsperspektiivile.

*Artikkel 265***Ettemaksed institutsioonide töötajatele ja liikmetele**

(Finantsmääruse artikkel 177)

Palga ettemakseid võib teha institutsioonide töötajatele ja liikmetele personalieeskirjades sätestatud tingimustel.

KOLMAS OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

I JAOTIS

ÜLEMINEKUSÄTTED*Artikkel 266***Teadusuuringute assigneeringute ümberpaigutamised**

(Finantsmääruse artikkel 160)

Artikli 229 lõigetes 2–5 nimetatud uurimisvaldkonna otseste ja kaudsete meetmete puhul järgitakse eelarveaastal 2003 assigneeringute ümberpaigutamise suhtes 21. detsembri 1977. aasta finantsmääruse artikli 95 esimeses ja teises lõigus sätestatud menetlust.

*Artikkel 267***Tagatiskonto likvideerimine**

1. Iga peaarvepidaja või peaarvepidaja abi nimel raamatupidamisarvestuses avatud tagatiskonto, millesse on tehtud makseid 21. detsembri 1977. aasta finantsmääruse artikli 75 alusel erihüvitistest, kreditsaldo makstakse asjaomastele isikutele või neile, kellel institutsioonide otsuse alusel on õigus makseid saada, pärast 2001. ja 2003. aasta eelarve täitmise kinnitamist peaarvepidaja otsuse alusel, kui ta ei ole isiklikult asjata seotud.

2. Iga avansikontode haldaja nimel raamatupidamisarvestuses avatud tagatiskonto, millesse on tehtud makseid 21. detsembri 1977. aasta finantsmääruse artikli 75 alusel erihüvitistest, kreditsaldo makstakse asjaomastele isikutele või neile, kellel on õigus makseid saada peaarvepidaja ja asjaomase eelarvevahendite kasutaja kokkuleppe alusel ning pärast seda, kui nad on need maksed kinnitanud.

3. Tagatiskontole tehakse selle likvideerimiskuupäevani makseid intressidest, mis vastavad Euroopa Keskpannga peamiste taasrahasutamistoimingute suhtes kohaldatavate kuukursside aasta keskmisele, mis on avaldatud *Euroopa Ühenduste Teataja C*-seerias.

Artikkel 268

Enne 1. jaanuari 2003 võetud kohustuste ja saadaolevate summade eelarvestuste ümberarvestamine eurodeks

(Finantsmääruse artikkel 16)

Finantsmääruse artikli 161 lõikes 2 nimetatud eelarvelised kulukohustused ja saadaolevate summade eelarvestused, mis on

tehtud enne 1. jaanuari 2003 muus vääringus kui eurodes, arvutatakse ümber eurodeks hiljemalt 1. juuniks 2003 artiklis 7 nimetatud kursiga, mida kohaldatakse 1. jaanuaril 2003.

Artikkel 269

Ühinemiseelse abi detsentraliseeritud haldamine

(Finantsmääruse artikkel 53)

Seoses nõukogu määruses (EMÜ) nr 3906/89 ⁽¹⁾ ja nõukogu määruses (EÜ) nr 555/2000 ⁽²⁾ nimetatud ühinemiseelse abiga ei kohaldata artiklis 35 sätestatud eelkontrolli käsitlevaid eeskirju kõnealuste kandidaatriikidega juba toimiva detsentraliseeritud haldamise suhtes.

II JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 270

Finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutused

(Finantsmääruse artikkel 185)

Asutused, kes tegelikult saavad toetust ühenduse eelarvest ja on komisjoni koostatud ja iga aasta esialgsele eelarveprojektile lisatud nimekirjas, peavad täitma finantsmääruse artikli 14 lõikes 2, artikli 46 lõike 1 punkti 3 alapunktis d ja artiklis 185 nimetatud kohustused.

Artikkel 271

Künniste ja summade ajakohastamine

1. Artiklites 67, 128, 129, 151, 152, 173, 180, 181, 222 ja 226 esitatud künniseid ja summasid ajakohastatakse iga kolme aasta järel ühenduse tarbijahinnaindeksi muutuste alusel.

2. Artikli 157 punktis b ja artiklis 158 lõike 1 punktides a ja c nimetatud hankelepingute künniseid korrigeeritakse iga kahe

aasta järel direktiivi 92/50/EMÜ artikli 7 lõike 1 punkti b, direktiivi 93/37/EMÜ artikli 6 lõike 2 punkti a ja direktiivi 93/36/EMÜ 93/36/EMÜ artikli 5 lõike 1 punkti c kohaselt.

3. Komisjon kehtestab uued summad ja künnised lõigetes 1 ja 2 sätestatud ajakava ja kriteeriumide kohaselt, teavitab sellest teisi institutsioone ning laseb need avaldada *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 272

Kehtetuks tunnistamine

Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom, ESTÜ, EÜ) nr 3418/93.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 273

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2003.

⁽¹⁾ EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11.

⁽²⁾ EÜT L 68, 16.3.2000, lk 3.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 23. detsember 2002

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Michaela SCHREYER
